

MIRABANK A.D. BEOGRAD

FINANSIJSKI IZVEŠTAJI ZA GODINU
KOJA SE ZAVRŠAVA
NA DAN 31. DECEMBRA 2023. GODINE

SADRŽAJ

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

BILANS STANJA

na dan 31. decembar 2023. godine

BILANS USPEHA

u periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU

u periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU u periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine

IZVEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

u periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE za period od 01.01. do 31.12.2023. godine

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU ZA 2023. GODINU

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

AKCIONARIMA MIRABANK A.D. BEOGRAD

Mišljenje

Izvršili smo reviziju pojedinačnih finansijskih izveštaja **Mirabank a.d. Beograd** (u daljem tekstu: „Banka“), koji obuhvataju bilans stanja na dan **31. decembar 2023. godine**, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled materijalnih računovodstvenih politika i ostalih napomena uz pojedinačne finansijske izveštaje.

Po našem mišljenju, priloženi pojedinačni finansijski izveštaji prikazuju objektivno i istinito finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2023. godine i rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Standardima Revizije primenljivim u Republici Srbiji. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u našem izveštaju nezavisnog revizora u sekciji o odgovornostima revizora za reviziju finansijskih izveštaja. Nezavisni smo od Banke u skladu sa Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti) (IESBA Kodeks) i etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izveštaja u Republici Srbiji i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima i IESBA Kodeksom.

Verujemo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za naše mišljenje.

Ostale informacije sadržane u godišnjem izveštaju o poslovanju Banke

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u godišnjem izveštaju o poslovanju, ali ne uključuje finansijske izveštaje i izveštaj revizora o njima. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Republike Srbije.

Naše mišljenje o finansijskim izveštajima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa finansijskim izveštajima sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu Republike Srbije u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahteva bi moglo uticati na prosuđivanja doneta na osnovu ovih ostalih informacija.

Ostale informacije sadržane u godišnjem izveštaju o poslovanju Banke (nastavak)

Na osnovu sprovedenih procedura, u meri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocenimo, izveštavamo da:

1. ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u finansijskim izveštajima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa finansijskim izveštajima; i
2. ostale informacije su pripremljene u skladu sa zahtevima Zakona o računovodstvu Republike Srbije.

Pored toga, naša odgovornost je da, na osnovu saznanja i razumevanja Banke stečenih u reviziji, izvestimo da li ostale informacije sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nismo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

Ostala pitanja

Finansijski izveštaji Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2022. godine su bili predmet revizije drugog revizora koji je dana 16. marta 2023. godine izrazio mišljenje bez rezerve.

Odgovornost rukovodstva i Odbora za reviziju za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja u skladu Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za interne kontrole koje rukovodstvo smatra neophodnim da omoguće pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevarne radnje ili greške.

U sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Odbor za reviziju je odgovoran za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Banke.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled prevarne radnje ili greške; i izdavanje izveštaja revizora koji sadrži mišljenje revizora. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uveravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled prevarne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja (nastavak)

Kao deo revizije u skladu sa Standardima revizije primenljivim u Republici Srbiji, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled prevarne radnje ili greške; osmišljavanje i obavljanje revizorskih postupaka koji su prikladni za te rizike; i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat prevarne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što prevarna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizorskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Banke.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizorskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezana obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizorskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo Odboru za reviziju, između ostalog, planirani obim i vreme revizije i značajne revizorske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje je revizor identifikovao tokom revizije.

U Beogradu, 15. marta 2024. godine

Nikola Ribar
Ovlašćeni revizor
Ernst & Young d.o.o. Beograd

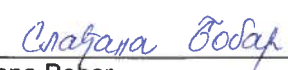

Mirabank a.d. Beograd
Bilans stanja

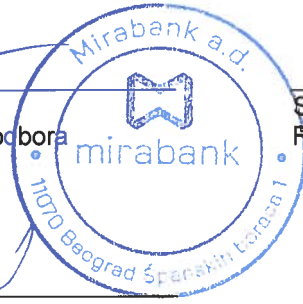
<i>U hiljadama dinara</i>	<i>Napomena</i>	31.12.2023.	31.12.2022.
Aktiva			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	7	860.115	752.352
Potraživanja po osnovu derivata		104	-
Hartije od vrednosti	8	1.710.214	2.297.368
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	9	1.055.164	197.239
Kreditni i potraživanja od komitenata	10	1.990.350	2.193.517
Nematerijalna imovina	13	60.412	72.378
Nekretnine, postrojenja i oprema	12	167.986	33.940
Ostala sredstva	11	12.245	15.282
Ukupno aktiva		5.856.590	5.562.076
Pasiva			
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	14	267.776	210.316
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	15	3.080.610	2.958.614
Rezervisanja	16	65.653	37.659
Ostale obaveze	17	159.752	61.833
Ukupno obaveze		3.573.791	3.268.422
Kapital			
Akcijski kapital	18	4.806.296	4.806.296
Gubitak		(2.488.448)	(2.375.206)
Rezerve		(35.049)	(137.436)
Ukupno kapital		2.282.799	2.293.654
Ukupno obaveze i kapital		5.856.590	5.562.076

U ime Izvršnog odbora za objavljivanje odobrili i potpisali dana 15. marta 2024. godine

Nikola Mihailović
Predsednik Izvršnog odbora

Slađana Bobar
Rukovodilac Odeljenja računovodstva

Marijana Trifković
Član Izvršnog odbora

Mirabank a.d. Beograd
Bilans uspeha

<i>U hiljadama dinara</i>	<i>Napomena</i>	2023.	2022.
Prihodi od kamata	19	272.717	187.791
Rashodi od kamata	19	(47.104)	(32.548)
Neto prihod po osnovu kamata		225.613	155.243
Prihodi od naknada i provizija	20	63.616	61.097
Rashodi od naknada i provizija	20	(4.867)	(6.669)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		58.749	54.428
Neto gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata		3.480	342
Neto prihod od kursnih razlika i efekta ugovorene valutne klauzule		(360)	(751)
Neto rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	21	(27.377)	(45.446)
Ukupan neto poslovni prihod		260.105	163.816
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	22	(183.474)	(178.034)
Troškovi amortizacije	23	(59.130)	(53.674)
Ostali prihodi		978	162
Ostali rashodi	24	(131.721)	(123.993)
Gubitak pre oporezivanja		(113.242)	(191.723)
Porez na dobitak	25	-	-
Gubitak nakon oporezivanja		(113.242)	(191.723)

U ime Izvršnog odbora za objavljivanje odobrili i potpisali dana 15. marta 2024. godine

 Nikola Mihailović
 Predsednik Izvršnog odbora

 Slađana Bobar
 Rukovodilac Odeljenja računovodstva

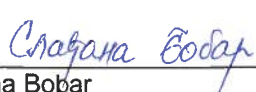

 Marijana Trifković
 Član Izvršnog odbora

Mirabank a.d. Beograd
Izveštaj o ostalom rezultatu

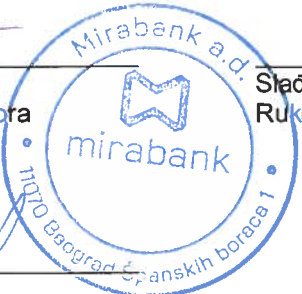
<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Gubitak perioda	(113.242)	(191.723)
Ostali rezultat perioda:		
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:		
Dužnički instrumenti po fer vrednosti kroz ostali rezultat:		
- Pozitivni (Negativni) efekti promene vrednosti	102.387	(152.732)
Ukupan pozitivan / (negativan) ostali rezultat perioda	102.387	(152.732)
Ukupan negativan rezultat perioda	(10.855)	(344.455)

U ime Izvršnog odbora za objavljivanje odobrili i potpisali dana 15. marta 2024. godine

Nikola Mihailović
Predsednik Izvršnog odbora

Slađana Bobar
Rukovodilac Odeljenja računovodstva

Marijana Trifković
Član Izvršnog odbora

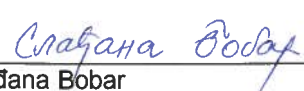

Mirabank a.d. Beograd
Izveštaj o promenama na kapitalu

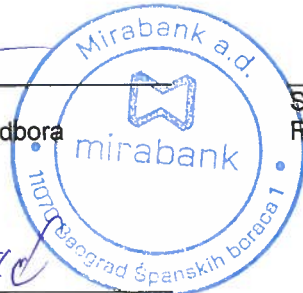
<i>U hiljadama dinara</i>	Akcijski kapital	Revalorizacione rezerve za HoV po FVOCI	Akumulirani gubitak	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2022.	4.218.997	15.296	(2.183.483)	2.050.810
Gubitak tekuće godine	-	-	(191.723)	(191.723)
Ostali rezultat perioda	-	(152.732)	-	(152.732)
Nova emisija akcija	587.299	-	-	587.299
Stanje na dan 31. decembra 2022.	4.806.296	(137.436)	(2.375.206)	2.293.654
Gubitak tekuće godine	-	-	(113.242)	(113.242)
Ostali rezultat perioda	-	102.387	-	102.387
Stanje na dan 31. decembra 2023.	4.806.296	(35.049)	(2.488.448)	2.282.799

U ime Izvršnog odbora za objavljivanje odobrili i potpisali dana 15. marta 2024. godine

 Nikola Mihailović
 Predsednik Izvršnog odbora

 Slađana Bobar
 Rukovodilac Odeljenja računovodstva

 Marijana Trifković
 Član Izvršnog odbora

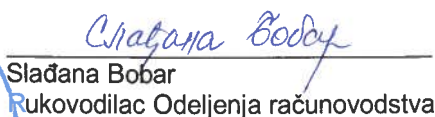
Mirabank a.d. Beograd
Izveštaj o tokovima gotovine

U hiljadama dinara	2023.	2022.
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	247.834	172.812
Prilivi od kamata	177.888	100.627
Prilivi od naknada	61.812	69.002
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	8.134	3.183
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(378.144)	(371.178)
Odlivi po osnovu kamata	(32.920)	(31.879)
Odlivi po osnovu naknada	(4.867)	(6.669)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(184.527)	(158.677)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret rashoda	(4.158)	(25.491)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(151.672)	(148.462)
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja finansijskih sredstava i obaveza	(130.310)	(198.366)
(Povećanje) / smanjenje plasmana i potraživanja od banaka, drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	(122.504)	241.379
Povećanje / (smanjenje) depozita i ostalih obaveza prema bankama, drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	161.224	(377.529)
Neto priliv / (odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti	(91.590)	(334.516)
Odlivi iz aktivnosti investiranja u HoV	-	(998.948)
Prilivi od ulaganja u HoV	779.096	698.727
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja u nekretnine, opremu i nematerijalna sredstva	(49.567)	(14.831)
Neto priliv / (odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja	729.529	(315.052)
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	637.939	(649.568)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine	536.732	1.181.056
Efekti kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	(40)	5.244
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	1.174.631	536.732

U ime Izvršnog odbora za objavljivanje odobrili i potpisali dana 15. marta 2024. godine

 Nikola Mihailović
 Predsednik Izvršnog odbora

 Slađana Bobar
 Rukovodilac Odeljenja računovodstva

 Marijana Trifković
 Član Izvršnog odbora

Napomene navedene na stranama 6 do 83 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

1. UVOD

Ovi finansijski izveštaji su za Mirabank a.d. Beograd (u daljem tekstu: Banka) sačinjeni u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja izdatim od strane Odbora za Međunarodne Računovodstvene Standarde, za godinu koja se završila 31. decembra 2023. godine.

Banka je osnovana i posluje u Republici Srbiji. Banka je akcionarsko društvo formirano u skladu sa važećim propisima u Srbiji. Osnivač Banke, Duingraaf Financial Investments B.V., Hoogoorddreef 15, 1101BA Amsterdam, Holandija (u daljem tekstu: Osnivač), dobio je preliminarno odobrenje za osnivanje Banke Rešenjem Narodne banke Srbije IO NBS br. 32 od 18. avgusta 2014. godine. Sa stanjem na dan 31. decembar 2023. i 2022. godine krajnja matična kompanija Banke je Royal Group Holding L.L.C., Ujedinjeni Arapski Emirati.

Narodna banka Srbije je donela Rešenje IO NBS br. 58 od 16. decembra 2014. godine i time Banci dala dozvolu za rad.

Nakon dobijanja saglasnosti Narodne banke Srbije na akta Osnivačke skupštine Banke (Odluka o imenovanju predsednika i članova Upravnog odbora Banke, Odluka o imenovanju predsednika i članova Izvršnog odbora Banke, Odluka o usvajanju Statuta Banke, Odluka o prvoj emisiji akcija Banke, Odluka o usvajanju strategije i poslovne politike Banke), izvršen je upis Banke u Registar privrednih subjekata Rešenjem Agencije za privredne registre BD 8779/2015 od 5. februara 2015. godine.

Osnivač Banke i Banka nisu deo bankarske grupacije. Osnivački kapital Banke iznosi 15 miliona evra u dinarskoj protivvrednosti; konverzija kapitala je izvršena 6. aprila 2016. godine, kada je otvoren račun Banke u Narodnoj banci Srbije, nakon čega je Banka počela da posluje preko tog računa i obavlja poslove platnog prometa, a istovremeno je započela proces izveštavanja prema Narodnoj banci Srbije.

Dana 11. maja 2016. godine, upisom u Centralni registar depo i kliring hartija od vrednosti, izvršena je dokapitalizacija Banke II emisijom akcija u iznosu od 1.840.500 običnih akcija nominalne vrednosti 1.000 dinara po akciji, posle čega ukupan akcijski kapital Banke (zajedno sa osnivačkom emisijom u iznosu od 1.790.700 hiljada RSD) iznosi ukupno 3.631.200 hiljada RSD. Na osnovu Rešenja BD 39191/2017 od 16. maja 2016. godine, Agencija za privredne registre je izvršila registraciju promena/povećanja osnovnog kapitala.

Dana 03. decembra 2021. godine, registracijom u Centralnom registru hartija od vrednosti, povećan je kapital Banke kroz III emisiju akcija u iznosu od 587.797 običnih akcija nominalne vrednosti 1.000 dinara po akciji, nakon čega je ukupan akcijski kapital Banke iznosi 4.218.997 hiljada dinara. Odlukom BD 100464/2021 Agencija za privredne registre je 10. decembra 2021. godine izvršila registraciju promene/povećanja osnovnog kapitala.

Dana 15. septembra 2022. godine, registracijom u Centralnom registru hartija od vrednosti, povećan je kapital Banke kroz IV emisiju akcija u iznosu od 587.299 običnih akcija nominalne vrednosti 1.000 dinara po akciji, nakon čega je ukupan akcijski kapital Banke iznosi 4.806.296 hiljada dinara. Odlukom BD 82179/2022 Agencija za privredne registre je 21. septembra 2022. godine izvršila registraciju promene/povećanja osnovnog kapitala.

Članovi Izvršnog odbora Banke na dan 31. decembra 2023. godine su:

Nikola Mihailović, predsednik,
Marijana Trifković, član.

Članovi Upravnog odbora Banke na dan 31. decembra 2023. godine su:

Majed Fuad Mohammad Odeh, Predsednik
Ram Chandra
Mustafa Ghazi Kheriba
Dejan Nikolić
Murshed Abdo Murshed AlRedaini

Matični broj Banke je 21080608. Poreski identifikacioni broj Banke je 108851504.

1. UVOD (nastavak)

Osnovne aktivnosti. Osnovne aktivnosti Banke su aktivnosti poslovnog bankarstva na teritoriji Republike Srbije. Banka posluje na osnovu licence koju joj je izdala Narodna banka Srbije (NBS) od 16. decembra 2014. godine.

Banka učestvuje u državnom programu osiguranja depozita. Državna Agencija za osiguranje depozita garantuje isplatu u iznosu od 100% depozita do 50 hiljada EUR po pojedinačnom deponentu, u slučaju oduzimanje licence nekoj banci ili ukoliko NBS uvede moratorijum na isplate.

Registrovano poslovno sedište. Sedište Banke je u Beogradu, Ulica španskih boraca br. 1, Novi Beograd, a Banka svoje poslovanje obavlja preko 1 ekspoziture na teritoriji Republike Srbije, koja je na istoj adresi. Banka je na dan 31. decembra 2023. godine imala 43 zaposlena radnika (31. decembar 2022. godine 39 zaposlenih radnika).

Izveštajna valuta. Ovi finansijski izveštaji su iskazani u hiljadama srpskih dinara (RSD), osim ukoliko nije drugačije naznačeno. Dinar je zvanična izveštajna valuta u Republici Srbiji.

Skraćenice. Pregled različitih skraćenica upotrebljenih u ovim izveštajima naveden je u Napomeni 39.2.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Osnove za sastavljanje. Pravna lica i preduzetnici osnovani u Republici Srbiji su u obavezi da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i procenjivanje sredstava i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje finansijskih izveštaja vrše u skladu sa Zakonom o računovodstvu (u daljem tekstu: Zakon, objavljen u „Službeni glasnik RS” br. 73/2019 i 44/2021). Kao veliko pravno lice, Banka je u obavezi da primenjuje Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (MSFI), koji prema prethodno navedenom obuhvataju sledeće: Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja (Okvir), Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (MSFI) i sa njima povezana tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda (IFRIC), naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobreni od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), čiji je prevod utvrdilo i objavilo nadležno Ministarstvo finansija. Dodatno, u skladu sa izmenama i dopunama Zakona o bankama („Službeni glasnik RS” br. 14/2015), banke u Republici Srbiji su dužne da prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izveštaja primenjuju MSFI, kao i naknadne izmene standarda i sa njima povezana tumačenja, od dana njihovog izdavanja od strane nadležnih tela.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke („Službeni glasnik RS” br. 93/2020).

Banka ne sačinjava i ne prezentuje konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja budući da Banka nema učešće u kapitalu u bilo kom zavisnom društvu.

Ovi finansijski izveštaji pripremljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") na osnovu konvencije o istorijskim troškovima, koja je izmenjena početnim priznavanjem finansijskih instrumenata po fer vrednosti i revalorizacijom finansijskih instrumenata kategorisanih po fer vrednosti kroz druge sveobuhvatne prihode ("FVOCI").

Primenjene računovodstvene politike prilikom sastavljanja ovih finansijskih izveštaja su konzistentno primenjene tokom prikazanog perioda, ukoliko nije drugačije navedeno, i opisane su u Napomeni 3.

Uporedni podaci. Računovodstvene politike i procene koje se tiču priznavanja i vrednovanja sredstava i obaveza, korišćene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izveštaja su konzistentne sa računovodstvenim politikama i procenama primenjenim u sastavljanju godišnjih finansijskih izveštaja Banke za 2022. godinu.

Načelo stalnosti poslovanja. Rukovodstvo je pripremlilo ove finansijske izveštaje na principima načela stalnosti poslovanja. Banka još uvek posluje sa gubitkom, međutim uz značajnu kapitalnu adekvatnost i stalnu podršku od strane Grupe u formi subordiniranog kredita. U Napomeni 18 su dati detalji o usklađenosti sa regulatornim pokazateljima.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

Operativno okruženje. Republika Srbija pokazuje određene karakteristike tržišta u razvoju. U martu 2020. godine Svetska zdravstvena organizacija proglasila je izbijanje COVID-19 globalnom pandemijom. Kao odgovor na pandemiju, srpske vlasti su sprovele brojne mere pokušavajući da obuzdaju širenje i uticaj COVID-19, kao što su zabrane putovanja i ograničenja, karantini, ograničenja u poslovnoj aktivnosti, uključujući zatvaranje.

Gore navedene mere su postepeno popuštane tokom vremena, međutim, na dan 31. decembar 2023. godine ostaje rizik da bi vlasti mogle da uvedu dodatne mere u 2024. godini kao odgovor na moguće nove varijante virusa. U ovom momentu, nisu uočeni takvi indikatori.

Sukob u Ukrajini imao je manje posledice po Srbiju u poređenju sa većinom evropskih zemalja zbog postignute makroekonomske i finansijske stabilnosti i sveobuhvatnog paketa mera, kao i strukture ekonomije.

Inflacija je 2023. dostigla svoj vrhunac u prvom kvartalu, uglavnom zbog porasta cena hrane i energenata. Od aprilske inflacije je na opadajućem putu i u oktobru se vratila na jednocifreni nivo, dok je u decembru iznosila 7,6 odsto. Ciklus monetarnog pooštavanja sa rastom referentne kamatne stope, kao mere Narodne banke Srbije usmerene ka usporavanju inflacije i vraćanje u granice cilja, završen je u julu 2023. godine na nivou od 6,5%. Od jula 2023. godine referentna kamatna stopa ostala je nepromenjena. Pored toga, u septembru 2023. godine Narodna banka Srbije povećala je stope izdvajanja obavezne rezerve (Napomena 7). Prema podacima Narodne banke Srbije objavljene informacije, prosečna inflacija u 2023. godini bila je 12,1% dok je na godišnjem nivou inflacija bila 7,6%. Očekuje se da će inflacija nastaviti da opada i da će se vratiti u granice cilja sredinom 2024. godine.

Nije bilo značajnog uticaja na poslovanje Banke i Banka nema značajnu izloženost zemljama ili pojedincima koji su pod sankcijama. Rukovodstvo kontinuirano preduzima neophodne mere kako bi se osigurala održivost poslovanja Banke i kako bi podržala svoje klijente i zaposlene, kao što su:

- unapređivanje digitalne banking aplikacije u smislu novih mogućnosti digitalnog bankarstva, poput vršenja transakcija i procesuiranja kreditnih proizvoda Banke na potpuno digitalan način
- on-line treninzi i obuka za zaposlene
- podizanje svesti zaposlenih o Cyber rizicima
- strogo praćenje performansi sistema
- odgovorno upravljanje troškovima
- održavanje banke u potpunosti operativnom, uz očuvanje bezbednosti i zdravlja zaposlenih i klijenata

Buduće efekte trenutne ekonomske situacije i gore navedene mere je teško predvideti, a trenutna očekivanja i procene rukovodstva mogu se razlikovati od stvarnih rezultata.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Finansijski instrumenti – osnovni principi za odmeravanje. Fer vrednost je cena koja bi bila dobijena za prodaju sredstava, ili plaćena za prenos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja. Najbolji dokaz fer vrednosti je cena na aktivnom tržištu. Aktivnim tržištem se smatra ono na kojem se transakcije sredstvima i obavezama odvijaju dovoljno često i u dovoljnom obimu kako bi na redovnoj bazi mogle biti pribavljene informacije o cenama. Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu se meri kao proizvod kotirane tržišne cene za pojedinačno sredstvo ili obavezu, i količine istih kojom subjekt raspolaže. Ovo važi čak i kada uobičajeni obim trgovanja na dnevnom nivou nije dovoljan da apsorbuje količinu kojom se raspolaže i kada bi se izdavanje naloga za prodaju pozicije u jednoj transakciji moglo odraziti na kotiranu cenu. Cena u okviru opsega između ponuđene i tražene cene najbolje predstavlja fer vrednost u okolnostima koje su korišćene za potrebe odmeravanja fer vrednosti, što rukovodstvo smatra prosekom stvarnih cena po kojima se trguje.

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu se utvrđuje primenom tehnika vrednovanja koje su primerene u konkretnim okolnostima i za koje postoji dovoljno raspoloživih podataka za odmeravanje fer vrednosti, čime se maksimizuje korišćenje dostupnih inputa i minimizuje korišćenje inputa koji nisu dostupni.

Tehnike vrednovanja, kao npr. model diskontovanih novčanih tokova ili modela koji se baziraju na skorašnjim tržišnim transakcijama koje se redovno obavljaju između nezavisnih stranaka, ili razmatranje finansijskih podataka o subjektima u koje je investirano, koriste se za odmeravanje fer vrednosti određenih finansijskih instrumenata za koje nisu dostupni eksterni podaci o tržišnim cenama.

Odmeravanje fer vrednosti se analizira prema nivou fer vrednosti u sledećoj hijerarhiji:

- (i) nivo 1: kotirane cene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za ista sredstva ili iste obaveze;
- (ii) nivo 2 su tehnike vrednovanja sa svim materijalnim dostupnim tržišnim podacima za sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cena), i
- (iii) nivo 3 su vrednovanja koja nisu zasnovana isključivo na dostupnim tržišnim podacima (tj. odmeravanje zahteva značajne podatke koji nisu dostupni). Prelasci sa jednog na drugi nivo fer vrednosti u sklopu hijerarhije se smatraju nastalim na kraju izveštajnog perioda.

Transakcioni troškovi su dodatni troškovi koji se direktno pripisuju akviziciji, emisiji ili prodaji finansijskog instrumenta. Dodatni trošak je onaj koji se ne bi desio da do transakcije nije došlo. Transakcioni troškovi obuhvataju naknade i provizije koje se plaćaju agentima (uključujući i zaposlene koji postupaju u svojstvu agenta), savetnicima, brokerima i dilerima, naknade regulatornih agencija i berzi, kao i poreze i iznose koji se plaćaju u vezi sa transferom. Transakcioni troškovi ne obuhvataju premije po dužničkim HoV i diskonte, troškove finansiranja i interne administrativne troškove i troškove održavanja.

Amortizovana vrednost (AC) je iznos po kojem je finansijski instrument priznat pri inicijalnom priznavanju, umanjen za otplate glavnice, plus pripisana kamata, a za finansijska sredstva umanjenje za ispravku vrednosti po osnovu očekivanih kreditnih gubitaka. Pripisana kamata uključuje amortizaciju transakcionih troškova, odloženih pri inicijalnom priznavanju, kao i svih premija i diskonta do dospeća iznosa, primenom metoda efektivne kamatne stope. Pripisani prihod kamate i pripisani rashodi kamate, uključujući i pripisani kupon i amortizovani diskont ili premiju (uključujući naknade odložene prilikom realizacije, ukoliko je primenjivo) nisu prezentovani zasebno i uključeni su u knjigovodstvenu vrednost relevantnih stavki u bilansu stanja.

Metod efektivne kamatne stope je metod raspodele prihoda od kamata ili rashoda od kamata tokom relevantnog perioda, kako bi bila ostvarena kontinuirana periodična stopa kamate (efektivna kamatna stopa) na knjigovodstvenu vrednost. Efektivna kamatna stopa je stopa koja precizno diskontuje procenjene buduće odlive i prilive (isključujući buduće kreditne gubitake) kroz očekivani period trajanja finansijskog instrumenta ili kraći period, gde je primenjivo, na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog instrumenta.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

Efektivna kamatna stopa diskontuje novčane tokove instrumenata na koje se primenjuje promenljiva kamatna stopa do datuma ponovnog utvrđivanja kamate za naredni period, osim premija ili diskonta, što je odraz kreditnog spreda (marže) na promenljivu kamatnu stopu za dati instrument, ili ostalih varijabli koje nisu ponovo definisane na tržišne stope. Te premije ili diskonti se amortizuju tokom celog očekivanog perioda trajanja finansijskog instrumenta. Obračun sadašnje vrednosti uključuje sve plaćene ili uplaćene naknade među ugovornim stranama koje su obuhvaćene efektivnom kamatnom stopom. Za sredstva kupljena ili izdata kao kreditno obezvređena (POCI), pri inicijalnom priznavanju, iznos efektivne kamatne stope se koriguje za kreditni rizik, tj. obračunava se na osnovu očekivanih novčanih tokova pri inicijalnom priznavanju umesto ugovoreni novčanih tokova.

Finansijski instrumenti – inicijalno priznavanje. Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL) prvo se evidentiraju po fer vrednosti. Svi ostali finansijski instrumenti prvo se evidentiraju po fer vrednosti usklađenoj za transakcione troškove. Najbolji dokaz fer vrednost pri inicijalnom priznavanju je transakciona cena. Dobitak ili gubitak pri inicijalnom priznavanju se evidentira samo ukoliko postoji razlika između fer vrednosti i transakcione cene, što može biti potkrepljeno drugim raspoloživim podacima o trenutnim transakcijama na tržištu, po istom instrumentu ili prema tehnici vrednovanja za koje inputi uključuju samo podatke raspoložive na tržištu. Nakon inicijalnog priznavanja, ispravka vrednosti za obezvređenja po osnovu očekivanog kreditnog gubitka (ECL) se priznaje za finansijske instrumente koji se odmeravaju po AC i investicije u dužničke instrumente koji se odmeravaju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI), što za posledicu ima trenutni računovodstveni gubitak.

Sva kupljena ili prodana finansijska sredstva čija je isporuka zahtevana u vremenskom okviru koji je utvrđen propisima ili tržišnom praksom (kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na „regularan način“) se evidentiraju na dan trgovanja, odnosno datum na koji se Banka obavezala da će isporučiti finansijsko sredstvo. Sve druge kupovine se priznaju kada dati subjekat postane ugovorna strana prema odredbama ugovora koji se odnosi na konkretan instrument.

Finansijska sredstva – klasifikacija i naknadna odmeravanja – kategorije odmeravanja. Banka klasifikuje finansijska sredstva prema sledećim kategorijama odmeravanja: FVTPL, FVOCI i AC. Klasifikacija i naknada odmeravanja za dužničke hartije od vrednosti zavise od: (i) poslovnog modela koji Banka primenjuje za upravljanje relevantnim portfolijem aktive i (ii) karakteristika novčanih tokova sredstava.

Finansijska sredstva – klasifikacija i naknadna odmeravanja – poslovni model. Poslovni model je odraz načina na koji Banka upravlja aktivom kako bi generisala novčane tokove – bilo da je cilj Banke da: (i) prikupi samo novčane tokove koji se odnose na aktivu, prema ugovoru („držanje sredstava za prikupljanje ugovornih novčanih tokova“), ili (ii) prikupi i ugovorne novčane tokove i novčane tokove od prodaje sredstava („držanje sredstava za prikupljanje novčanih tokova i prodaje“) ili, u slučaju da ni (i) ni (ii) nisu primenjivi, finansijska sredstva klasifikuje kao deo „drugog“ poslovnog modela koji se odmerava po FVTPL.

Poslovni model se utvrđuje za grupu sredstava (na nivou portfolija) na osnovu svih relevantnih dokaza o aktivnostima koje Banka preduzima kako bi ostvarila cilj definisan za portfolio dostupan na dan vršenja procene. Faktori koje Banka uzima u obzir prilikom utvrđivanja poslovnog modela (modeliranja) obuhvataju cilj i sastav portfolija, prethodno iskustvo u smislu prikupljanja novčanih tokova za data sredstva, kako se rizici procenjuju i kako se njima upravlja, kako se meri učinak aktive i kako je rukovodstvo nagrađeno. U Napomeni 4 su izneta ključna prosuđivanja koja Banka primenjuje prilikom utvrđivanja poslovnog modela za finansijska sredstva.

Finansijska sredstva – klasifikacija i naknadna odmeravanja – karakteristike novčanih tokova. Kada je poslovni model držanje sredstava za prikupljanje ugovornih novčanih tokova ili držanje sredstava radi prikupljanja novčanih tokova i prodaje, Banka procenjuje da li se novčani tokovi sastoje isključivo od plaćanja glavnice i kamate (SPPI). Finansijska sredstva sa ugrađenim derivatima se u celini uzimaju u obzir prilikom utvrđivanja da li su novčani tokovi u skladu sa karakteristikom SPPI. Prilikom vršenja ove procene, Banka razmatra da li su ugovoreni novčani tokovi konzistentni sa osnovnim kreditnim aranžmanom, tj. da kamata uključuje samo razmatranje za kreditne rizike, vremensku vrednost novca, ostale osnovne rizike kreditiranja i profitnu maržu.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

Tamo gde se ugovornim odnosima uvodi izloženost rizicima ili volatilnosti, koje nisu u skladu sa osnovnim kreditnim aranžmanom, finansijska aktiva se klasifikuje i odmerava po FVTPL. Procena SPPI se vrši pri inicijalnom priznavanju sredstva i kasnije se ne vrši njegova ponovna procena. U Napomeni 4 su izneta ključna prosuđivanja koja Banka primenjuje kada radi testiranje SPPI za svoju finansijsku aktivu.

Finansijska sredstva – reklasifikacija. Finansijski instrumenti se reklasifikuju samo kada se poslovni model upravljanja portfolijom u potpunosti menja. Reklasifikacija ima budući efekat i stupa na snagu od početka prvog izveštajnog perioda koji dolazi nakon promene poslovnog modela. Banka tokom tekućeg i komparativnog perioda nije menjala poslovni model niti je vršila reklasifikacije.

Obezvredjenje finansijskih sredstava – ispravka vrednosti za očekivane kreditne gubitke (ECL).

Banka na osnovu budućih događaja procenjuje ECL za dužničke instrumente koji se odmeravaju po AC i FVOCI kao i za izloženosti koje potiču iz kreditnih obaveza i ugovora o finansijskim garancijama. Banka ECL odmerava i priznaje ispravku vrednosti za svaki izveštajni period.

Dužnički instrumenti odmereni po AC prezentuju se u bilansu stanja u iznosu koji je umanjen za obezvređenje po ECL. Za kreditne obaveze i finansijske garancije, rezervisanje po osnovu ECL priznaje se odvojeno kao obaveza u bilansu stanja. Za dužničke instrumente koji se vrednuju po FVOCI, promene amortizovane vrednosti, umanjene za ispravku vrednosti po ECL, priznaju se kroz bilans uspeha, a ostale promene knjigovodstvene vrednosti se priznaju u ostalom rezultatu (OCI), kao dobitak ili gubitak po osnovu dužničkih instrumenata koji se vrednuju po FVOCI.

Banka primenjuje model tri faze obezvređenja, na osnovu promena u kvalitetu kredita nastalih nakon inicijalnog priznavanja. Finansijski instrument koji nije obezvređen pri inicijalnom priznavanju klasifikuje se u Fazu 1. Za finansijska sredstva u Fazi 1, ECL se meri u iznosu koji je jednak delu „životnog“ ECL-a, koji nastaje kao rezultat događaja neizvršenja koji su mogući u narednih 12 meseci ili do dospeća kredita, ukoliko je kraće („12-mesečni ECL“). Ukoliko Banka identifikuje značajan porast kreditnog rizika (SICR) od trenutka inicijalnog priznavanja, sredstvo se prebacuje u Fazu 2, a ECL se meri na osnovu ECL tokom životnog veka finansijskog instrumenta, odnosno, do ugovorenog dospeća, ali imajući u vidu očekivane prevremene otplate, ukoliko ih ima (Lifetime ECL). U Napomeni 27 dat je opis načina na koji se utvrđuje kada je došlo do SICR. Ukoliko Banka ustanovi da je finansijsko sredstvo kreditno obezvređeno, to sredstvo se prebacuje u Fazu 3, a relevantni ECL se meri kao Lifetime ECL. Način na koji Banka definiše kreditno obezvređeno sredstvo i događaj neizvršenja opisan je u Napomeni 27. Za finansijska sredstva kupljena ili izdata kao kreditno obezvređena (POCI sredstva), ECL se uvek meri kao ECL tokom životnog veka finansijskog instrumenta. U Napomeni 27 date su informacije o ulaznim parametrima, pretpostavkama i tehnikama procene koji se primenjuju prilikom odmeravanja ECL.

Izuzetno, za određene finansijske instrumente, kao što su npr. kreditne kartice, koji uključuju kako komponentu kredita, tako i komponentu neiskorišćene kreditne obaveze, Banka očekivane kreditne gubitke meri za period tokom kojeg je Banka izložena kreditnim rizicima, odnosno, sve dok očekivani kreditni gubici ne budu ublaženi merama za upravljanje kreditnim rizicima, čak i kada je taj period duži od maksimalnog ugovornog perioda. Razlog je što mogućnost da se prema ugovoru zahteva otplata i otkáže nepovučeni deo obaveze ne ograničava izloženost kreditnim gubicima tokom relevantnog ugovornog perioda.

Finansijska sredstva – otpis. Finansijska sredstva se otpisuju, u celini ili delimično, kada je Banka iscrpela sva praktična nastojanja u smislu naplate i kada je zaključila da nije razumno očekivati naplatu. Banka može otpisati finansijska sredstva koja su i dalje predmet aktivnosti prinudne naplate kada Banka pokušava da naplati iznose koji su dospeli prema ugovoru, a za koja, međutim nije razumno očekivati naplatu. Banka otpisuje izloženosti koja su u potpunosti obezvređena i za koja se ne očekuje naplata. Otpis predstavlja događaj prestanka priznavanja.

Finansijska sredstva – prestanak priznavanja. Banka prestaje da priznaje finansijska sredstva kada (a) su finansijska sredstva naplaćena ili kada su prava na novčane tokove koji se odnose na ta finansijska sredstva na drugi način istekla ili (b) je Banka prenela prava na novčane tokove koji se odnose na ta finansijska sredstva ili kada stupi u kvalifikovani aranžman prenosa, pri čemu će (i) takođe u značajnoj meri preneti sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskim sredstvima ili (ii) neće niti značajno prenositi niti zadržati sve rizike vlasništva, ali neće ni zadržati kontrolu nad finansijskim sredstvom. Kontrola je zadržana ukoliko druga ugovorna strana nema praktičnu mogućnost da proda finansijsko sredstvo u njegovoj celosti, i to nepovezanim trećem licu i bez potrebe uvođenja restrikcija u smislu prodaje.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

Finansijska sredstva – modifikacija. Banka u nekim slučajevima ponovo pregovara ili na drugi način modifikuje uslove ugovora koji se odnose na finansijska sredstva. Banka procenjuje da li je modifikacija ugovornih novčanih tokova u značajnoj meri, uzimajući u obzir između ostalog, i sledeće faktore: razliku između diskontovane vrednosti ponovo ugovorenih novčanih tokova nasuprot diskontovane vrednosti inicijalno ugovorenog novčanog toka, bilo koje nove uslove iz ugovora koji značajno utiču na rizični profil finansijskog sredstva, npr. promena valute finansijskog sredstva i načina otplate.

Ukoliko su modifikovani uslovi značajno različiti, prava na novčane tokove u vezi sa prvobitnim finansijskim sredstvom ističu i Banka prestaje da priznaje prvobitno finansijsko sredstvo, te priznaje novo sredstvo po fer vrednosti. Datum dogovaranja novih uslova se smatra datumom inicijalnog priznavanja za potrebe naknadnog obračuna obezvređenja, uključujući utvrđivanje da li je došlo do SICR. Banka takođe vrši procenu da li novi kredit ili dužnički instrument ispunjavaju kriterijum SPPI. Sve razlike između knjigovodstvene vrednosti sredstva koje se više ne priznaje i fer vrednosti novog, značajno modifikovanog sredstva se priznaje kroz bilans uspeha.

U slučaju da su razlog ponovnog pregovaranja o uslovima ugovora finansijske teškoće druge ugovorne strane ili nemogućnost izvršenja prvobitno ugovorenih plaćanja, Banka upoređuje prvobitne i revidirane očekivane novčane tokove, kako bi se utvrdilo da li se rizici i koristi u vezi sa sredstvom značajno razlikuju usled modifikacije ugovora. Ukoliko se rizici i koristi ne menjaju, modifikovano sredstvo nije značajno različito u odnosu na prvobitno sredstvo, te izmena neće rezultirati prestankom priznavanja. Banka ponovo obračunava bruto knjigovodstvenu vrednost diskontovanjem modifikovanih ugovorenih novčanih tokova, i to po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi (ili po efektivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditni rizik, za POCl finansijska sredstva), a dobitak ili gubitak po osnovu modifikacije prepoznaje kroz bilans uspeha.

Finansijske obaveze – kategorije odmeravanja. Finansijske obaveze se klasifikuju i naknadno odmeravaju prema AC, osim za (i) finansijske obaveze po FVTPL: ova klasifikacija se primenjuje i na finansijske derivate, finansijske obaveze koje se drže za trgovanje i ostale finansijske obaveze koje su kao takve inicijalno priznate i (ii) ugovore o finansijskim garancijama i kreditnim obavezama.

Finansijske obaveze – prestanak priznavanja. Finansijske obaveze prestaju da budu priznate onda kada prestanu da važe (npr. kada obaveze iz konkretnog ugovora prestanu da postoje, budu otkazane ili isteknu). Razmena između Banke i njenih prvobitnih poverilaca dužničkih instrumenata sa značajno različitim uslovima, kao i značajnim modifikacijama uslova postojećih finansijskih obaveza se vode kao prestanak priznavanja prvobitne finansijske obaveze i priznaje se nova finansijska obaveza. Uslovi se smatraju značajno različitim ukoliko diskontovana sadašnja vrednost novčanih tokova u skladu sa novim uslovima, uključujući sve primljene naknade i umanjene za uplaćene naknade, i diskontovana primenom prvobitne efektivne kamatne stope bude za najmanje 10% različita od diskontovane sadašnje vrednosti preostalih novčanih tokova prvobitne finansijske obaveze. Pored navedenog, drugi kvalitativni faktori, npr. valuta u kojoj je instrument iskazan, promena vrste kamatne stope, nove karakteristike konverzije u vezi sa instrumentom i promenama sporazuma, takođe se uzimaju u obzir. Ukoliko se razmena dužničkih instrumenata ili modifikacija vode kao ugašene obaveze, svi troškovi i naknade koje se snose su priznati kao deo dobitka ili gubitka po osnovu prestanka priznavanja. Ukoliko se razmena ili modifikacija ne vodi kao ugašena obaveza, svi troškovi ili naknade koje se snose koriguju knjigovodstvenu vrednost obaveze i amortizuju se tokom preostalog roka važenja modifikovane obaveze.

Modifikacije obaveza koje za posledicu nemaju gašenje obaveze se vode kao promena u proceni primenom tzv. kumulativnog *catch-up* pristupa, sa dobitkom ili gubitkom koji se priznaju kroz bilans uspeha.

Tokom posmatranog ili komparativnog perioda nije bilo takvih događaja u Banci.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

Gotovina i sredstva kod centralne banke. Gotovina i sredstva kod centralne banke obuhvataju gotovinu u blagajni, sredstva na žiro računu Banke, ostalu gotovinu i obaveznu deviznu rezervu kod centralne banke. Gotovina i sredstva kod centralne banke se iskazuju po amortizovanoj vrednosti u bilansu stanja zbog toga što: (i) se drže radi naplate ugovornih novčanih tokova, a ti novčani tokovi predstavljaju SPPI, i (ii) nisu inicijalno klasifikovani kao FVTPL. Za potrebe sačinjavanja izveštaja o tokovima gotovine, gotovina i gotovinski ekvivalenti takođe obuhvataju i sredstva na računima kod stranih banaka. Obavezna devizna rezerva kod centralne banke se evidentira po amortizovanoj vrednosti i predstavlja nekamatonske obavezne depozite, koji se ne mogu koristiti za finansiranje svakodnevnog poslovanja Banke, pa se iz tog razloga ne smatraju delom gotovine i gotovinskih ekvivalenata u smislu izveštaja o tokovima gotovine.

Derivativni finansijski instrumenti. Derivativni finansijski instrumenti obuhvataju *forward* transakcije, devizne svopove, kamatne svopove, kao i kamatne opcije. U bilansu stanja su prikazani u aktivni, ukoliko je njihova fer vrednost pozitivna, odnosno u pasivi, ukoliko je njihova fer vrednost negativna. Oni se inicijalno priznaju po fer vrednosti, a efekti promene fer vrednosti pri naknadom odmeravanju se prikazuju kroz bilans uspeha, pod stavkom „Neto dobitak/gubitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata“.

Kredit i potraživanja. Krediti i plasmani komitentima se prepoznaju kada Banka plasira sredstva za kupovinu ili izdavanje kredita komitentima. Na osnovu poslovnog modela i karakteristika tokova gotovine, pozicije „Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija“ i „Kredit i potraživanja od komitenata“ iz bilansa stanja obuhvataju finansijska sredstva koja se mere po: (i) AC: krediti koji se drže za prikupljanje ugovornih novčanih tokova, a ti novčani tokovi predstavljaju SPPI, kao i krediti koji nisu samoinicijativno prikazani po FVTPL i (ii) FVTPL: krediti koji ne ispunjavaju SPPI test ili ostale kriterijume za AC. Ukoliko se mere po amortizovanoj vrednosti, krediti i potraživanja se prikazuju u bilansu stanja umanjena za ispravke vrednosti (Napomena 8 i 10). Ispravke vrednosti se formiraju na osnovu ECL modela. Napomena 27 pruža informacije o ulaznim parametrima, pretpostavkama i tehnikama procene koje se koriste za ECL obračun.

Dužničke hartije od vrednosti. Pozicija „Hartije od vrednosti“ u bilansu stanja uključuje dužničke hartije od vrednosti koje mogu biti klasifikovane u sve tri kategorije finansijskih sredstava, u zavisnosti od poslovnog modela i kriterijuma SPPI. Dužničke hartije od vrednosti se vode po FVOCI ukoliko se drže radi naplate ugovorenih tokova gotovine i radi prodaje, kada takvi tokovi gotovine ispunjavaju SPPI, i kada nisu određeni po FVTPL. Prihodi od kamate se obračunavaju primenom efektivne kamatne stope i priznaju se u bilansu uspeha. Ispravka vrednosti se procenjuje primenom ECL modela i priznaje u bilansu uspeha. Sve ostale promene u knjigovodstvenoj vrednosti se priznaju kroz OCI. U momentu prestanka priznavanja dužničkog instrumenta, kumulirani dobitak ili gubitak prethodno priznat kroz OCI se reklasifikuje sa OCI na bilans uspeha.

Nekretnine i oprema.

Priznavanje i odmeravanje. Imovina i oprema se mere prema nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i sva rezervisanja po osnovu obezvređenja, po potrebi.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koji se direktno mogu pripisati kupovini sredstva.

Kupljeni softver koji čini sastavni deo funkcionalnosti s njim povezane opreme se kapitalizuje kao deo opreme. Kada delovi neke nekretnine ili opreme imaju različit korisni vek trajanja, oni se prikazuju kao zasebne stavke (najznačajnije komponente) imovine i opreme. Svaki dobitak ili gubitak prilikom prodaje imovine ili opreme se utvrđuje vršenjem poređenja iznosa stečenih prodajom sa knjigovodstvenom vrednošću date imovine ili opreme, što se priznaje kroz stavku Ostali prihodi/rashodi u bilansu uspeha.

Naknadni troškovi. Naknadni troškovi se kapitalizuju samo kada je verovatno da će Banka imati buduće ekonomske koristi od takvih troškova.

Troškovi zamene dela ili stavke imovine ili opreme se priznaju u knjigovodstvenoj vrednosti predmetnog sredstva, ukoliko je verovatno da će Banka imati buduće ekonomske koristi, te da će dati troškovi moći da budu pouzdano izmereni. Troškovi svakodnevnog servisiranja imovine i opreme se priznaju kroz bilans uspeha onako kako isti nastaju.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

Amortizacija. Amortizacija se priznaje kroz bilans uspeha primenom proporcijalne metode tokom procenjenog korisnog veka trajanja svakog dela imovine i opreme.

Stope amortizacije koje se koriste za posmatrani i komparativni period date su u nastavku:

1)	Nekretnine	do 50 godina
2)	Sredstva sa pravom korišćenja	kraće od korisnog veka trajanja ili trajanja zakupa
3)	Unapređenja zakupljenih prostora:	kraće od korisnog veka trajanja ili trajanja zakupa
4)	Oprema:	
	a. Računari:	3-5 godina
	b. Hardver - informacioni sistem:	do 10 godina
	c. Ostala oprema:	do 15 godina

Metod amortizacije, korisni vek trajanja i rezidualne vrednosti se ponovo procenjuju na kraju svake finansijske godine i vrše se odgovarajuća usklađivanja.

Računovodstveno obuhvatanje lizinga kada je Banka zakupac. Banka zakupljuje poslovni prostor, opremu i vozila. Lizing se priznaje kao pravo korišćenja sredstva i kao pripadajuća obaveza na dan kada je zakupljeno sredstvo raspoloživo za korišćenje od strane Banke. Svaka rata lizinga za plaćanje se alocira na obavezu i finansijski trošak. Finansijski trošak se evidentira u bilansu uspeha tokom perioda trajanja lizinga kako bi se proizvela konstantna periodična kamatna stopa na preostali iznos obaveze za svaki period. Pravo korišćenja sredstva se priznaje po nabavnoj vrednosti i amortizuje se proporcionalno u periodu koji je kraći od korisnog veka trajanja ili ugovorenog roka zakupa.

Obaveze po osnovu lizinga inicijalno se priznaju po sadašnjoj vrednosti.

Obaveze po osnovu lizinga uključuju neto sadašnju vrednost sledećih lizing plaćanja: fiksna plaćanja (uključujući i plaćanja koja su po suštini fiksna), umanjena za potraživanja po osnovu podsticaja, varijabilna plaćanja koja su bazirana na indeksu ili stopi, iznose koji se očekuju da budu plaćeni od strane zakupca po osnovu garancija za preostalu vrednost, cenu koja bi se platila ukoliko je zakupac u razumnoj meri siguran da će opcija biti iskorišćena, kao i plaćanja penala u slučaju otkaza zakupa, ukoliko period zakupa ukazuje da će zakupac iskoristiti tu opciju.

Lizing plaćanja se diskontuju kamatnom stopom koja se podrazumeva da je uključena u zakup. Ukoliko se ta stopa ne može odmah jasno utvrditi, Banka koristi svoju inkrementalnu stopu zaduživanja, koja predstavlja stopu koju bi Banka morala da plati da pozajmi sredstva neophodna da pribavi sredstvo slične vrednosti u sličnom ekonomskom okruženju.

Pravo korišćenja sredstva se odmerava po nabavnoj ceni koja uključuje iznos inicijalne lizing obaveze, svako plaćanje na dan ili pre početka trajanja lizinga (umanjeno za bilo kakve primljene podsticaje po osnovu lizinga), bilo koje direktne troškove koje je Banka imala i procenjene troškove restauracije. Pravo korišćenja sredstva se prikazuje u okviru Nekretnina, opreme i prava korišćenja i predmet je obezvređenja u skladu sa politikom Banke kao što je opisano u Napomeni 3 Obezvređenje nefinansijskih sredstava.

Kao izuzetak navedenom iznad, Banka računovodstveno obuhvata kratkoročne zakupe i zakupe male vrednosti tako što priznaje plaćanja po osnovu zakupa kao operativni trošak proporcionalno tokom perioda zakupa (Napomena 12).

Period zakupa takođe uključuje period opcije produžetka, ili period opcije prekida zakupa, ukoliko je zakupac u razumnoj meri siguran da će iskoristiti opciju produžetka, ili da neće iskoristiti opciju prekida.

Zakup koji sadrži opciju kupovine ne smatra se kratkoročnim zakupom. Procena se razmatra u slučaju značajnog događaja ili značajne promene u okolnostima koja utiče na procenu i koja je pod kontrolom zakupca.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

Nematerijalna imovina. Nematerijalna imovina se sastoji iz softvera, licenci i ostalih nematerijalnih sredstava.

Nematerijalna imovina koju je Banka kupila se prikazuju prema njihovoj nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i sva rezervisanja po osnovu obezvređenja, po potrebi.

Naknadni troškovi se kapitalizuju samo kada je verovatno da će Banka imati buduće ekonomske koristi od sredstava na koja se odnose dati troškovi. Svi ostali troškovi idu na teret bilansa uspeha onako kako isti nastaju.

Amortizacija se priznaje kroz bilans uspeha po proporcionalnom metodu za vreme procenjenog korisnog veka trajanja nematerijalnog sredstva, od datuma kada je isto raspoloživo za korišćenje. Procenjeni korisni vek trajanja nematerijalnog sredstva je do deset godina, osim sredstava čiji se periodi korišćenja ugovorima definišu, u kom slučaju se ta sredstva amortizuju za ugovoreno vreme.

Metodi amortizacije, korisni vek trajanja i rezidualne vrednosti se ponovo procenjuju na kraju svake finansijske godine i vrše se odgovarajuća usklađivanja.

Obezvređenje nefinansijskih sredstava. Knjigovodstveni iznosi nefinansijskih sredstava Banke se revidiraju na svaki datum izveštavanja kako bi se utvrdilo da li postoje indikatori obezvređenja. Ukoliko postoje takve naznake, u tom slučaju se procenjuje naplativi iznos sredstava. Gubitak po osnovu obezvređenja se priznaje ukoliko je knjigovodstvena vrednost sredstva ili jedinice koja generiše novčane tokove veća od naplativog iznosa.

Naplativi iznos sredstava ili jedinice koja generiše novčane tokove je veća od vrednosti u korišćenju i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Prilikom procene vrednosti u korišćenju, procenjeni budući novčani tokovi se diskontuju na njihovu sadašnju vrednost primenom stope diskonta pre poreza, koja je odraz trenutnih tržišnih procena vremenske vrednosti novca i rizika koji su karakteristični za dato sredstvo ili jedinicu koja generiše novčane tokove.

Gubici po osnovu obezvređenja u ranijim periodima se sagledavaju na svaki datum izveštavanja kako bi se uočilo postoji li nešto što ukazuje na smanjenje tog gubitka ili njegovo nepostojanje. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida ukoliko je došlo do promena u procenama koje se primenjuju kako bi se utvrdio naplativi iznos. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida samo ako knjigovodstvena vrednost sredstva nije veća od knjigovodstvene vrednosti koja bi bila utvrđena, umanjena za depresijaciju ili amortizaciju, u slučaju da nije priznat gubitak po osnovu obezvređenja.

Obaveze prema bankama i ostalim finansijskim organizacijama. Iznosi obaveza prema bankama i drugim finansijskim organizacijama se evidentiraju kada novčana ili druga sredstva od strane druge ugovorne strane budu data Banci. Ova nederivativna obaveza se vodi po AC.

Računi klijenata. Računi klijenata su nederivativne obaveze prema fizičkim licima, državnim ili korporativnim klijentima i vode se po AC.

Subordinirane obaveze. Subordinirane obaveze mogu biti plaćene samo u slučaju likvidacije, nakon što prethodno budu ispunjene obaveze prema drugim poveriocima sa višim prioritetom. Subordinirane obaveze se vode po AC.

Primanja zaposlenih. U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose državnom fondu za socijalnu zaštitu, koji zaposlenima garantuje socijalno osiguranje. Ove obaveze idu na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom zakonom propisanih stopa. Banka ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućeg državnog fonda.

Poslodavac ove poreze i doprinose plative u ime zaposlenih vodi na teret troškova zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda u periodu u kojem nastanu.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

U skladu sa Zakonom o radu, Banka je u obavezi da isplati otpremnine prilikom odlaska u penziju. Dugoročna rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju koje se isplaćuju nakon ispunjenja propisanih uslova, predstavljaju sadašnju vrednost očekivanih budućih isplata zaposlenima, koja se utvrđuje aktuarskom procenom primenom pretpostavki.

Za potrebe utvrđivanja iznosa rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju, Banka koristi podatke kao što su tablice smrtnosti, fluktuacija zaposlenih i stopa invaliditeta, projektovani godišnji rast zarada od 3%, godišnju diskontnu stopu od 5,25%.

Rezervisanja. Rezervisanja za pokriće troškova i rashoda su nefinansijske obaveze neizvesne u pogledu roka i iznosa. Rezervisanje se priznaje kada Banka ima postojeću zakonsku ili ugovornu obavezu koja je rezultat nekog prošlog događaja, pri čemu se takva obaveza može pouzdano proceniti, a verovatan ishod je da će za izmirenje te obaveze biti potreban odliv ekonomskih koristi. Rezervisanja se utvrđuju diskontovanjem očekivanih budućih novčanih tokova po stopi pre oporezivanja koja je odraz sadašnjih tržišnih procena vremenske vrednosti novca i, gde je primenjivo, rizika koji su povezani sa datom obavezom. Banka ne vrši diskontovanje budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati u bliskoj budućnosti.

Finansijske garancije. Finansijske garancije predstavljaju ugovor na osnovu kojeg je Banka u obavezi da izvrši definisano plaćanje subjektu kojem je garancija izdata, a za gubitak nastao usled neblagovremenog izvršenja relevantnog plaćanja od strane dužnika u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta.

Obaveze po osnovu garancija se inicijalno priznaju po fer vrednosti, koja se obično iskazuje iznosom uplaćenih naknada. Taj iznos se amortizuje za vreme trajanja garancije. Obaveza po osnovu garancije se naknadno meri po većem iznosu od navedenih: (i) iznos gubitka od obezvređenja za garantovanu izloženost, što se utvrđuje na osnovu ECL modela i (ii) preostalog neamortizovanog stanja iznosa pri inicijalnom priznavanju.

Obaveze po kreditima. Banka se obavezuje da odobri kredite. Te obaveze su neopozive ili opozive ali samo u slučaju materijalno negativne promene. Ove obaveze se inicijalno priznaju po fer vrednosti, što se obično iskazuje iznosom uplaćenih naknada. Ovaj iznos je amortizovan primenom proporcijalne metode za vreme trajanja obaveze, osim za obaveze da se realizuju krediti, ukoliko je verovatno da će Banka stupiti u kreditni aranžman, pri čemu ne očekuje da odobreni kredit proda nedugo nakon realizacije; naknade za angažovana sredstva po ovom kreditu se razgraničavaju i uključuju u knjigovodstvenu vrednost kredita pri inicijalnom priznavanju. Na kraju svakog izveštajnog perioda, obaveze se mere po (i) preostalom neamortizovanom stanju iznosa pri inicijalnom priznavanju, plus (ii) iznos gubitka od obezvređenja na osnovu ECL modela, osim ukoliko postoji obaveza da kredit bude odobren po kamatnoj stopi koja je ispod tržišne, u kom slučaju se odmeravanje vrši po većem od dva navedena iznosa. Knjigovodstveni iznos kreditnih obaveza vodi se pod obavezama. Za ugovor kojim su obuhvaćeni i kredit i nepovučena sredstva, a kada Banka ne može zasebno da napravi razliku u ECL za komponentu nepovučenog iznosa i komponentu kredita, ECL na nepovučeni iznos se priznaje zajedno sa gubitkom od obezvređenja po datom kreditu. Ukoliko je kombinovani ECL veći od bruto knjigovodstvenog iznosa kredita, on se priznaje kao obaveza.

Obaveze iz poslovanja i druge obaveze. Obaveze iz poslovanja nastaju kada je druga ugovorna strana izvršila svoje ugovorne obaveze, a iste se vode po AC.

Akcijski kapital. Obične akcije se klasifikuju kao kapital. Dodatni troškovi koji se direktno mogu pripisati emisiji novih akcija su iskazane u kapitalu kao njegovo smanjenje, nakon poreza. Svaki iznos veći od fer vrednosti primljenih sredstava iznad nominalne vrednosti emitovanih akcija se iskazuju kroz kapital kao emisiona premija.

Priznavanje prihoda i rashoda od kamate. Prihodi i rashodi od kamate se iskazuju za sve dužničke instrumente na obračunskoj osnovi, primenom metoda efektivne kamatne stope. Ovaj metod odlaže, u sklopu prihoda i rashoda od kamate, sve plaćene ili primljene naknade među ugovornim stranama, koje čine sastavni deo efektivne kamatne stope, transakcione troškove i ostale premije i diskonte.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

Naknade u okviru efektivne kamatne stope obuhvataju naknadu za odobrenje, koja je primljena ili plaćena od strane subjekta, a u vezi sa akvizicijom finansijskog sredstva ili izdavanjem finansijske obaveze, npr. naknade za ocenu boniteta, procenu vrednosti i evidentiranje garancije i kolaterala, pregovaranje uslova instrumenata i obradu transakcionih dokumenata. Naknada za obavezu Banke za realizaciju kredita po tržišnoj stopi čini sastavni deo efektivne kamatne stope, ukoliko je verovatno da će Banka stupiti u konkretan kreditni aranžman i ne očekuje da odobreni kredit proda nedugo nakon realizacije. Banka kreditne obaveze ne definiše kao finansijske obaveze po FVTPL.

Za finansijska sredstva koja su realizovana ili kupljena sa obezvređenjem za kreditne gubitke, efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontuju očekivani novčani tokovi (uključujući inicijalne očekivane kreditne gubitke) na fer vrednost pri inicijalnom priznavanju (obično po kupoprodajnoj ceni). Efektivna kamatna stopa će na osnovu ovoga biti kreditno-korigovana.

Prihod od kamata se obračunava primenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskih sredstava, osim za (i) finansijska sredstva koja su postala kreditno obezvređenja (faza 3), za koja se prihod od kamata obračunava po efektivnoj kamatnoj stopi na njihovu AC, umanjenu za ispravku vrednosti po osnovu ECL i (ii) finansijska sredstva koja se kupuju ili realizuju sa obezvređenjem za kreditne gubitke, za koja se originalna kreditno-korigovana efektivna kamatna stopa primenjuje na AC.

Prihodi od naknada i provizija. Prihod od naknada i provizija se priznaje tokom vremena po proporcionalnom metodu, onako kako se usluge pružaju, kada klijent istovremeno dobija i služi se koristima nastalim po osnovu činjenja Banke. Ovim prihodom su obuhvaćene naknade koje se često ponavljaju – za vođenje računa, servisiranje računa, paketa po tekućim računima, konsultantske usluge za upravljanje portfolijom i sredstvima, upravljanje aktivom i planiranja usluga ili druge usluge za servisiranje kredita u ime trećih lica itd.

Ostali prihodi od naknada i provizija se priznaju u trenutku kada Banka zadovolji činidbenu obavezu, obično nakon sprovođenja relevantne transakcije. Iznos naknada i provizija koje su uplaćene ili potraživanja predstavlja transakcionu cenu za uslugu, koja se identifikuje kao izvršenje konkretne obaveze. Ovaj prihod obuhvata naknadu za ugovaranja kupoprodaje strane valute u ime klijenta, naknade u platnom prometu, naknade za gotovinska poravnanja, naplatu ili gotovinske isplate, kao i provizije i naknade u vezi sa pregovorima ili učešćem u pregovorima o transakciji u ime trećeg lica, npr. akvizicija kredita, akcija ili drugih HoV ili kupovina ili prodaja privrednih društava.

Kupoprodaja strane efektive i konverzija valute. Banka vrši kupoprodaju efektive na šalteru i preko bankovnih računa, kao i konverziju stranih valuta. Transakcije se vrše po kursu koji utvrđuje Banka, a koji se razlikuje od zvaničnog kursa za spot transakcije na konkretan datum. Razlika između zvaničnog kursa i kursa Banke se priznaje kroz neto kursne razlike u trenutku izvršenja konkretne obaveze. Ovi iznosi prikazani su u okviru pozicije Prihodi od naknada i provizija.

Preračunavanje stranih valuta. Funkcionalna valuta Banke je valuta primarnog ekonomskog okruženja u kom entitet posluje. Funkcionalna valuta Banke je izveštajna valuta Banke, odnosno nacionalna valuta Republike Srbije, srpski dinar (RSD).

Monetarna aktiva i pasiva se preračunava u funkcionalnu valutu Banke po zvaničnom kursu NBS na kraju relevantnog izveštajnog perioda. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale od poravnanja transakcija i preračunavanja monetarne aktive i pasive u funkcionalnu valutu po zvaničnom kursu NBS na kraju godine priznaju se kroz bilans uspeha za tu godinu (kao pozitivne i negativne kursne razlike). Preračunavanje po kursu na kraju godine se ne odnosi na nemonetarne stavke koje se mere po istorijskoj nabavnoj vrednosti.

Prebijanje. Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a neto iznos se u bilansu stanja prikazuje samo ako postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namera da se isplata izvrši na neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza. Ovo pravo na izmirenje (a) ne sme biti uslovljeno budućim događajem i (b) mora biti zakonom omogućeno pod sledećim okolnostima: (i) tokom redovnog poslovanja, (ii) u slučaju neizmirenja i (iii) u slučaju nemogućnosti plaćanja ili stečaja.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

Porez na dobitak. Porez na dobitak je prikazan u finansijskim izveštajima u skladu sa zakonima koji su usvojeni ili su suštinski usvojeni do kraja izveštajnog perioda. Troškovi poreza na dobitak sastoje se od tekućih poreza i odloženih poreza, koji se priznaju kroz bilans uspeha za datu godinu, osim ukoliko su priznati kroz ostali rezultat (OCI) ili direktno kroz kapital zato što se odnose na transakcije koje se takođe priznaju, tokom istog ili različitog perioda, kroz OCI ili direktno kroz kapital.

Tekući porez je iznos za koji se očekuje da će biti plaćen, ili povraćen, od poreskog organa, po osnovu oporezivog profita i gubitaka za tekući i ranije periode. Oporezivi profit ili gubitak bazirani su na procenama ukoliko su finansijski izveštaji odobreni pre podnošenja relevantnih poreskih obrazaca. Drugi porezi, osim poreza na dobitak, prikazuju se kroz administrativne i ostale operativne troškove.

Odloženi porez na dobitak se dobija primenom metoda obaveze prema bilansu stanja za preneti poreski gubitak i privremene razlike nastale između poreske osnovice za sredstva i obaveze i njihove knjigovodstvene vrednosti, za potrebe finansijskog izveštavanja. Odložena poreska sredstva za odbitne privremene razlike i preneti poreski gubitak se prikazuju samo ukoliko je verovatno da će budući oporezivi profit biti dostupan, te da će na osnovu njega moći da se iskoriste umanjenja.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA U PRIMENI RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Banka vrši procene i pretpostavke koje utiču na iznose priznate u finansijskim izveštajima i knjigovodstvene vrednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini. Na osnovu iskustava rukovodstva i ostalih faktora se vrši kontinuirana evaluacija procena i prosuđivanja, uključujući očekivanja u smislu budućih događaja za koje se smatra da su razumna u datim okolnostima. Rukovodstvo takođe daje određena prosuđivanja, pored onih koje uključuju procene, u procesu primene računovodstvenih politika. Prosuđivanja koja imaju najznačajniji efekat na iznose priznate u finansijskim izveštajima i procenama koje mogu da dovedu do značajnih korekcija knjigovodstvenih iznosa sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini obuhvataju:

Odmeravanje ECL. Odmeravanje ECL je značajna procena koja obuhvata utvrđivanje metodologije, modela i inputa podataka. Detalji o metodologiji odmeravanja ECL i povezanim izmenama su prikazani u Napomeni 27. Sledeće komponente imaju značajan uticaj na gubitak od obezvređenja: definicija neizvršenja, SICR, verovatnoća neplaćanja (PD), izloženost po neispunjenju obaveza (EAD) i gubitak zbog neispunjenja obaveza (LGD). Banka redovno sagledava modele i inpute za modele kako bi umanjila razlike između procene očekivanih gubitaka po kreditima i stvarnih gubitaka po kreditima. U 2023. godini Banka je unapredila PD model za klijente pravna lica uključivanjem informacija o uticaju makroekonomskih faktora na stopu neizmirenja obaveza sa nematerijalnim efektom na nivou ECL. Više informacija o modelu prikazano je u okviru Napomene 27.

Značajan porast kreditnih rizika (SICR). Kako bi se utvrdilo da li je došlo do značajnog porasta kreditnih rizika, Banka upoređuje rizik neizvršenja obaveza koji nastaje tokom trajanja finansijskog instrumenta na kraju izveštajnog perioda, a sa rizikom neizvršenja obaveza na dan inicijalnog priznavanja. U okviru Napomene 27 prikazano je više informacija u vezi sa procenom da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika. Ukoliko se 10% kredita i plasmana komitentima klasifikovanih u fazu 1 na dan 31. decembar 2023. godine meri primenom životnog veka trajanja ECL (za fazu 2), očekivani gubitak od obezvređenja kredita bi bio veći za RSD 15.224 hiljada (31. decembar 2022. godine: veći za RSD 2.877 hiljada).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA U PRIMENI RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

Procena poslovnog modela. Poslovni model određuje klasifikaciju finansijskih sredstava. Rukovodstvo vrši prosuđivanje prilikom utvrđivanja nivoa agregacije i portfolija finansijskih instrumenata prilikom procene poslovnog modela. Kada vrši procenu prodajnih transakcija, Banka uzima u obzir njihovu istorijsku učestalost, trenutak i vrednost, razloge prodaje i očekivanja u smislu budućih prodajnih aktivnosti. Za prodajne transakcije čiji je cilj minimizovanje potencijalnih gubitaka usled slabljenja kreditne sposobnosti se smatra da su u skladu sa poslovnim modelom „držanje sredstava za naplatu“. Ostale transakcije prodaje pre dospeća, koje se ne odnose na aktivnosti upravljanja kreditnim rizicima takođe odgovaraju poslovnom modelu „držanje sredstava za naplatu“, pod uslovom da one nisu česte i da nemaju značajnu vrednost, i pojedinačno i zbirno. Banka procenjuje značaj prodajnih transakcija poređenjem vrednosti prodajnih transakcija i vrednosti portfolija, imajući u vidu procenu poslovnog modela tokom prosečne dužine trajanja portfolija. Pored toga, prodaja finansijskog sredstva se očekuje samo u slučaju scenarija iz stres testova, ili kao reakcija na izolovani slučaj na koji Banka ne može da utiče, koji se ne ponavlja, koji Banka nije mogla predvideti i koji se u smislu cilja poslovnog modela smatra slučajnim, pa kao takav ne utiče na klasifikaciju konkretnog finansijskog sredstva.

Poslovni model „držanja sredstava za naplatu i prodaju“ znači da se sredstva drže radi prikupljanja novčanih tokova, ali i prodaja takođe čini sastavni deo ostvarenja cilja poslovnog modela, kao na primer, upravljanje potrebama u smislu likvidnih sredstava, ostvarenje određenog prinosa ili usklađivanje ročnosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza iz kojih se ta sredstva finansiraju.

Rezidualna kategorija uključuje one portfolije finansijskih sredstava kojima se upravlja u cilju ostvarenja novčanih tokova prevashodno prodajom, npr. kada se uočava šablon trgovanja. Prikupljanje ugovornih novčanih tokova je sporadičan u ovom poslovnom modelu.

Procena da li su novčani tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamate (SPPI). Utvrđivanje da li su novčani tokovi koji se odnose na finansijsko sredstvo isključivo plaćanja glavnice i kamate zahteva prosuđivanje.

Banka je identifikovala i razmatrala ugovorne uslove kojima se menja vreme i iznos ugovornih novčanih tokova. Kriterijum SPPI je ispunjen ako je po kreditu omogućeno ranije izmirenje i prevremena otplata iznosa koji u značajnoj meri predstavlja glavnice i pripisanu kamatu plus razumnu dodatnu naknadu za raskid ugovora pre njegovog isteka. Glavnica finansijskog sredstva je fer vrednost pri inicijalnom priznavanju umanjena za naknadu za otplate glavnice, tj. rate umanjene za kamatu utvrđenu primenom metoda efektivne kamatne stope. Izuzetak od ovog principa je taj što standard takođe dozvoljava instrumente sa osobinama prevremene otplate, koji zadovoljavaju sledeće uslove kako bi ispunili SPPI: (i) sredstvo realizovano uz premiju ili diskont, (ii) iznos prevremene otplate predstavlja ugovornu nominalnu vrednost i pripisanu kamatu, kao i razumnu dodatnu naknadu za raskid ugovora pre njegovog isteka, i (iii) fer vrednost odredbe prevremene otplate nije od materijalnog značaja pri inicijalnom priznavanju.

Kreditni Banke uključuju klauzule o unakrsnoj prodaji koje predstavljaju smanjenje kamatne stope, kada klijent zaključi druge ugovore sa Bankom ili ispuni određene kriterijume, npr. održava minimalan nivo platnog prometa po tekućem računu u Banci. Novčani tokovi su SPPI ukoliko te klauzule neznatno smanjuju ukupnu profitnu maržu Banke po datom instrumentu, pri čemu nema drugih osobina koje su u neskladu sa osnovnim kreditnim aranžmanom.

Banka je razmatrala primere iz standarda i zaključila da karakteristike koje proističu samo iz zakonskih propisa, a nisu deo ugovora, tj. ukoliko je došlo do promene propisa, više neće važiti, pa nisu od značaja za procenu da li su novčani tokovi SPPI. Kreditni ugovori Banke dopuštaju korekciju kamatnih stopa u smislu reakcije na makroekonomske i regulatorne promene. Rukovodstvo je vršilo ocenu i procenilo da bi konkurencija u bankarskom sektoru i praktična sposobnost zajmoprimaca da refinansiraju kredite sprečila ponovno utvrđivanje kamatne stope koje su iznad tržišnog nivoa i zato su novčani tokovi procenjeni kao SPPI.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCENE I PROSUĐIVANJA U PRIMENI RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata. Fer vrednost finansijskih instrumenata smatra se cenom koja bi bila primljena za prodaju imovine ili plaćena za prenos odgovornosti u urednoj transakciji između učesnika na tržištu na datum merenja. U utvrđivanju fer vrednosti Banka, u skladu sa MSFI 13, određuje: (i) tačno sredstvo ili obavezu koja je predmet vrednovanja, (ii) tržište na kojem se odvija uobičajena transakcija, i (iii) odgovarajuću tehniku vrednovanja. Banka klasifikuje finansijska sredstva kao sredstva koja se naknadno mere: (i) po amortizovanom trošku, (ii) po fer vrednosti kroz bilans uspeha, i (iii) po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat. Dužničke hartije od vrednosti izdate od strane Republike Srbije, koje Banka ima u svom portfoliju, svrstavaju se u finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali sveobuhvatni rezultat. Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na datumu izveštavanja zasniva se na kotiranim cenama na aktivnom tržištu. Obračun fer vrednosti zasniva se pre svega na eksternim izvorima, podacima koje objavljuje Narodna banka Srbije ili drugim podacima o trgovanju za iste državne obveznice.

Procena lizing obaveze i sredstva sa pravom korišćenja u skladu sa MSFI 16. MSFI 16 uvodi model priznavanja lizinga u bilansu stanja za korisnike lizinga. Korisnik lizinga priznaje pravo korišćenja sredstva i odgovarajuću obavezu za lizing plaćanja u bilansu stanja. Postoje izuzeci od ovog principa, koji se mogu primeniti za kratkoročne lizinge i lizing sredstva malih vrednosti. Procene koje Banka koristi prilikom merenja obaveza po osnovu finansijskog lizinga i sredstava sa pravom korišćenja odnose se pre svega na: (i) Klasifikaciju ugovora koji podležu MSFI 16, (ii) Određivanje lizing perioda – dužine trajanja ugovora koji podležu MSFI 16 (uključujući ugovore sa neodređenim trajanjem kao i ugovore koji mogu biti produženi), (iii) Određivanje stopa amortizacije, i (iv) Određivanje kamatnih stopa koje će se primenjivati za diskontovanje budućih novčanih tokova. Prilikom inicijalnog priznavanja ugovora o lizingu Banka koristi model obračuna koji je u skladu MSFI 16. Zakupac priznaje imovinu sa pravom korišćenja, predstavlja pravo da koristi imovinu koja je predmet zakupa, i obavezu po osnovu zakupa, koja predstavlja njenu obavezu za plaćanje lizinga. Za svaki ugovor o zakupu se procenjuje da li sadrži zakup, odnosno da li ugovor nosi pravo na kontrolu korišćenja identifikovane imovine u ugovorenom periodu u zamenu za naknadu. Obaveza za lizing se inicijalno meri po sadašnjoj vrednosti plaćanja zakupnina koje nisu plaćene na datum početka primene, diskontovana korišćenjem kamatne stope implicitne u zakupu ili, ako se stopa ne može lako utvrditi, stope zaduživanja zakupca.

Rezervisanja za sudske sporove. Banka, kao i drugi privredni subjekti, učestvuje u sporovima koji proističu iz uobičajenog redovnog poslovanja, a odnose se na privredna, ugovorna i radna pitanja. Prilikom formiranja rezervacija Banka procenjuje verovatnoću bilo kakvih negativnih ishoda po ovim sporovima, kao i obim verovatnih i razumnih procenjenih gubitaka, a za one sa verovatnim negativnim ishodom, izdvaja rezervacije u visini zahteva klijenta, u delu za koji procenjuje da bi mogao biti osnovan, uvećanog za zateznu kamatu, troškove advokata i sudske troškove. Ishod sporova procenjuje se na osnovu brižljive analize svih činjenica u konkretnom sporu, na osnovu mišljenja pravne službe, aktuelne sudske prakse, mišljenja eksternih pravnih savetnika, a u zavisnosti od toga da li obaveza proističe kao rezultat prošlih događaja, da li je verovatno da će Banka biti u obavezi da plati i da li se iznos plaćanja može pouzdano proceniti.

5. USVAJANJE NOVIH ILI REVIDIRANIH STANDARDA I TUMAČENJA

Usvojene računovodstvene politike su u skladu sa onima iz prethodne finansijske godine, izuzev sledećih izmenjenih MSFI koji su usvojeni od strane Banke od 1. januara 2023. godine:

MSFI 17: Ugovori o osiguranju

Standard je na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine. Ovo je sveobuhvatni novi računovodstveni standard za ugovore o osiguranju, pokriva priznavanje i vrednovanje, prezentaciju i obelodanjivanje. MSFI 17 se primenjuje na sve vrste izdatih ugovora o osiguranju, kao i na određene garancije i finansijske instrumente sa ugovorima o diskrecionom učešću. Banka ne izdaje ugovore u okviru MSFI 17, stoga njegova primena nema uticaj na finansijski rezultat Banke, finansijski položaj ili tokove gotovine. Posledično, ovaj standard nije imao uticaj na finansijske izveštaje Banke.

5. USVAJANJE NOVIH ILI REVIDIRANIH STANDARDA I TUMAČENJA (nastavak)

MRS 1 Presentacija finansijskih izveštaja i MSFI Izveštaj iz prakse 2: Obelodanjivanje računovodstvenih politika (Dopune)

Dopune su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine. Dopune daju smernice o primeni koncepta procene materijalnosti na obelodanjivanje računovodstvenih politika. Posebno, izmene MRS 1 zamenjuju zahtev za obelodanjivanjem „značajnih“ računovodstvenih politika sa zahtevom za obelodanjivanjem „materijalnih“ računovodstvenih politika. Takođe, uputstva i ilustrativni primeri su dodati u Izveštaj iz prakse kako bi pomogli u primeni koncepta materijalnosti prilikom donošenja procena o obelodanjivanju računovodstvenih politika. Dopune ovog standarda nisu imale značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

MRS 8 Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procenama i greške: Definicija računovodstvenih procena (Dopune)

Dopune su na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine i primenjuju se na promene u računovodstvenim politikama i promene računovodstvenih procena koje se dešavaju na ili nakon početka tog perioda. Izmenama se uvodi nova definicija računovodstvenih procena, definisanih kao novčani iznosi u finansijskim izveštajima koji su predmet nesigurnosti pri odmeravanju, ako nisu rezultat ispravke greške iz prethodnog perioda. Takođe, dopunama se pojašnjava šta su promene u računovodstvenim procenama i kako se one razlikuju od promena računovodstvenih politika i ispravki grešaka. Dopune ovog standarda nisu imale značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

MRS 12 Porez na dobit: Odloženi porezi koji nastaju u vezi sa sredstvima i obavezama koje proističu iz jedne transakcije (Dopune)

Dopune su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine. Dopune sužavaju obim i daju dalja pojašnjenja u vezi sa izuzetkom za početno priznavanje prema MRS 12 i preciziraju kako kompanije treba da obračunavaju odloženi porez u vezi sa imovinom i obavezama koje proističu iz jedne transakcije, kao što su lizing i obaveze vraćanja u prvobitno stanje. Izmene i dopune pojašnjavaju da kada su plaćanja kojima se izmiruje obaveza odbitna za poreske svrhe, stvar je prosuđivanja, uzimajući u obzir važeći poreski okvir, da li se takvi odbici mogu za poreske svrhe pripisati obavezi ili povezanoj komponenti imovine. Prema izmenama, izuzetak od početnog priznavanja se ne primenjuje na transakcije koje pri početnom priznavanju dovode do jednakih oporezivih i odbitnih privremenih razlika. Primenjuje se samo ako priznavanje lizing sredstva i obaveze zakupa (ili obaveze za vraćanje imovine u prvobitno, uključujući sa tom obavezom povezano sredstvo) dovede do oporezivih i odbitnih privremenih razlika koje nisu jednake. Dopune ovog standarda nisu imale značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

MRS 12 Porez na dobit: Međunarodna poreska reforma – Pravila za drugi stub (Dopune)

Dopune stupaju na snagu odmah po objavljivanju, ali određeni zahtevi za obelodanjivanje stupaju na snagu kasnije. Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) objavila je pravila za drugi stub u decembru 2021. kako bi osigurala da velike multinacionalne kompanije podležu minimalnoj poreskoj stopi od 15%. Dana 23. maja 2023. godine, IASB je izdao Međunarodnu poresku reformu - pravila za drugi stub – izmene i dopune MRS 12. Dopune uvode obavezni privremeni izuzetak u računovodstvu odloženih poreza koji proizilaze iz jurisdikcione primene pravila za drugi stub i zahteva za obelodanjivanje za pogođene entitete o potencijalnoj izloženosti porezu na dobit iz drugog stuba. Izmene zahtevaju, za periode u kojima je regulativa drugog stuba (suštinski) usvojena, ali još nije na snazi, obelodanjivanje poznatih ili razumno procenljivih informacija koje pomažu korisnicima finansijskih izveštaja da razumeju izloženost entiteta koja proističe iz poreza na dobit iz drugog stuba. Da bi se uskladio sa ovim zahtevima, od entiteta se traži da obelodani kvalitativne i kvantitativne informacije o svojoj izloženosti porezu na dobit iz drugog stuba na kraju izveštajnog perioda. Obelodanjivanje tekućih poreskih rashoda koji se odnose na porez na dobit iz drugog stuba i obelodanjivanja u vezi sa periodima pre nego što zakon stupi na snagu su potrebni za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine, ali nisu potrebni za bilo koji periodični izveštaj u godini koja se završava 31. decembra 2023. ili ranije. Dopune ovog standarda nisu imale značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

6. NOVI RAČUNOVODSTVENI STANDARDI I TUMAČENJA

Određeni novi standardi i tumačenja bili su objavljeni i koji su u primeni za periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine, i koje Banka nije ranije usvojila:

MRS 1 Presentacija finansijskih izveštaja: Klasifikacija kratkoročnih i dugoročnih obaveza (Dopune)

Izmene i dopune su na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine, uz dozvoljenu raniju primenu, i obavezu da se primenjuju retrospektivno u skladu sa MRS 8. Cilj izmena je da razjasni principe u MRS 1 za klasifikaciju obaveza na kratkoročne i dugoročne. Izmjenama je pojašnjeno značenje prava na odlaganje izmirenja obaveza, uslov da ovo pravo postoji na kraju izveštajnog perioda, da namera menadžmenta ne utiče na klasifikaciju na kratkoročne i dugoročne obaveze, da opcije druge ugovorne strane koje bi mogle da dovedu do izmirenja obaveza prenosom sopstvenih instrumenata kapitala entiteta ne utiču na klasifikaciju na kratkoročnu i dugoročnu obavezu. Takođe, izmene i dopune preciziraju da samo kovenante sa kojima entitet mora biti usklađen na ili pre datuma izveštavanja mogu uticati na klasifikaciju obaveze. Dodatna obelodanjivanja su takođe potrebna za dugoročne obaveze koje proizilaze iz kreditnih aranžmana koji su predmet usaglašenosti sa kovenantama u roku od dvanaest meseci nakon datuma izveštavanja. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

MSFI 16 Lizing: Obaveze po osnovu u transakciji prodaje i povratnog lizinga (Dopune)

Izmene su na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine, uz dozvoljenu raniju primenu. Izmene i dopune imaju za cilj da poboljšaju zahteve koje prodavac-zakupac koristi u odmeravanju obaveze za lizing koja proizilazi iz transakcije prodaje i povratnog zakupa u MSFI 16, dok se ne menja računovodstveni tretman zakupa koji nije u vezi sa transakcijama prodaje i povratnog lizinga. Konkretno, prodavac-zakupac određuje „lizing plaćanja” ili „revidirana lizing plaćanja” na takav način da prodavac-zakupac ne priznaje bilo kakav iznos dobitka ili gubitka koji se odnosi na pravo korišćenja koje zadržava. Primena ovih zahteva ne sprečava prodavca-zakupca da prizna, u bilansu uspeha, bilo kakav dobitak ili gubitak u vezi sa delimičnim ili potpunim raskidom zakupa. Prodavac-zakupac primenjuje izmenu retrospektivno u skladu sa MRS 8 na transakcije prodaje i povratnog zakupa koje su sklopljene nakon datuma početne primene, što je početak godišnjeg izveštajnog perioda u kojem je entitet prvi put primenio MSFI 16. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

MRS 7 Izveštaj o tokovima gotovine i MSFI 7 Finansijski instrumenti: Obelodanjivanja – Finansijski aranžmani sa dobavljačima (Dopune)

Izmene su na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine, uz dozvoljenu raniju primenu. Izmene dopunjuju zahteve koji su već u MSFI i zahtevaju od entiteta da obelodani odredbe i uslove finansijskih aranžmana sa dobavljačima. Pored toga, od entiteta se zahteva da na početku i na kraju izveštajnog perioda obelodane knjigovodstvene iznose finansijskih obaveza po osnovu finansijskih aranžmana sa dobavljačima i stavke u kojima su te obaveze prikazane, kao i knjigovodstvene iznose finansijskih obaveza i stavki za koje su finansijeri već izmirili odgovarajuće obaveze prema dobavljačima. Entiteti takođe treba da obelodane vrstu i efekat bezgotovinskih promena u knjigovodstvenim vrednostima finansijskih obaveza po osnovu finansijskih aranžmana sa dobavljačima koje sprečavaju da knjigovodstveni iznosi finansijskih obaveza budu uporedivi. Nadalje, izmene zahtevaju od entiteta da na početku i na kraju izveštajnog perioda obelodani raspon datuma dospeća za finansijske obaveze koje duguju finansijerima i za uporedive obaveze prema dobavljačima koje nisu deo tih aranžmana. Ove izmene još uvek nisu usvojene od strane EU. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

6. NOVI RAČUNOVODSTVENI STANDARDI I TUMAČENJA (nastavak)

MRS 21 Efekti promena deviznih kurseva: Nedostatak razmenljivosti (Dopune)

Izmene su na snazi za godišnje izveštajne periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2025. godine, uz dozvoljenu raniju primenu. Izmene i dopune preciziraju kako entitet treba da proceni da li je valuta razmenljiva i kako treba da odredi spot kurs kada zamena nije moguća. Smatra se da je valuta zamenljiva u drugu valutu kada je entitet u mogućnosti da dobije drugu valutu u administrativno razumnom vremenskom okviru, putem tržišta ili mehanizma razmene u kojem bi transakcija razmene stvorila izvršna prava i obaveze. Ako valuta nije zamenljiva u drugu valutu, od entiteta se traži da proceni spot kurs na dan vrednovanja. Cilj entiteta u proceni spot kursa je da odrazi kurs po kojem bi se odvijala uredna transakcija razmene na datum vrednovanja između učesnika na tržištu pod preovlađujućim ekonomskim uslovima. Izmjenama se napominje da entitet može da koristi dostupni kurs bez prilagođavanja ili druge tehnike procene. Ove izmene još uvek nisu usvojene od strane EU. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

Dopuna MSFI 10 - Konsolidovani finansijski izveštaji i MRS 28 - Investicije u pridružene entitete i zajednička ulaganja: Prodaja aktive između investitora i zavisnog društva

Izmene ukazuju na poznato neslaganje zahteva u MSFI 10 i onih u MRS 28, vezanih za prodaju ili unošenje aktive između investitora i njegovih zavisnih društava i zajedničkih ulaganja. Glavna posledica izmena odnosi se na to da je ukupan gubitak ili dobitak priznat kada transakcija tangira poslovanje (bez obzira da li je reč o zavisnom društvu ili ne). Delimičan dobitak ili gubitak je priznat kada transakcija tangira aktivu koja ne predstavlja biznis, čak i kada je ova aktiva deo zavisnog društva. U decembru 2015. godine Odbor za međunarodne računovodstvene standarde odložio je datum primene ovog standarda na neodređeno vreme čekajući ishod istraživanja vezano za primenu metoda učešća. Ove izmene još uvek nisu usvojene od strane EU. Ne očekuje se da će efekti ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

Rukovodstvo Banke je izabralo da ne usvoji ove nove standarde, izmene postojećih standarda i nova tumačenja pre nego što oni stupe na snagu. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih standarda, izmena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na finansijske izveštaje Banke u periodu početne primene.

7. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
U dinarima		
Gotovina u blagajni	6.440	3.240
Tekući (žiro) račun	111.636	280.518
Sredstva kod NBS, osim tekućeg (žiro) računa i obavezne rezerve	500.293	100.097
Sredstva kod drugih banaka za transakcije sa platnim karticama	1.204	1.133
U stranoj valuti		
Gotovina u blagajni	20.889	33.033
Obavezna rezerva kod NBS	219.653	334.329
Ukupno gotovina i sredstva kod centralne banke	860.115	752.352

Pregled gotovine i gotovinskih ekvivalenata prikazanih u izveštaju o tokovima gotovine dat je u sledećoj tabeli:

<i>U hiljadama dinara</i>	2023	2022
U dinarima		
Gotovina u blagajni	6.440	3.240
Tekući (žiro) račun	111.636	280.518
Sredstva kod NBS, osim tekućeg (žiro) računa i obavezne rezerve	500.000	100.000
Sredstva kod drugih banaka za transakcije sa platnim karticama	1.203	1.133
U stranoj valuti		
Gotovina u blagajni	20.889	33.033
Tekući računi kod ino banaka	534.463	118.806
Ukupno gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.174.631	536.732

U tabeli u nastavku je prikazan kvalitet gotovine i sredstava kod centralne banke, na osnovu kreditnog rejtinga na dan 31. decembra 2023. godine. U Napomeni 27 dat je opis sistema Banke za rejting kreditnog rizika.

<i>U hiljadama dinara</i>	Sredstva kod NBS, uključujući obaveznu rezervu
- Odličan	831.583
Gotovina i sredstva kod centralne banke	831.583

7. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (nastavak)

Kvalitet gotovine i sredstava kod centralne banke na dan 31. decembra 2022. godine bio je sledeći:

<i>U hiljadama dinara</i>	Sredstva kod NBS, uključujući obaveznu rezervu
- Odličan	714.945
Gotovina i sredstva kod centralne banke	714.945

Za potrebe odmeravanja ECL, gotovina i gotovinski ekvivalenti su uključeni u fazu 1. ECL za ove iznose je neznatan, pa zato Banka za gotovinu i gotovinske ekvivalente nije priznala gubitak od obezvređenja za kredite. U Napomeni 27 dat je opis pristupa odmeravanju ECL.

Na žiro-računu su obavezne rezerve u RSD, koje predstavljaju minimalan iznos rezerve u RSD koja je izdvojena na osnovu Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod NBS. U skladu sa navedenom Odlukom, obavezna rezerva u RSD se u 2023. godini izračunavala na osnovu prosečnog dnevnog knjigovodstvenog iznosa depozita u RSD, kredita, HoV, kao i drugih obaveza u RSD, tokom jednog kalendarskog meseca, i to primenom stope u rasponu od 0% do 5%. U septembru NBS je objavila novu Odluku o obaveznoj rezervi banaka kod NBS i stope obavezne rezerve su utvrđene na 2% za depozite sa rokom dospeća preko 2 godine i 7% za depozite sa rokom dopeća do 2 godine. Izdvojena rezerva se nalazi na žiro-računu Banke. U 2023. godini, NBS je plaćala kamatu na obaveznu dinarsku rezervu Banke po godišnjoj kamatnoj stopi od 0,75%.

Obavezna devizna rezerva kod Narodne banke Srbije predstavlja minimalan iznos devizne rezerve koja je izdvojena na osnovu Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod NBS. U skladu sa navedenom Odlukom, obavezna devizna rezerva se izračunava na osnovu prosečnog dnevnog knjigovodstvenog iznosa depozita u stranoj valuti, kredita i drugih obaveza u stranoj valuti, kao i obaveza u RSD sa valutnom indeksacijom (EUR u RSD), tokom jednog kalendarskog meseca. Stope obavezne devizne rezerve su tokom 2023. godine iznosile 20% na devizne depozite do 2 godine i 13% na devizne depozite sa dospećem preko 2 godine zaključno sa obračunom za juli, a izmenjene u septembru na 23% i 16%, respektivno, počev od obračuna za avgust 2023. godine. Stopa koja se primenjuje na deo devizne rezerve koji se sastoji od obaveza u RSD sa valutnom indeksacijom iznosila je 100%.

Banka je u obavezi da održava prosečno dnevno stanje izdvojene devizne rezerve u iznosu obračunate obavezne devizne rezerve na depozite u stranoj valuti koji su na računima u NBS. Obavezna devizna rezerva je nekamatonsna.

8. HARTIJE OD VREDNOSTI

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Dužničke HoV po FVOCI	1.710.214	2.297.368
Ukupne investicije u dužničke hartije od vrednosti	1.710.214	2.297.368

Investicije u dužničke hartije od vrednosti po FVOCI

Tabela ispod analizira izloženost kreditnim rizicima po osnovu hartija od vrednosti, odmerenih po FVOCI, na dan 31. decembar 2023. godine, za koje je priznato obezvređenje po osnovu ECL, na osnovu kreditnog rejtinga. Pogledati Napomenu 27 vezano za pristup odmeravanju ECL.

8. HARTIJE OD VREDNOSTI (nastavak)

	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	POCI	Ukupno
<i>U hiljadama dinara</i>					
Državne obveznice RS					
- Odličan	1.748.416	-	-	-	1.748.416
Ukupno AC bruto knjigovodstvena vrednost	1.748.416	-	-	-	1.748.416
Minus umanj enje za kreditne gubitke	(3.153)	-	-	-	(3.153)
Korekcija fer vrednosti sa AC na FV	(35.049)	-	-	-	(35.049)
Knjigovodstvena vrednost (fer vrednost)		-	-	-	
Ukupno investicije u dužničke HoV odmerene po FVOCI (fer vrednost)	1.710.214	-	-	-	1.710.214

Tabela ispod analizira izloženost kreditnim rizicima po osnovu hartija od vrednosti, odmerenih po FVOCI, na dan 31. decembra 2022. godine.

	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	POCI	Ukupno
<i>U hiljadama dinara</i>					
Državne obveznice RS					
- Odličan	2.438.635	-	-	-	2.438.635
Ukupno AC bruto knjigovodstvena vrednost	2.438.635	-	-	-	2.438.635
Minus umanj enje za kreditne gubitke	(3.830)	-	-	-	(3.830)
Korekcija fer vrednosti sa AC na FV	(137.436)	-	-	-	(137.436)
Knjigovodstvena vrednost (fer vrednost)	2.297.368	-	-	-	2.297.368
Ukupno investicije u dužničke HoV odmerene po FVOCI (fer vrednost)	2.297.368	-	-	-	2.297.368

8. HARTIJE OD VREDNOSTI (nastavak)

Dužničke hartije od vrednosti po FVOCI nisu obezbeđene. Na dan 31. decembra 2023. godine, dužničke hartije od vrednosti po FVOCI nisu kao sredstva obezbeđenja bila založena prema trećim licima po osnovu plasmana drugih banaka i ostalih pozajmica banke. Kretanja rezervisanja po osnovu obezvređenja i bruto iznosa amortizovane vrednosti državnih obveznica Republike Srbije po FVOCI su bila sledeća:

	Umanjenje za kreditne gubitke				Bruto knjigovodstvena vrednost			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
<i>U hiljadama dinara</i>	(12- mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)		(12- mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)	
Državne obveznice RS								
31.12. 2022.	(3.830)	-	-	(3.830)	2.297.368	-	-	2.297.368
<i>Kretanja sa uticajem na umanjeње za kreditne gubitke za period:</i>								
Realizovana ili kupljena	(355)	-	-	(355)	183.561	-	-	183.561
Prestanak priznavanja tokom perioda	1.032	-	-	1.032	(770.715)	-	-	(770.715)
Ukupno kretanja sa uticajem na umanjeње za kreditne gubitke za period	677			677	(587.154)			(587.154)
31.12.2023.	(3.153)	-	-	(3.153)	1.710.214	-	-	1.710.214

8. HARTIJE OD VREDNOSTI (nastavak)

	Umanjenje za kreditne gubitke				Bruto knjigovodstvena vrednost			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
	(12- mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)		(12- mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)	
<i>U hiljadama dinara</i>								
Državne obveznice RS								
31.12. 2021.	(2.995)	-	-	(2.995)	2.070.322	-	-	2.070.322
<i>Kretanja sa uticajem na umanjeње za kreditne gubitke za period:</i>								
Realizovana ili kupljena	(2.177)	-	-	(2.177)	1.111.795	-	-	1.111.795
Prestanak priznavanja tokom perioda	1.342	-	-	1.342	(884.749)	-	-	(884.749)
Ukupno kretanja sa uticajem na umanjeње za kreditne gubitke za period	(835)	-	-	(835)	227.046	-	-	227.046
31.12.2022.	(3.830)	-	-	(3.830)	2.297.368	-	-	2.297.368

9. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Računi kod korespondentskih banaka i prekonocni plasmani	534.463	118.807
Plasmani drugim bankama	500.540	58.741
Plasmani/depoziti drugim finansijskim organizacijama	22.286	22.329
Minus: umanjeња za kreditne gubitke	(2.125)	(2.638)
Ukupno krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.055.164	197.239

Banka račune kod korespondentskih banaka i prekonocne plasmane kod drugih banaka, kao i plasmane kod drugih banaka sa prvobitnim dospećima kraćim od tri meseca smatra jednakim onima koji su u kategoriji gotovina i gotovinski ekvivalenti, a za potrebe odmeravanja ECL, stanja gotovine i gotovinskih ekvivalenata su obuhvaćena fazom 1. U Napomeni 27 je opisan pristup odmeravanju ECL.

9. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA
(nastavak)

U tabeli u nastavku je prikazana analiza kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija po kreditnom kvalitetu, na dan 31. decembra 2023. godine, na osnovu rejtinga kreditnih rizika, a za potrebe odmeravanja ECL, takođe su obelodanjena potraživanja od drugih banaka u tri faze. U Napomeni 27 dat je opis sistema Banke za rejting kreditnih rizika, kao i pristup odmeravanju ECL, uključujući i definicije neizvršenja i SICR koje se primenjuju na potraživanja od drugih finansijskih organizacija. Knjigovodstvena vrednost kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija na dan 31. decembra 2023. godine, takođe predstavlja maksimalnu izloženost Banke kreditnim rizicima po osnovu ovih sredstava:

<i>u hiljadama dinara</i>	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL umanjen za kreditne gubitke)	POCI	Ukupno
Računi kod korespondentskih banaka i prekonoćni plasmani drugim bankama					
- Odličan	532.415	-	-	-	532.415
- Neizvršenje obaveza	-	-	2.048	-	2.048
Bruto knjigovodstvena vrednost	532.415	-	2.048	-	534.463
Umanjenje za kreditne gubitke	(41)	-	(2.048)	-	(2.089)
Knjigovodstvena vrednost	532.374	-	-	-	532.374
Plasmani drugim bankama					
- Odličan	500.540	-	-	-	500.540
Bruto knjigovodstvena vrednost	500.540	-	-	-	500.540
Umanjenje za kreditne gubitke	-	-	-	-	-
Knjigovodstvena vrednost	500.540	-	-	-	500.540
Plasmani drugim finansijskim organizacijama					
- Odličan	-	-	-	-	-
- Dobar	22.286	-	-	-	22.286
Bruto knjigovodstvena vrednost	2.286	-	-	-	22.286
Umanjenje za kreditne gubitke	(36)	-	-	-	(36)
Knjigovodstvena vrednost	22.250	-	-	-	22.250
Ukupno krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (bruto knjigovodstvena vrednost)	1.055.241	-	2.048	-	1.057.289
Umanjenje za kreditne gubitke	(77)	-	(2.048)	-	(2.125)
Ukupno krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (knjigovodstvena vrednost)	1.055.164	-	-	-	1.055.164

9. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA
(nastavak)

Analiza prema kreditnom kvalitetu iznosa potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija na dan 31. decembra 2022. godine, na osnovu rejtinga kreditnog rizika, i prikazuje stanja prema tri faze, a za potrebe odmeravanja ECL:

<i>u hiljadama dinara</i>	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL umanjen za kreditne gubitke)	POCI	Ukupno
Računi kod korespondentskih banaka i prekonoćni plasmani drugim bankama					
- Odličan	116.681	-	-	-	116.681
- Naizvršenje obaveza	-	-	2.126	-	2.126
Bruto knjigovodstvena vrednost	116.681	-	2.126	-	118.807
Umanjenje za kreditne gubitke	(3)	-	(2.126)	-	(2.129)
Knjigovodstvena vrednost	116.678	-	-	-	116.678
Plasmani drugim bankama					
- Odličan	58.741	-	-	-	58.741
Bruto knjigovodstvena vrednost	58.741	-	-	-	58.741
Umanjenje za kreditne gubitke	-	-	-	-	-
Knjigovodstvena vrednost	58.741	-	-	-	58.741
Plasmani drugim finansijskim organizacijama					
- Odličan	-	-	-	-	-
- Dobar	22.329	-	-	-	22.329
Bruto knjigovodstvena vrednost	22.329	-	-	-	22.329
Umanjenje za kreditne gubitke	(509)	-	-	-	(509)
Knjigovodstvena vrednost	21.821	-	-	-	21.821
Ukupno krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (bruto knjigovodstvena vrednost)	197.751	-	2.126	-	199.877
Umanjenje za kreditne gubitke	(512)	-	(2.126)	-	(2.638)
Ukupno krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija (knjigovodstvena vrednost)	197.239	-	-	-	197.239

Na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembar 2022. godine potraživanja od banaka nisu obezbeđena.

Na gubitak od obezvređenja kredita i potraživanja od drugih banaka priznat u 2023. godini uticali su različiti faktori, kako je opisano u nastavku:

- Dodatna umanjenja za nove finansijske instrumente priznate tokom ovog perioda, kao i oslobađanja za finansijske instrumente koji su prestali da budu priznati;
- Uticaj na odmeravanje ECL usled promena kod PD, EAD i LGD tokom godine;

Finansijska sredstva koja su tokom ovog perioda prestala da budu priznata i otpisi umanjenja koji se odnose na sredstva otpisana tokom ovog perioda.

9. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA
(nastavak)

U sledećoj tabeli su objašnjene promene kod umanjenja za kreditne gubitke i bruto knjigovodstvene vrednosti kredita i potraživanja od drugih banaka između početka i kraja godišnjeg perioda zbog ovih faktora:

	Umanjenje za kreditne gubitke				Bruto knjigovodstvena vrednost			
	Faza 1 (12- mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	Ukupno	Faza 1 (12- mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	Ukupno
<i>U hiljadama dinara</i>								
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija 31. decembar 2022.	(512)	-	(2.126)	(2.638)	197.751	-	2.126	199.877
<i>Kretanja sa uticajem na umanjenje za kreditne gubitke za period:</i>								
Realizovana ili kupljena	(174)	-	(180)	(354)	1.708.648		180	1.708.828
Prestanak priznavanja tokom perioda	143	-	258	401	(851.158)		(258)	(851.416)
Promene parametara rizika	466	-	-	466	-		-	-
Ukupna kretanja sa uticajem na umanjenje za kreditne gubitke za period 31. decembar 2023.	435	-	78	513	857.490	-	(78)	857.412
	(77)	-	(2.048)	(2.125)	1.055.241	-	2.048	1.057.289

9. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA
(nastavak)

	Umanjenje za kreditne gubitke				Bruto knjigovodstvena vrednost			
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Ukupno
<i>U hiljadama dinara</i>	(12- mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)		(12- mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)	
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija								
31. decembar 2021.	(69)	-	-	(69)	1.127.516	-	-	1.127.516
<i>Kretanja sa uticajem na umanjenje za kreditne gubitke za period:</i>								
Realizovana ili kupljena	(285)	(1)	(2.126)	(2.412)	2.738.044	5.954	2.126	2.746.123
Prestanak priznavanja tokom perioda	237	1	-	238	(3.667.809)	(5.954)	-	(3.673.763)
Promene parametara rizika	(395)	-	-	(395)				-
Ukupna kretanja sa uticajem na umanjenje za kreditne gubitke za period	(442)	-	(2.126)	(2.568)	(929.766)	-	2.126	(927.640)
31. decembar 2022.	(512)	-	(2.126)	(2.638)	197.751	-	2.126	199.877

10. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Bruto knjigovodstvena vrednost kredita i plasmana komitentima po AC	2.001.700	2.277.601
Minus umanjenja za kreditne gubitke	(11.350)	(84.084)
Ukupno knjigovodstvena vrednost kredita i plasmana komitentima po AC	1.990.350	2.193.517

10. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Banka nema portfolio kredita i potraživanja od komitenata koji ne ispunjavaju zahteve u smislu SPPI za klasifikaciju po AC, u skladu sa MSFI 9. Shodno tome, svi krediti i potraživanja od komitenata su od datuma inicijalnog priznavanja klasifikovani po AC. Knjigovodstveni iznos iz bilansa stanja najbolje predstavlja maksimalnu izloženost Banke kreditnim rizicima po osnovu kredita i potraživanja prema komitentima. Bruto knjigovodstvena vrednost umanjena za kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima od komitenata po AC, prema klasi, na dan 31. decembar 2023. godine i 31. decembar 2022. godine je prikazana u tabeli u nastavku:

	31.12.2023.			31.12.2022.		
	Bruto knjigovodstvena vrednost	Umanjenje za kreditne gubitke	Knjigovodstvena vrednost	Bruto knjigovodstvena vrednost	Rezervisanja po osnovu kreditnih gubitaka	Knjigovodstvena vrednost
<i>U hiljadama dinara</i>						
<i>Kreditni korporativnim klijentima</i>						
Standardno kreditiranje	2.001.700	(11.350)	1.990.350	2.277.601	(84.084)	2.193.517
Ukupno krediti i plasmani komitentima, po AC	2.001.700	(11.350)	1.990.350	2.277.601	(84.084)	2.193.517

Standardno kreditiranje se odnosi na kredite odobrene velikim privrednim subjektima po standardnim uslovima, uglavnom za finansiranje obrtnih sredstava.

10. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Sledeća tabela prikazuje promene umanjenja za kreditne gubitke i bruto knjigovodstvenu vrednost za kredite i potraživanja od klijenata koji se vode po amortizovanoj vrednosti između početka i kraja izveštajnog perioda:

U hiljadama dinara	Umanjenje za kreditne gubitke				Bruto knjigovodstvena vrednost			
	Faza 1 (12- mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	Ukupno	Faza 1 (12- mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	Ukupno
Standardno kreditiranje								
31. decembar 2022.	(7.369)	(136)	(76.578)	(84.084)	2.009.309	165.309	102.983	2.277.601
<i>Kretanja sa uticajem na umanjenje za kreditne gubitke za period:</i>								
Prelasci:								
- u očekivane gubitke tokom veka trajanja (iz 1. u 2. fazu)								
- u kreditne gubitke (iz 1. i 2. faze u 3. fazu)	1.113	(1.113)	-	-	(73.466)	73.466	-	-
Realizovano ili kupljeno	(12.904)	(6.778)	(16)	(19.698)	2.147.382	156.560	105	2.304.046
Prestanak priznavanja tokom perioda	5.710	4.172	76.787	86.669	(2.309.588)	(183.951)	(86.408)	(2.579.947)
Promena pripisane kamate	4.601	1.629	(468)	5.762	-	-	-	-
Ukupno kretanja sa uticajem na umanjenje za kreditne gubitke za period:	(1.479)	(2.091)	76.304	72.733	(235.672)	46.075	(86.304)	(275.901)
<i>Kretanja bez uticaja na umanjenje za kreditne gubitke za period:</i>								
Otpisi	-	-	-	-	-	-	-	-
Kretanja FX i druga	-	-	-	-	-	-	-	-
Modifikacije ugovorenih novčanih tokova	-	-	-	-	-	-	-	-
31. decembar 2023.	(8.849)	(2.227)	(275)	(11.350)	1.773.636	211.384	16.680	2.001.700

10. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

	Umanjenje za kreditne gubitke			Ukupno	Bruto knjigovodstvena vrednost			Ukupno
	Faza 1	Faza 2	Faza 3		Faza 1	Faza 2	Faza 3	
<i>U hiljadama dinara</i>	(12- mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)		(12- mesečni ECL)	(Lifetime ECL za SICR)	(Lifetime ECL za kreditne gubitke)	
Standardno kreditiranje								
31. decembar 2021.	(4.452)	(3.317)	(52.065)	(59.834)	1.428.138	434.885	145.467	2.008.490
<i>Kretanja sa uticajem na umanjnje za kreditne gubitke za period:</i>								
<i>Prelasci:</i>								
- u očekivane gubitke tokom veka trajanja (iz 1. u 2. fazu)						58.630		58.630
- u kreditne gubitke (iz 1. i 2. faze u 3. fazu)		582	(28.645)	(28.062)		(148.727)	55.049	(93.678)
Realizovano ili kupljeno	(11.584)	(1.909)	(12)	(13.505)	2.725.212	108.962	362	2.834.536
Prestanak priznavanja tokom perioda	4.098	1.657	7.538	13.293	(2.144.042)	(288.440)	(109.896)	(2.542.378)
Promena parametara rizika								
Ukupno kretanja sa uticajem na umanjnje za kreditne gubitke za period:	(2.917)	3.180	(36.514)	(36.251)	581.170	(269.576)	(54.485)	257.110
<i>Kretanja bez uticaja na umanjnje za kreditne gubitke za period:</i>								
Otpisi	-	-	12.001	12.001	-	-	12.001	12.001
Kretanja FX i druga	-	-	-	-	-	-	-	-
Modifikacije ugovorenih novčanih tokova	-	-	-	-	-	-	-	-
31. decembar 2022.	(7.369)	(136)	(76.578)	(84.084)	2.009.309	165.309	102.983	2.277.601

Na umanjnja za kreditne gubitke za kredite i potraživanja od komitenata priznata tokom ovog perioda su uticali različiti faktori, a detalji o odmeravanju ECL su dati u Napomeni 27. U tabeli u nastavku su opisana glavna kretanja.

- Prelasci između 1., 2. i 3. faze usled nastanka značajnog porasta kreditnih rizika ili kreditnog gubitka tokom perioda, i posledični prelazak u fazu iznad (ili fazu ispod) između 12-mesečnog ECL i Lifetime ECL;
- Dodatna umanjnja za nove finansijske instrumente priznate tokom ovog perioda, kao i oslobađanje finansijskih instrumenta koji su tokom ovog perioda prestali da budu priznati.

Sledeća tabela sadrži analizu izloženosti kreditnim rizicima po kreditima i potraživanjima od komitenata, merene po AC, za koje su obezvređenja ECL priznata. Knjigovodstveni iznos kredita i potraživanja od komitenata prikazani u nastavku takođe predstavljaju maksimalnu izloženost Banke kreditnim rizicima po tim kreditima.

10. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Analiza prema kreditnom kvalitetu kredita datih pravnim licima koji se vrednuju po amortizovanom trošku na dan 31. decembar 2023. godine prikazana je kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	POCI	Ukupno
Standardno kreditiranje					
- Odličan	231.944	-	-	-	231.944
- Dobar	1.072.956	-	-	-	1.072.956
- Zadovoljavajući	155.131	73.466	2	-	228.600
- Posebno praćenje	387.071	64.452	-	-	451.523
- Neizvršenje obaveza	-	-	16.677	-	16.677
Bruto knjigovodstvena vrednost	1.847.102	137.918	16.680	-	2.001.700
Umanjenje za kreditne gubitke	(9.962)	(1.114)	(275)	-	(11.350)
Knjigovodstvena vrednost	1.837.141	136.804	16.405	-	1.990.350

Analiza po kreditnom kvalitetu kredita datih pravnim licima koji se vrednuju po amortizovanom trošku na dan 31. decembar 2022. godine prikazana je kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	POCI	Ukupno
Standardno kreditiranje					
- Odličan	300.907	-	-	-	300.907
- Dobar	1.266.779	58.630	-	-	1.325.409
- Zadovoljavajući	55.895	40.759	2	-	96.656
- Posebno praćenje	385.727	65.921	-	-	451.648
- Neizvršenje obaveza	-	-	102.981	-	102.981
Bruto knjigovodstvena vrednost	2.009.309	165.309	102.983	-	2.277.601
Umanjenje za kreditne gubitke	(7.369)	(136)	(76.578)	-	(84.084)
Knjigovodstvena vrednost	2.001.939	165.173	26.405	-	2.193.517

Za pojašnjenje rejtinga kreditnih rizika koji je korišćen u ovoj tabeli, pogledati Napomenu 27.

10. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Koncentracija rizika po privrednoj grani u okviru kreditnog portfolija komitenata prikazana je u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.		2022.	
	Iznos	%	Iznos	%
- Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	456.120	22,92%	391.883	17,87%
- Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom	460.926	23,16%	482.022	21,97%
- Građevinarstvo	310.960	15,62%	385.852	17,59%
- Trgovina na veliko i malo	128.588	6,46%	211.818	9,66%
- Saobraćaj i skladištenje	489.754	24,61%	541.103	24,67%
- Poslovanje nekretninama	127.595	6,41%	180.838	8,24%
- Ostalo	16.407	0,82%	-	0,00%
Ukupno krediti i plasmani komitentima koji se vode po AC	1.990.350	100,00%	2.193.517	100,00%

Politika Banke koja se odnosi na pribavljanje kolaterala se nije značajno promenila tokom izveštajnog perioda, a u odnosu na prethodni izveštajni period nije bilo ni značajnih promena ukupnog kvaliteta kolaterala koje Banka poseduje. Opis kolaterala po kreditima korporativnim klijentima koji se vode po amortizovanoj vrednosti, a na dan 31. decembra 2023. godine je izgledao kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	Standardno kreditiranje	Ukupno
Krediti obezbeđeni od drugih strana, uključujući osiguranje kredita	-	-
Kreditni sa kolateralom u vidu:		
- stambenih objekata	49.286	49.286
- drugih objekata	593.869	593.869
- gotovinskih depozita	64.451	64.451
- ostalih sredstava	-	-
Ukupno	707.605	707.605
Neobezbeđene izloženosti	1.282.744	1.282.744
Ukupno knjigovodstvena vrednost kredita i plasmana komitentima po AC	1.990.350	1.990.350

Informacije o kolateralima po kreditima korporativnim klijentima na 31. decembar 2022. godine:

<i>U hiljadama dinara</i>	Standardno kreditiranje	Ukupno
Kreditni obezbeđeni od drugih strana, uključujući osiguranje kredita	26.931	26.931
Kreditni sa kolateralom u vidu:		
- stambenih objekata	65.231	65.231
- drugih objekata	678.032	678.032
- gotovinskih depozita	78.736	78.736
- ostalih sredstava	320.254	320.254
Ukupno	1.169.184	1.169.184
Neobezbeđene izloženosti	1.024.333	1.024.333
Ukupno knjigovodstvena vrednost kredita i plasmana komitentima po AC	2.193.517	2.193.517

Kreditni obezbeđeni od drugih strana, uključujući osiguranje kredita uglavnom se odnose na kredite u okviru garantne šeme za koje kolateral predstavlja garancija države, kao posledice COVID-19 pandemije.

10. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Ostala sredstva uglavnom uključuju opremu. Podaci iz prethodne tabele predstavljaju koja god od ove dve vrednosti je niža: knjigovodstvena vrednost kredita ili vrednost kolaterala; preostali deo je obelodanjen kroz neobezbeđene izloženosti. Knjigovodstvena vrednost kredita dodeljena je na osnovu kvaliteta sredstava uzetih kao kolateral.

U sledećoj tabeli su date informacije o knjigovodstvenoj vrednosti kredita (faza 2) za koje Banka nije priznala umanjjenja za očekivane kreditne gubitke zbog znatno veće vrednosti kolaterala u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrednost ovih kredita.

<i>U hiljadama dinara</i>	31.12.2023.	31.12.2022.
<i>Kreditni korporativnim klijentima</i>		
Standardno kreditiranje	-	158.635
Ukupno značajni kolateralizovani krediti i plasmani komitentima koji se vode po AC	-	158.635

Mera u kojoj kolateral i druga kreditna unapređenja ublažavaju kreditne rizike za finansijska sredstva koja se vode po amortizovanoj vrednosti i koja su obezvređena, predstavljena je zasebnim obelodanjivanjem vrednosti kolaterala za (i) ona sredstva kod kojih su kolateral i druga kreditna unapređenja jednaka ili su veća od knjigovodstvene vrednosti (*over-collateralised*) i (ii) sredstva kod kojih su kolateral i druga kreditna unapređenja manja od knjigovodstvene vrednosti sredstva (*under-collateralise*). Efekti kolaterala na dan 31. decembra 2023. godine su prezentovani za pojedinačno obezvređene kredite, kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	Sredstva sa „jačim“ kolateralom (over-collateralised)		Sredstva sa „slabijim“ kolateralom (under-collateralised)	
	Knjigovodstvena vrednost sredstava	Vrednost kolaterala	Knjigovodstvena vrednost sredstava	Vrednost kolaterala
<i>Kreditni korporativnim klijentima</i>				
Standardno kreditiranje	16.402	60.930	-	-
Ukupno	16.402	60.930	-	-

Efekti kolaterala na dan 31. decembra 2022. godine su prezentovani za pojedinačno obezvređene kredite, kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	Sredstva sa „jačim“ kolateralom (over-collateralised)		Sredstva sa „slabijim“ kolateralom (under-collateralised)	
	Knjigovodstvena vrednost sredstava	Vrednost kolaterala	Knjigovodstvena vrednost sredstava	Vrednost kolaterala
<i>Kreditni korporativnim klijentima</i>				
Standardno kreditiranje	26.075	61.008	330	-
Ukupno	26.075	61.008	330	-

10. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Banka vrši procenu vrednosti kolaterala u trenutku odobrenja kredita i generalno je ažurira jednom u godinu dana do tri godine, zavisno od značaja kreditne izloženosti. Vrednosti kolaterala razmatrane u ovom obelodanjivanju su vrednosti nakon korekcije vrednosti kolaterala do 50% koja se primenjuje za potrebe razmatranja likvidnosti i kvaliteta založenih sredstava.

Preostali iznos duga prema ugovorima o kreditima i potraživanjima od komitenata koji su otpisani, a koji je i dalje predmet aktivnosti prinudne naplate, na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine je bio kao što sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
<i>Kreditni korporativnim klijentima</i>		
Standardno kreditiranje	138.803	34.770
Ukupno	138.803	34.770

Politika Banke je da okonča korake u postupku prinudne naplate kada je on pokrenut, čak i kada su krediti već otpisani i nije opravdano očekivati naplatu.

U Napomeni 32 dato je objašnjenje procenjene fer vrednosti za svaku klasu kredita i potraživanja od komitenata. Analiza kamatnih stopa po kreditima i plasmanima komitentima prikazana je u Napomeni 27.

11. OSTALA SREDSTVA

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Ostala finansijska sredstva po AC	1.380	326
Umanjeno za iznos obezvređenja po osnovu kreditnih gubitaka	(255)	(13)
Ukupno knjigovodstvena vrednost ostalih finansijskih sredstava	1.125	313
Ostala nefinansijska sredstva	12.150	16.009
Umanjeno za ispravku vrednosti	(1.030)	(1.040)
Ukupno knjigovodstvena vrednost ostalih nefinansijskih sredstava	11.120	14.969
Ukupno ostala sredstva	12.245	15.282

11. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

Tabela u nastavku daje analizu izloženosti kreditnim rizicima ostalih finansijskih sredstava po AC. Knjigovodstveni iznos ostalih finansijskih sredstava po AC na dan 31. decembra 2023. godine takođe predstavlja maksimalnu izloženost Banke kreditnim rizicima po ovim sredstvima.

<i>U hiljadama dinara</i>	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL umanjen za kreditne gubitke)	POCI	Ukupno
Ostala finansijska sredstva					
- Odličan	43	-	6	-	48
- Dobar	331	-	-	-	331
- Zadovoljavajući	14	-	7	-	21
- Posebno praćenje	1	12	42	-	55
- Neizvršenje obaveza	1	-	924	-	925
Bruto knjigovodstvena vrednost	389	12	979	-	1.380
Rezervacije za kreditne gubitke	(0,44)	(0,15)	(254,59)	-	(255)
Knjigovodstvena vrednost	389	12	724	-	1.125

Ostala finansijska sredstva uglavnom se odnose na naknade za potraživanja po osnovu finansijskih transakcija, kao i od konsultantskih usluga, tako da ista nisu obezbeđena bilo kakvim kolateralom.

<i>U hiljadama dinara</i>	31.12.2023.			31.12.2022.		
	Bruto knjigovodstvena vrednost	Umanjenje / akumulirana ispravka	Knjigovodstvena vrednost	Bruto knjigovodstvena vrednost	Umanjenje / akumulirana ispravka	Knjigovodstvena vrednost
<i>Nefinansijska sredstva</i>						
Avansna plaćanja roba i usluga	9.400	-	9.400	13.675	-	13.675
Zalihe	1.030	(1.030)	-	1.030	(1.030)	-
Ostala sredstva	1.720	-	1.720	1.304	(10)	1.294
Ukupno ostala nefinansijska sredstva	12.150	(1.030)	11.120	16.009	(1.040)	14.969

11. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

Kretanja rezervisanja po osnovu umanjenja za kreditne gubitke i bruto amortizovane vrednosti ostalih finansijskih sredstava bila su kako sledi:

	Ispravka vrednosti za kreditne gubitke				Bruto knjigovodstvena vrednost			
	Faza 1 (12- mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	Ukupno	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	Ukupno
<i>U hiljadama dinara</i>								
Ostala fin. sredstva								
31. decembar 2022.	(1)	-	(12)	(13)	313	1	13	326
<i>Kretanja sa uticajem na umanjenje za kreditne gubitke za period:</i>								
<i>Prelasci:</i>								
- iz 1. faze u 2. fazu				-				-
- u kreditne gubitke (iz 1. i 2. faze u 3. fazu)	65	-	(66)	-	(41)	(1)	42	-
Realizovana ili kupljena	(145)	(19)	(316)	(480)	(5.932)	(173)	(259)	(6.364)
Prestanak priznavanja tokom perioda	101	4	141	246	6.049	185	1.060	7.294
Povećanje/(smanjenje) usled promene rizika	4	-	(11)	(7)				-
Ukupno kretanja sa uticajem na umanjenje za kreditne gubitke za period	26	(15)	(252)	(242)	77	11	843	931
<i>Kretanja bez uticaja na umanjenje za kreditne gubitke za period:</i>								
Otpisi				-			123	123
31. decembar 2023.	25	(15)	(265)	(255)	389	12	979	1.380

11. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

	Ispravka vrednosti za kreditne gubitke				Bruto knjigovodstvena vrednost			
	Faza 1 (12- mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	Ukupno	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL za kreditne gubitke)	Ukupno
<i>U hiljadama dinara</i>								
Ostala fin. sredstva								
31. decembar 2021.	-	-	(136)	(136)	330	12	155	497
<i>Kretanja sa uticajem na umanjeње za kreditne gubitke za period:</i>								
<i>Prelasci:</i>								
- iz 1. faze u 2. fazu	-	-	-	-	-	-	-	-
- u kreditne gubitke (iz 1. i 2. faze u 3. fazu)	10	42	(52)	-	(1)	(11)	12	-
Realizovana ili kupljena	(1)	-	(81)	(82)	(683)	(37)	(387)	(1,107)
Prestanak priznavanja tokom perioda	1	1	73	75	665	15	102	782
Povećanje/(smanjenje) usled promene rizika	-	(1)	(24)	(25)	-	-	-	-
Ukupno kretanja sa uticajem na umanjeње za kreditne gubitke za period	10	42	(84)	(32)	(19)	(33)	(273)	(325)
<i>Kretanja bez uticaja na umanjeње za kreditne gubitke za period:</i>								
Otpisi	-	-	155	155	-	-	155	155
31. decembar 2022.	10	42	(65)	(13)	311	(22)	37	326

12. NEKRETNINE, OPREMA I PRAVO KORIŠĆENJA

13.

<i>U hiljadama dinara</i>	Nekretnine	Kancelarijska i kompjuterska oprema	Investicije u toku	Pravo korišćenja	Ukupno nekretnine, oprema i pravo korišćenja
Nabavna vrednost na dan 1. januara 2022.	74.290	133.738	-	129.316	337.344
Ispravka vrednosti	(73.712)	(131.207)	-	(76.100)	(281.019)
Knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2022.	578	2.531	-	53.216	56.325
Povećanje	-	-	5.263	1.457	6.720
Prenosi (aktiviranje)	261	379	(640)	-	-
Rashodovanje – nab. vrednost	-	(1.329)	-	-	(1.329)
Rashodovanje – ispr. vrednosti	-	1.329	-	-	1.329
Amortizacija	(305)	(1.811)	-	(26.989)	(29.105)
Knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembar 2022.	534	1.099	4.623	27.684	33.940
Nabavna vrednost na 31. decembra 2022.	74.551	132.788	4.623	130.773	342.735
Ispravka vrednosti	(74.017)	(131.689)	-	(103.089)	(308.795)
Knjigovodstvena vrednost na 31. decembra 2022.	534	1.099	4.623	27.684	33.940
Povećanje	-	-	34.690	131.642	166.332
Prenosi (aktiviranje)	-	39.313	(39.313)	-	-
Rashodovanje – nab. vrednost	-	-	-	-	-
Rashodovanje – ispr. vrednosti	-	-	-	-	-
Amortizacija	(534)	(2.049)	-	(29.703)	(32.287)
Knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2023.	-	38.363	-	129.622	167.986
Nabavna vrednost na 31. decembra 2023.	74.551	172.101	-	262.415	509.067
Ispravka vrednosti	(74.551)	(133.738)	-	(132.793)	(341.081)
Knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2023.	-	38.363	-	129.622	167.986

Banka iznajmljuje poslovne prostorije na osnovu ugovora o zakupu sa fiksnim trajanjem zakupa. Troškovi kamate priznati po osnovu obaveza po lizingu su RSD 697 hiljada (2022: RSD 1.765 hiljada).

Troškovi koji se odnose na kratkoročne zakupe uključeni su u ostale troškove (Napomena 24).

Mirabank a.d. Beograd
Napomene uz finansijske izveštaje

13. NEMATERIJALNA IMOVINA

<i>U hiljadama dinara</i>	Softver	Licence	Investicije u toku	Ukupno
Nabavna vrednost na dan 1. januara 2022.	311.344	30.072	-	341.416
Ispravka vrednosti	(229.283)	(24.753)	-	(254.036)
Knjigovodstvena vrednost na dan 1. januara 2022.	82.061	5.319	-	87.380
Povećanje	-	-	9.567	9.567
Prenosi (aktiviranje)	8.895	-	(8.895)	-
Amortizacija	(22.753)	(1.816)	-	(24.569)
Knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2022.	68.203	3.503	672	72.378
Nabavna vrednost na dan 31. decembra 2022.	320.239	30.072	672	350.983
Ispravka vrednosti	(252.036)	(26.569)	-	(278.605)
Knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2022.	68.203	3.503	672	72.378
Povećanje	-	-	14.876	14.876
Prenosi (aktiviranje)	9.418	5.245	(14.663)	-
Amortizacija	(24.906)	(1.937)	-	(26.843)
Knjigovodstvena vrednost na dan 31. decembra 2023.	52.715	6.811	885	60.412
Nabavna vrednost na dan 31. decembra 2023.	329.657	35.317	885	365.859
Ispravka vrednosti	(276.942)	(28.506)	-	(305.448)
Knjigovodstvena vrednost na 31. decembra 2023.	52.715	6.811	885	60.412

14. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Tekući računi drugih finansijskih organizacija	4.927	9.975
Oročeni depoziti drugih finansijskih organizacija	262.849	200.341
	-	-
Ukupno depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj bancii	267.776	210.316

14. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCI (nastavak)

Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci su sa sledećom valutnom strukturom:

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Tekući računi drugih finansijskih organizacija	4.927	9.975
- u domaćoj valuti	4.349	9.974
- u stranoj valuti	578	1
Oročeni depoziti drugih finansijskih organizacija u domaćoj valuti	262.849	200.341
Ukupno depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	267.776	210.316

15. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Državne i javne ustanove	2.757	13.031
- Tekući računi	2.757	13.031
- Oročeni depoziti	-	-
Ostala pravna lica	2.208.321	2.207.105
- Tekući računi	1.614.653	1.405.348
- Oročeni depoziti	593.668	801.757
Fizička lica	869.533	738.478
- Tekući računi	154.199	191.276
- Oročeni depoziti	715.334	547.202
Ukupno depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	3.080.610	2.958.614

Kratkoročni depoziti su oročeni depoziti u RSD i stranoj valuti sa dospećima do 12 meseci. Ovi depoziti imaju godišnje kamatne stope u rasponu od 1,20% do 4,50% (na depozite u stranoj valuti) ili od 0,30% do 6,50% (na depozite u RSD).

15. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Lokalna valuta	1.209.680	693.834
- Tekući računi	1.209.110	678.335
- Kratkoročni	-	2.500
- Dugoročni	570	12.999
Strana valuta	1.870.930	2.264.780
- Tekući računi	562.498	931.319
- Kratkoročni	1.049.827	1.169.876
- Dugoročni	258.605	163.585
Ukupno depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	3.080.610	2.958.614

Koncentracija rizika po privrednoj grani, prema računima deponenata, je data u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
	Iznos	Iznos
	%	%
- Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	99.148	316.687
- Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom	261.326	442.695
- Snabdevanje električnom energijom	-	-
- Građevinarstvo	440.841	496.627
- Trgovina na veliko i malo	540.403	598.775
- Saobraćaj i skladištenje	252.698	165.867
- Poslovanje nekretninama	569.291	132.521
- Poslovanje sa fizičkim licima	869.533	738.478
- Strana pravna lica (izuzev banaka)	19.677	25.622
- Ostalo	27.694	41.342
Ukupno računi komitenata	3.080.610	2.958.614
	100,00%	100,00

16. REZERVISANJA

Rezervisanja se sastoje iz sledećeg:

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju	5.951	4.731
Rezervisanja za godišnje odmore zaposlenih	4.892	4.474
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	25.385	4.595
Rezervisanja za sudske sporove	29.425	23.859
Ukupno rezervisanja	65.653	37.659

16. REZERVISANJA (nastavak)

Banka je izvršila rezervisanja za potencijalne gubitke nastale po osnovu sudskih sporova. Procena rukovodstva je, a na osnovu odgovarajućih pravnih saveta, da Banka po osnovu ishoda sudskih sporova koji su u toku, neće imati dodatnih značajnih gubitaka preko iznosa koji je rezervisan. Kretanja na rezervisanjima su prikazana u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni	Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju	Rezervisanja za godišnje odmore zaposlenih	Rezervisanja za sudske sporove	Ukupno rezervisanja
01. januar 2022.	2.901	4.371	4.934	21.875	34.081
Nova produkcija	4.811	-	-	-	4.811
Prestanak priznavanja	(1.687)	-	-	-	(1.687)
Povećanje/(smanjenje) usled promene rizika	(1.430)	-	-	-	(1.430)
Ostala kretanja	-	360	(460)	1.984	1.884
31. decembar 2022.	4.595	4.731	4.474	23.859	37.659
Nova produkcija	5.047	-	-	-	5.047
Prestanak priznavanja	(1.314)	-	-	-	(1.314)
Povećanje/(smanjenje) usled promene rizika	21.097	-	-	-	21.097
Ostala kretanja	-	1.220	418	1.526	3.163
31 decembar 2023.	29.425	5.951	4.892	25.385	65.653

17. OSTALE OBAVEZE

Ostale obaveze sastoje se iz sledećeg:

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Dobavljači	9.811	761
Primljeni avansi	-	15
Obaveze po osnovu poreza i doprinosa	184	300
Obračunati operativni troškovi	8.121	12.833
Obračunati kapitalni troškovi (CAPEX)	154	-
Odloženi prihodi od naknada	10.779	11.413
Obaveze po lizingu	129.685	29.593
Ostale obaveze	1.018	6.919
Ukupno	159.752	61.833

Obaveze po osnovu dugoročnih zakupa nepokretnosti i automobila iskazanih u skladu sa MSFI 16 na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine prikazane su kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.		2022.	
	Sadašnja vrednost	Ugovoreni nediskontovani novčani tokovi	Sadašnja vrednost	Ugovoreni nediskontovani novčani tokovi
Minimalna lizing plaćanja				
Do 1 godine	-	-	-	-
Od 1 do 5 godina	129.749	140.088	31.406	32.578
Preko 5 godina	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembra	129.749	140.088	31.406	32.578

17. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

Promene na obavezama po osnovu MSFI 16 lizinga, prikazane su u sledećoj tabeli:

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Povećanja u toku godine	131.642	1.457
Smanjenja u toku godine	-	-
Plaćanja	32.231	29.540
Kamata	697	1.765
Promene vrednosti obaveza - kursne	(16)	(86)
Stanje na dan 31. decembra	129.685	29.593

18. KAPITAL

<i>U hiljadama dinara (osim broja akcija)</i>	Broj akcija (u hiljadama)	Obične akcije
1. januar 2022.	4.219	4.218.997
Nova emisija akcija	587	587.299
31. decembar 2022.	4.806	4.806.296
Nova emisija akcija	-	-
31. decembar 2023.	4.806	4.806.296

Ukupni upisani broj običnih akcija je 4.806 hiljada akcija (2022. godine: 4.806 hiljada akcija) nominalne vrednosti od 1.000 RSD po akciji (2022. godine: 1.000 RSD po akciji). Sve emitovane obične akcije su u celosti plaćene.

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka u svom Bilansu stanja nije imala otkupljene sopstvene akcije (2022. godine: nema).

Banka je dužna da obim i strukturu svog poslovanja i rizičnih plasmana uskladi sa pokazateljima poslovanja propisanih Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Narodne banke Srbije donetim na osnovu navedenog Zakona.

Na dan 31. decembra 2023. godine, banka je usaglasila sve pokazatelje poslovanja sa propisanim vrednostima.

Pokazatelji poslovanja	Propisani	Ostvareni nerevidirani	
		31.dec.23	31.dec.22
Kapital	Minimum EUR 10 miliona	EUR 19 miliona	EUR 20 miliona
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	Minimum 6,66%	68,18%	79,96%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	Minimum 8,90%	68,18%	79,96%
	Minimum		
Pokazatelj adekvatnosti	11,86%	68,18%	79,96%
Ulaganja Banke	Maksimum 60%	7,51	1,47
Zbir svih velikih izloženosti banke	Maksimum 400%	88,12%	42,96%
Pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,8	3,33	3,57
Uži pokazatelj likvidnosti	Minimum 0,5	2,63	3,36
Pokazatelj pokriva likvidnoom aktivom (LCR)	Minimum 100%	216%	148%
Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 20%	5,97	0,22
Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica	Maksimum 25%	18,26%	17,54%
Ulaganja Banke u lice koje nije u finansijskom sektoru	Maksimum 10%	0,00%	0,00%

19. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Prihodi od kamata obračunati primenom metode EKS		
Prihodi od kamata na sredstava u RSD		
Kreditni komitentima	146.917	99.008
Kreditni bankama i drugim finansijskim institucijama	34.848	8.032
Hartije od vrednosti po FVOCI	88.877	80.392
Ukupno prihodi od kamata na sredstava u RSD	270.642	187.432
Prihodi od kamata na sredstava u stranoj valuti		
Kreditni bankama i drugim finansijskim institucijama	1.935	351
Ostali depoziti	140	8
Ukupno prihodi od kamata na sredstava u stranoj valuti	2.075	359
Ukupno prihodi od kamata obračunati primenom metode EKS	272.717	187.791
Rashodi od kamata		
Rashodi od kamata na obaveze u RSD		
Depoziti od komitenata	9.334	5.191
Ukupno rashodi od kamata na obaveze u RSD	9.334	5.191
Rashodi od kamata na obaveze u stranoj valuti		
Subordinirane obaveze	-	788
Depoziti od komitenata	37.073	24.804
Obaveze po lizingu	697	1.765
Ukupno rashodi od kamata na obaveze u stranoj valuti	37.770	27.357
Ukupno rashodi od kamata	47.104	32.548
Neto prihod od kamata	225.613	155.243

19. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA (nastavak)

Prihodi i rashodi od kamata po sektorskoj strukturi su kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Prihodi od kamata obračunati primenom metode EKS		
Prihodi od kamata na sredstava u RSD		
Kreditni komitentima	146.917	99.008
- Banke	-	1.669
- Finansijske institucije	660	357
- Fizička lica	2	3
- Građevinarstvo	26.693	11.987
- Poslovanje nekretninama	12.355	10.037
- Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	30.300	11.328
- Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom	36.386	30.439
- Saobraćaj i skladištenje	33.128	17.822
- Trgovina na veliko i malo	6.191	15.365
- Ostalo	1.203	-
Kreditni bankama i drugim finansijskim institucijama	34.848	8.032
- Banke	-	1.206
- Centralna banka	34.848	6.826
Hartije od vrednosti po FVOCI	88.877	80.392
- Sektor opšte države	88.877	80.392
Ukupno prihodi od kamata na sredstava u RSD	270.642	187.432
Prihodi od kamata na sredstava u stranoj valuti		
Kreditni bankama i drugim finansijskim institucijama	1.935	351
- Banke	1.657	272
- Centralna banka	278	79
Ostali depoziti	140	8
- Finansijske institucije	140	8
Ukupno prihodi od kamata na sredstava u stranoj valuti	2.075	359
Ukupno prihodi od kamata obračunati primenom metode EKS	272.717	187.791

19. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA (nastavak)

Rashodi od kamata

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Rashodi kamata na obaveze u RSD		
Depoziti komitenata	9.334	5.191
- Finansijske institucije	8.298	5.135
- Fizička lica	26	55
- Banke	194	-
- Poslovanje nekretninama	817	-
Ukupno rashodi kamata na obaveze u RSD	9.334	5.191
Rashodi kamata na obaveze u stranoj valuti		
Subordinirane obaveze	-	788
- Strana pravna lica (osim banaka)	-	788
Depoziti komitenata	37.074	24.804
- Banke	397	42
- Centralna banka	-	1.984
- Fizička lica	15.442	6.187
- Građevinarstvo	13.371	9.731
- Trgovina na veliko i malo	7.862	6.860
Obaveze po lizingu	697	1.765
- Građevinarstvo	630	1.625
- Poslovanje nekretninama	66	139
Ukupno rashodi kamata na obaveze u stranoj valuti	37.770	27.357
Ukupno rashodi kamata	47.104	32.548
Neto prihod kamata	225.613	155.243

20. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Prihodi od naknada i provizija		
- Naknade za dinarski platni promet	15.920	15.910
- Naknade za devizni platni promet	2.552	4.093
- Efekti kupoprodaje strane valute	11.044	6.815
- Ostalo	783	487
Ukupno prihodi od naknada i provizija po osnovu ugovora sa komitentima	30.299	27.305
- Finansijske garancije	33.316	33.792
Ukupno prihodi od naknada i provizija od aktivnosti van delokruga MSFI 15	33.316	33.792
Ukupno prihodi od naknada i provizija	63.616	61.097
Rashodi od naknada i provizija		
- Naknade za dinarski platni promet	2.043	2.655
- Naknade za devizni platni promet	2.163	3.069
- Efekti kupoprodaje strane valute	466	734
- Ostalo	195	210
Ukupno rashodi od naknada i provizija	4.867	6.669
Neto prihodi od naknada i provizija	58.749	54.428

21. NETO RASHOD PO OSNOVU OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Neto ECL rashodi od finansijskih sredstava po AC	3.875	42.931
Neto rashod (prihod) od ukidanja ECL na stavke vanbilansa	24.832	1.696
Neto rashod (prihod) od ukidanja ECL na finansijska sredstva po FVOCI	(678)	835
Neto rashodi po osnovu otpisa finansijskih sredstava	(652)	(16)
Neto rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po FVTPL	27.377	45.446

22. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Troškovi neto zarada	150.382	147.074
Troškovi poreza i doprinosa na zarade	20.539	20.975
Troškovi naknada za članove UO	4.860	4.521
(Prihodi)/rashodi od (ukidanja)/formiranja rezervisanja za godišnje odmore i penzije (MRS 19)	2.010	(101)
Ostali lični rashodi	5.682	5.564
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	183.474	178.034

23. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Amortizacija nekretnina i opreme	2.584	2.116
Amortizacija prava korišćenja	26.843	26.989
Amortizacija nematerijalne imovine	29.703	24.569
Ukupno troškovi amortizacije	59.130	53.674

24. OSTALI RASHODI

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Troškovi zakupa i održavanja objekata	20.378	19.471
Troškovi informacionih sistema	49.347	45.676
Profesionalne usluge	20.219	20.777
Troškovi marketinga	2.384	2.356
Troškovi Agencije za osiguranje depozita	2.573	2.784
Troškovi osiguranja	7.622	6.938
Troškovi kratkoročnog zakupa	3.116	2.820
Troškovi poslovnih putovanja	4.146	3.733
Troškovi članarina	2.102	2.298
Troškovi administrativnih taksi	1.474	1.494
Rezervisanja za sudske sporove	2.393	1.984
Ostali troškovi	15.967	13.662
Ukupno ostali rashodi	131.721	123.993

25. POREZ NA DOBITAK

(a) Usaglašavanje između poreskog rashoda i gubitka pomnoženog važećom poreskom stopom

Stopa poreza na dobitak koja se primenjuje na prihode Banke u 2023. godini je 15% (2022. godine: 15%). Usaglašavanje između očekivanih i stvarnih poreskih dažbina je prikazano u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Gubitak pre oporezivanja	(113.242)	(191.723)
Teoretski poreski kredit po stopi od 15%	(16.986)	(28.759)
Poreski efekat na stavke koje u smislu oporezivanja nisu odbitne	(14.514)	(11.367)
Nepriznata odložena poreska sredstva po osnovu poreskih gubitaka	31.500	40.126
Ostalo	-	-
Poreski kredit po osnovu poreza na dobitak	-	-
Efektivna poreska stopa	0.00%	0,00%.

(b) Preneti poreski gubici

Banka nije priznala potencijalna odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenih iznosa prenetih poreskih gubitaka, što je prikazano u nastavku. Preneti poreski gubici ističu kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>	Iznos gubitka	Iznos iskorišćenog gubitka	Preostali preneti gubitak	Godina do koje se gubitak prenosi
Godina kada je gubitak ostvaren				
2019.	275.512	-	275.512	2024.
2020.	216.025	-	216.025	2025.
2021.	268.193	-	268.193	2026.
2022.	267.506	-	267.506	2027.
2023.	210.000	-	210.000	2028.
Ukupno	1.237.236	-	1.237.236	

(c) Odloženi porez analiziran po vrsti privremenih razlika

Razlike između MSFI i poreskih propisa koji se primenjuju u Srbiji dovode do privremenih razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava i obaveza i poreskih osnovica.

U 2023. godini nije bilo priznatih poreskih efekata usled kretanja ovih privremenih razlika.

26. USAGLAŠAVANJE OBAVEZA PO OSNOVU AKTIVNOSTI FINANSIRANJA

Banka nije imala novčane tokove od obaveza po osnovu finansijskih aktivnosti u 2023. i 2022. godini. Kretanje u smislu subordinirane obaveze u 2022. godini odnosi se isključivo na konverziju duga u kapital (Napomena 1) i preračunavanje stranih valuta. Na dan 31. decembar 2023. godine Banka nije imala obaveze po osnovu aktivnosti finansiranja (31. decembar 2022.: nema)

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Funkcija upravljanja finansijskim rizicima u okviru Banke se sprovodi u smislu finansijskih rizika, operativnih rizika i pravnih rizika. Finansijski rizik se sastoji od tržišnog rizika (uključujući devizni rizik, kamatni rizik i ostale cenovne rizike), kreditnog rizika i rizika likvidnosti. Primarna funkcija upravljanja finansijskim rizicima je da ustanovi limite rizika, kao i da osigura da sve izloženosti rizicima ostanu u okvirima tih limita. Cilj funkcija upravljanja operativnim i pravnim rizicima je da osiguraju propisno funkcionisanje internih politika i procedura, a u cilju minimizovanja operativnih i pravnih rizika.

Kreditni rizik. Banka se izlaže kreditnom riziku, koji predstavlja rizik da jedna strana u finansijskom instrumentu može da izazove finansijski gubitak za drugu stranu time što neće izvršiti svoju obavezu.

Izloženost kreditnom riziku nastaje kao rezultat kreditne aktivnosti Banke, kao i drugih transakcija sa drugim stranama, čime nastaju finansijska sredstva i vanbilansne obaveze u vezi sa kreditima.

Maksimalna izloženost Banke kreditnom riziku ogleda se u knjigovodstvenim iznosima finansijskih sredstava u bilansu stanja. Za izdate finansijske garancije, potencijalne kreditne obaveze, nepovučene kreditne linije i akreditive za izvozne/uvozne aktivnosti, maksimalnu izloženost kreditnom riziku predstavlja iznos date obaveze.

Upravljanje kreditnim rizikom. Kreditni rizik je pojedinačno najveći rizik u poslovnim aktivnostima Banke; rukovodstvo iz tog razloga pažljivo upravlja izloženošću tom riziku.

U smislu upravljanja kreditnim rizicima, procena istih je veoma složena i podrazumeva korišćenje modela budući da rizici variraju zavisno od tržišnih uslova, očekivanih novčanih tokova i protoka vremena. Procena kreditnih rizika za portfolio sredstava obuhvata dalje procene verovatnoće neizvršenja obaveza i povezanih pokazatelja gubitaka.

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku

Prikaz maksimalnih izloženosti Banke kreditnom riziku sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine dat je u sledećim tabelama:

U hiljadama dinara	Aktiva izložena kreditnom riziku	Ispravka vrednosti i rezervisanja aktive izložene kreditnom riziku	Aktiva koja nije izložena kreditnom riziku	Bilans stanja 31.decembar 2023.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	1.204	-	858.911	860.115
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	104	104
Hartije od vrednosti	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	-	-	-
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	534.463	(2.089)	500.539	1.032.913
<i>Kredit i potraživanja od drugih finansijskih organizacija</i>	22.286	(36)	-	22.251
Kredit i potraživanja od komitenata	2.001.700	(11.350)	-	1.990.350
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-
Nematerijalna imovina	-	-	365.858	365.858
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	509.068	509.068
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-
Ostala sredstva	1.658	(255)	10.842	12.245
Ukupna bilansna aktiva	2.561.311	(13.730)	2.245.322	4.792.904
Vanbilansna potraživanja od banaka	31.637	(3)	2.527.431	2.559.065
Vanbilansna potraživanja od komitenata	4.952.240	(29.422)	226.758	5.149.576
Ukupna vanbilansna aktiva	4.983.877	(29.425)	2.754.189	7.708.641
Ukupna aktiva	7.545.188	(43.155)	4.999.511	12.501.545

U hiljadama dinara	Aktiva izložena kreditnom riziku	Ispravka vrednosti i rezervisanja aktive izložene kreditnom riziku	Aktiva koja nije izložena kreditnom riziku	Bilans stanja 31.decembar 2022.
Gotovina i sredstva kod centralne banke	1.133	-	751.219	752.352
Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-
Hartije od vrednosti	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	-	-	-
<i>Kredit i potraživanja od banaka</i>	118.806	(2.129)	58.742	175.419
<i>Kredit i potraživanja od drugih finansijskih organizacija</i>	22.329	(509)	-	21.820
Kredit i potraživanja od komitenata	2.277.601	(84.084)	-	2.193.517
Investicije u zavisna društva	-	-	-	-
Nematerijalna imovina	-	-	350.982	350.982
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	-	342.735	342.735
Odložena poreska sredstva	-	-	-	-
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-
Ostala sredstva	795	(23)	14.510	15.282
Ukupna bilansna aktiva	2.420.664	(86.745)	1.518.188	3.852.107
Vanbilansna potraživanja od banaka	21.118	(4)	2.360.967	2.382.081
Vanbilansna potraživanja od komitenata	4.710.606	(4.591)	154.818	4.860.833
Ukupna vanbilansna aktiva	4.731.724	(4.595)	2.515.785	7.242.914
Ukupna aktiva	7.152.388	(91.340)	4.033.973	11.095.021

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine, pre uzimanja u obzir sredstava obezbeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika, može se analizirati kroz sledeća geografska područja:

U hiljadama dinara	Bilansna aktiva izložena kreditnom riziku		Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku		Ukupno 2023.
	Plasmani komitentima	Plasmani bankama	Plasmani komitentima	Plasmani bankama	Plasmani komitentima i bankama
Srbija	1.990.349	522.790	4.922.687	-	7.435.826
Evropa	-	520.878	-	-	520.878
Amerika	-	-	-	-	-
Ostatak sveta	1	11.496	-	31.765	43.262
Ukupno	1.990.350	1.055.164	4.922.687	31.765	7.999.966

U hiljadama dinara	Bilansna aktiva izložena kreditnom riziku		Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku		Ukupno 2022.
	Plasmani komitentima	Plasmani bankama	Plasmani komitentima	Plasmani bankama	Plasmani komitentima i bankama
Srbija	2.193.517	80.562	4.706.014	-	6.980.093
Evropa	-	116.677	-	-	116.677
Amerika	-	-	-	-	-
Ostatak sveta	-	-	-	21.115	21.115
Ukupno	2.193.517	197.239	4.706.014	21.115	7.117.885

Analiza izloženosti Banke kreditnom riziku, po sektorima, na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine:

U hiljadama dinara	Bilansna aktiva izložena kreditnom riziku*	Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku	Ukupno 2023.
Privreda	1.990.348	4.922.687	6.913.035
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	456.120	-	456.120
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom	460.926	806.557	1.267.483
Snabdevanje električnom energijom	-	-	-
Građevinarstvo	310.960	1.193.612	1.504.572
Trgovina na veliko i malo	128.588	559.710	688.299
Saobraćaj i skladištenje	489.754	1.657.156	2.146.91-
Poslovanje nekretninama	127.595	661.468	789.063
Ostalo	16.405	44.184	60.589
Banke	555.859	31.765	587.624
Lokalna samouprava	-	-	-
Plasmani stanovništvu	11	-	11
Stambeni krediti	-	-	-
Ostali	11	-	11
Ukupno	2.546.218	4.954.452	7.500.670

* Prikazana bilansna aktiva izložena kreditnom riziku ne sadrži Hartije od vrednosti koje se odnose na obveznice Republike Srbije.

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

U hiljadama dinara	Bilansna aktiva izložena kreditnom riziku*	Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku	Ukupno 2022.
Privreda	2.193.517	4.706.014	6.899.531
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	391.883	70.393	462.276
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje vodom	482.022	237.676	719.698
Snabdevanje električnom energijom	-	-	-
Građevinarstvo	385.852	1.654.686	2.040.538
Trgovina na veliko i malo	211.818	838.124	1.049.942
Saobraćaj i skladištenje	541.103	1.340.217	1.881.320
Poslovanje nekretninama	180.838	564.919	745.757
Ostalo	-	-	-
Banke	-	21.114	21.114
Lokalna samouprava	-	-	-
Plasmani stanovništvu	-	-	-
Stambeni krediti	-	-	-
Ostali	-	-	-
Ukupno	2.193.517	4.727.128	6.920.645

* Prikazana bilansna aktiva izložena kreditnom riziku ne sadrži Hartije od vrednosti koje se odnose na obveznice Republike Srbije.

(b) Kvalitet portfolija

Starosna analiza neobezvređenih kredita i plasmana komitentima

Starosna analiza neobezvređenih kredita i plasmana komitentima koji su dospeli, a nisu obezvređeni i prikaz nedospelih i neobezvređenih plasmana na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine, prezentovani su u sledećim tabelama:

U hiljadama dinara	Plasmani komitentima i bankama*			Ukupno 2023.
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	
Potraživanja bez docnje:	1.834.164	137.918	3	1.972.085
Potraživanja sa docnjom:	29.615	-	-	29.615
01-30 dana	12.939	-	-	12.939
31-60 dana	-	-	-	-
61-90 dana	16.676	-	-	16.676
>90 dana	-	-	-	-
Ukupno	1.863.778	137.918	3	2.001.700

U hiljadama dinara	Plasmani komitentima i bankama*			Ukupno 2022.
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	
Potraživanja bez docnje:	2.004.845	157.226	-	2.162.072
Potraživanja sa docnjom:	4.463	8.083	102.983	115.529
01-30 dana	4.463	1.408	-	5.872
31-60 dana	-	6.675	-	6.675
61-90 dana	-	-	-	-
>90 dana	-	-	102.983	102.983
Ukupno	2.009.309	137.918	102.983	2.277.601

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

Analiza sredstava obezbeđenja*

Analiza bilansnih i vanbilansnih stavki portfolija prema sredstvima obezbeđenja na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine, prikazana je kako sledi:

U hiljadama dinara	Bilansna aktiva izložena kreditnom riziku*	Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku	Ukupno 2023.
<i>Plasmani pravnim licima:</i>			
Obezbeđeno garancijom države	-	-	-
Obezbeđeno garancijom	-	-	-
Obezbeđeno hipotekom	673.208	243.497	916.704
Obezbeđeno depozitom	81.903	158.511	240.414
Neobezbeđeno kolateralom	1.270.488	4.550.233	5.820.721
<i>Plasmani bankama:</i>			
Obezbeđeno kolateralom	-	-	-
Neobezbeđeno kolateralom	535.696	31.637	567.333
<i>Plasmani lokalnoj samoupravi:</i>			
Obezbeđeno kolateralom	-	-	-
Neobezbeđeno kolateralom	-	-	-
<i>Plasmani stanovništvu:</i>			
Obezbeđeno stambenom hipotekom	-	-	-
Obezbeđeno nestambenom hipotekom	-	-	-
Obezbeđeno depozitom	-	-	-
Neobezbeđeno kolateralom	17	-	17
Ukupno	2.561.311	4.983.877	7.545.188

U hiljadama dinara	Bilansna aktiva izložena kreditnom riziku*	Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku	Ukupno 2022.
<i>Plasmani pravnim licima:</i>			
Obezbeđeno garancijom države	-	-	-
Obezbeđeno garancijom	-	-	-
Obezbeđeno hipotekom	483.159	139.301	622.460
Obezbeđeno depozitom	-	257	257
Neobezbeđeno kolateralom	1.817.522	4.571.047	6.388.569
<i>Plasmani bankama:</i>			
Obezbeđeno kolateralom	-	-	-
Neobezbeđeno kolateralom	119.969	21.118	141.087
<i>Plasmani lokalnoj samoupravi:</i>			
Obezbeđeno kolateralom	-	-	-
Neobezbeđeno kolateralom	-	-	-
<i>Plasmani stanovništvu:</i>			
Obezbeđeno stambenom hipotekom	-	-	-
Obezbeđeno nestambenom hipotekom	-	-	-
Obezbeđeno depozitom	-	-	-
Neobezbeđeno kolateralom	16	-	16
Ukupno	2.420.665	4.731.724	7.152.389

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

Analiza obezvređenih plasmana

Prikaz stanja i ispravki vrednosti obezvređenih plasmana na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine dat je u sledećim tabelama:

U hiljadama dinara	Ukupni plasmani		Ispravka vrednosti i rezervisanja		Ukupno 2023.
	Bilansna izloženost	Vanbilansna izloženost	Bilansna izloženost	Vanbilansna izloženost	Neto knjigovodstvena vrednost
Pojedinačna procena	17.544	68.908	420	24.724	61.308
Grupna procena	5.586.104	4.914.970	16.464	4.701	10.479.909
Ukupno	5.603.648	4.983.877	16.883	29.425	10.541.217

U hiljadama dinara	Ukupni plasmani		Ispravka vrednosti i rezervisanja		Ukupno 2022.
	Bilansna izloženost	Vanbilansna izloženost	Bilansna izloženost	Vanbilansna izloženost	Neto knjigovodstvena vrednost
Pojedinačna procena	102.979	68.908	76.575	786	94.527
Grupna procena	5.388.740	4.662.816	14.001	3.810	10.033.745
Ukupno	5.491.719	4.731.724	90.575	4.596	10.128.272

Analiza faktora kreditne konverzije

Pregled faktora kreditne konverzije (CCF) za vanbilansne stavke u portfoliju na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine prikazan je kako sledi.

U hiljadama dinara	Plasmani komitentima	Ukupno 2023.		Plasmani komitentima i bankama
		Plasmani bankama	Plasmani stanovništvu	
CCF				
0%	2.076.659	-	-	2.076.659
20%	47.193	-	-	47.193
50%	2.551.414	31.637	-	2.583.050
100%	276.975	-	-	276.975
Ukupno	4.952.241	31.637	-	4.983.877

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

U hiljadama dinara	Plasmani komitentima	Ukupno 2022.		Plasmani komitentima i bankama
		Plasmani bankama	Plasmani stanovništvu	
CCF				
0%	2.117.447			2.117.447
20%	10.535			10.535
50%	2.468.650	21.118		2.489.768
100%	113.974			113.974
Ukupno	4.710.606	21.118	-	4.731.724

Limiti. Banka struktuirala nivoje kreditnog rizika koje preuzima tako što definiše limite za iznose prihvatljivih rizika koji se odnose na jednog zajmoprimca ili grupu zajmoprimaca, kao i na geografske i segmente privrednih grana. Rukovodstvo redovno odobrava limite nivoa kreditnog rizika po zajmoprimcu i privrednoj grani. Ti limiti se kontinuirano prate, a predmet su godišnjeg, ili češćeg sagledavanja.

Banka je osnovala Kreditni odbor, u čijoj je nadležnosti odobrenje kreditnih limita za pojedinačne zajmoprimce. Kreditni odbor analizira i odobrava limite ispod 1.000 hiljada EUR, kako je definisano relevantnom odlukom Upravnog odbora. Kreditni odbor se sastaje po potrebi.

Upravni odbor Banke analizira i odobrava limite preko 1.000 hiljada EUR, a na osnovu preporuke i prethodne saglasnosti Kreditnog odbora.

Kreditni zahtevi koji se apliciraju kod relevantnog službenika za odnose s klijentima dalje se prosleđuju relevantnom kreditnom odboru na odobrenje kreditnog limita. Takođe, upravlja se izloženošću kreditnim rizicima, delimično time što se pribavljaju kolaterali, kao i korporativne i lične garancije. Kako bi se pratila izloženost kreditnim rizicima, relevantne funkcije Banke redovno na osnovu strukturalne analize sačinjavaju izveštaje, čiji je fokus na poslovnim aktivnostima i finansijskim rezultatima klijenta. Sve značajne interakcije sa klijentima kod kojih je došlo do pogoršanja boniteta se prijavljuju, što analizira Izvršni odbor Banke.

Sistem rejtinga kreditnih rizika. Banka primenjuje dva pristupa na odmeravanje kreditnih rizika i rejting finansijskih instrumenata prema iznosu kreditnog rizika - interni sistem rejtinga ili kreditni rejting koji procenjuju nezavisne međunarodne rejting agencije (Standard & Poor's - "S&P", Fitch, Moody's za finansijske institucije sa eksternim rejtingom i državne institucije.

Svaka bazna skala rejtinga kreditnih rizika se dodeljuje konkretnom nivou boniteta:

- *Odličan* – dobar kreditni kvalitet sa niskim očekivanim kreditnim rizikom;
- *Dobar* – odgovarajući kreditni kvalitet s umerenim kreditnim rizikom;
- *Zadovoljavajući* – umeren kreditni kvalitet sa zadovoljavajućim kreditnim rizikom;
- *Posebno praćenje* – kreditni proizvodi koji zahtevaju pojačano praćenje i upravljanje korektivnim merama;
- *Neizvršenje obaveza* – kreditni proizvodi po kojima je došlo do neizvršenja.

Sistem internog rejtinga je dizajniran korišćenjem interno razvijene Metodologije za kreiranje statističkog modela internog kreditnog rejtinga i različitih kvalitativnih i kvantitativnih faktora. Osnova za sistem internog rejtinga je model bodovanja zasnovan na logističkom modelu regresije razvijenom iz podataka izdvojenih iz finansijskih izveštaja kompanija u Srbiji u periodu od 5 godina (2015-2019), kao i podataka o blokiranim tekućim računima nakon 12 meseci od dana objavljivanja finansijskih izveštaja.

Pravila za dobijanje relevantnog uzorka na početku posmatranog perioda su sledeća:

- 1) Pravna forma: Društvo sa ograničenom odgovornošću i akcionarsko društvo
- 2) Datum osnivanja: Minimalno 12 meseci pre posmatranog datuma
- 3) Status entiteta: Aktivan
- 4) Broj zaposlenih: Minimum 2 zaposlena
- 5) Blokada računa: Račun nije blokiran

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

Za kompanije koje su izabrane u uzorku prema pomenutim kriterijumima, na kraju posmatranog perioda - godinu dana od datuma početka perioda posmatranja (na datume 31.12.2016., 31.12.2017., 31.12.2018., 31.12.2019. i 31.12.2020.) izdvojeni su dodatni podaci o tome da li je preduzeće u statusu 'nemogućnosti plaćanja', što se ogleda u najmanje jednom od sledećih parametara:

- 1) Račun u neprestanoj blokadi više od 60 dana
- 2) Pravno lice u stečajju
- 3) Pravno lice u likvidaciji
- 4) Pravno lice u prinudnoj likvidaciji

Cilj razvoja modela bio je predviđanje verovatnoće neizvršenja obaveza dužnika i dodeljivanje prosečnih podrazumevanih verovatnoća za svaku klasu rejtinga. U razvoju internog sistema rejtinga, Banka se opredelila za 12 klasa rejtinga za dužnike koji nisu u statusu neizvršenja obaveza i jednu klasu rejtinga za one koji su u statusu neizvršenja obaveza.

Interni kreditni rejting za komitente i finansijske institucije bez eksternog rejtinga mapiran je na interno definisanoj baznoj skali sa navedenim intervalom verovatnoće neizvršenja kao što je obelodanjeno u tabeli ispod:

Bazna skala rejtinga kreditnih rizika	Odgovarajući interni rejting	Odgovarajući interval PD za kredite komitentima i nerangiranim finansijskim organizacijama
Odličan	A1,A2,A3,A4,B1	0.33% – 0.65%
Dobar	B2,B3,V1,V2	0.95% – 3.62%
Zadovoljavajući	V3,G1	6.07% – 11.34%
Posebno praćenje	G2	29,28%
Neizvršenje obaveza	D	100%

Banka je tokom 2023. godine razvila interni statistički model u cilju utvrđivanja odnosa između makroekonomskih promenljivih i neizvršenja obaveza u bankarskom sektoru Srbije, i prilagodila vrednost PD parametara u skladu sa rezultatima ove analize. Prikazane vrednosti PD parametara predstavljaju dvanaestomesečne PIT (point-in-time) PD vrednosti utvrđene na osnovu pomenutog modela. Model je dizajniran korišćenjem interno razvijene Metodologije za razvoj statističkog modela za makroekonomsko prilagođavanje stope neizmirenja obaveza.

Za razvoj Metodologije korišćeni su sledeći podaci:

- Podaci banaka koje posluju u Srbiji iz baze podataka o stopama neizmirenja Udruženja banaka Srbije (UBS). Podaci o stopama neizmirenja UBS obuhvataju broj plasmana i iznose u statusu neizmirenja. Ovi podaci se objavljuju kvartalno i obuhvataju period od prvog kvartala 2012. godine do četvrtog kvartala 2022. godine. Stope neizmirenja u Metodologiji izračunate su kao količnik ukupnog broja klijenata u statusu neizmirenja prema ukupnom broju klijenata, što je konzistentno pristupu u postojećem statističkom modelu internog rejtinga Banke.
- Makroekonomski podaci koji su javno dostupni u bazama Republičkog zavoda za statistiku i Narodne Banke Srbije. Ovi podaci obuhvataju: stopu rasta bruto domaćeg proizvoda (BDP), računatu po principu godina-na godinu; stopu inflacije, merenu indeksom potrošačkih cena; 6-mesečnu stopu EURIBOR; kurs dinara prema evru. Obzirom na različitu frekvenciju objavljivanja makroekonomskih pokazatelja (kvartalno, mesečno, dnevno), vremenske serije ovih podataka su prilagođene frekvenciji podataka o stopi neizmirenja, tj. korišćeni su kvartalni makroekonomski podaci na datum podataka o stopi neizmirenja obaveza.

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

Na osnovu ovih podataka ocenjen je uticaj makroekonomskih faktora na stopu neizmirenja obaveza i izabran je statistički model koji najbolje prikazuje ovaj uticaj. Forward looking komponenta je inkorporirana tako što su projektovane vrednosti makroekonomskih promenljivih primenjene u izabranom statističkom modelu, i ekstrapolacijom su projektovane vrednosti stope neizmirenja obaveza u budućem periodu.

Banka će u narednim godinama redovno preispitivati svoju metodologiju i prilagođavati vrednost PD parametara u skladu sa kretanjem makroekonomskih promenljivih. Dodatni kriterijumi se uzimaju u obzir i prilikom klasifikovanja dužnika, kroz mogućnost povećanja ili smanjenja izračunate klase rejtinga putem modela bodovanja. Ovi kriterijumi obuhvataju: blagovremenost u izmirenju obaveza prema Banci, broj dana blokiranog tekućeg računa, potpunost i ažurnost kreditnog dosijea, kao i uticaj privredne grane i tržišne pozicije dužnika.

Konačni obračun kategorije kreditnog rizika se sačinjava kombinovanjem više parametara kreditnog rizika u skladu sa matricom definisanom internim procedurama i metodologijom.

Za finansijske institucije sa eksternim rejtingom primenjuju se eksterni rejtinzi koje dodeljuju nezavisne međunarodne rejting agencije, kao što su S&P, Moody's i Fitch. Ovi rejtinzi su javno dostupni.

Takve ocene i odgovarajući opseg verovatnoće podrazumevane vrednosti ("PD") mapirani su na interno definisanoj master skali sa navedenim opsegom verovatnoće podrazumevane vrednosti kao što je obelodanjeno u tabeli ispod:

Bazna skala rejtinga kreditnih rizika	Odgovarajući interni rejting	Odgovarajući eksterni rejting od strane međunarodne rejting agencije (Moody's)	Odgovarajući PD interval za kredite finansijskim institucijama sa eksternim rejtingom
Odličan	A1	Aaa to Baa3	0.00% - 0.29%
Dobar	A2,B1,B2	Ba1 to Ba3	0.42%-0.93%
Zadovoljavajući	V1	B1 to B2	1.22%-2.73%
Posebno praćenje	V2,G1	B3 to Caa3	3.53%-17.44%
Neizvršenje obaveza	D	Ca-C	34.46%-100.00%

Takve ocene i odgovarajući rasponi verovatnoće neizvršenja ("PD") primenjuju se za međubankarske plasmane.

Za državne institucije primenjuju se i eksterni rejtinzi koje dodeljuju nezavisne međunarodne rejting agencije, kao što su S&P, Moody's i Fitch. Ove ocene i odgovarajući raspon verovatnoće neizvršenja ("PD") mapirani su na interno definisanoj baznoj skali sa navedenim rasponom verovatnoće neizvršenja kao što je prikazano u tabeli ispod:

Bazna skala rejtinga kreditnih rizika	Odgovarajući interni rejtinzi	Odgovarajući eksterni rejting od strane međunarodne rejting agencije (Moody's)	Odgovarajući PD interval za izloženosti prema državnim institucijama
Odličan	A1, A2, B1,B2	Aaa to Baa	0,16%
Dobar	V1	Ba	0,42%
Zadovoljavajući	V2	B	2,45%
Posebno praćenje	G1	Caa-C	12,65%
Neizvršenje obaveza	D	n/a	100%

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

Navedeni rejtni i odgovarajući raspon verovatnoće neizvršenja obaveza ("PD") primenjuju se za kredite državnim institucijama i ulaganja u dužničke hartije od vrednosti (državne).

Odeljenje za upravljanje rizicima redovno sagledava modele kreditnog rejtinga, vrši tzv. *back-testing* analizu stvarnih podataka o neizvršenju, a ažuriranja se vrše po potrebi.

Odmeravanje očekivanog kreditnog gubitka (ECL). ECL je procena ponderisana verovatnoćom u smislu sadašnje vrednosti budućih manjaka gotovine (odn. ponderisani prosek kreditnih gubitaka, sa relevantnim rizicima neizvršenja tokom datog vremenskog perioda, koji se koriste kao ponderi). Odmeravanje ECL je nepristrasno i utvrđuje se procenom niza mogućih ishoda. Odmeravanje ECL se bazira na četiri komponente koje Banka primenjuje: verovatnoća neplaćanja (PD), izloženost po neispunjenju obaveza (EAD), gubitak zbog neispunjenja obaveza (LGD) i diskontna stopa.

EAD je procena izloženosti na datum budućeg neizvršenja, uzimajući u obzir očekivane promene izloženosti nakon izveštajnog perioda, uključujući otplatu glavnice i kamate, kao i očekivana povlačenja angažovanih sredstva po kreditnim proizvodima. EAD po kreditnim obavezama se procenjuje na osnovu faktora kreditne konverzije (CCF). CCF je koeficijent koji pokazuje verovatnoću konverzije iznosa obavezâ u bilansnu izloženost tokom definisanog perioda. Rukovodstvo Banke smatra da su 12-mesečni CCF i CCF za vreme trajanja sredstva materijalno isti. PD je procena verovatnoće da dođe do neizvršenja obaveza tokom određenog vremenskog perioda. LGD je procena gubitka nastalog nakon neizvršenja obaveza. Ona se bazira na razlici između ugovornih novčanih tokova koji dospevaju i onih koje zajmodavac očekuje da dobije, uključujući i novčane tokove od kolaterala. Ona se obično iskazuje kao procenat EAD. Očekivani gubici se na sadašnju vrednost diskontuju na kraju izveštajnog perioda. Diskontna stopa predstavlja efektivnu kamatnu stopu (EIR) za finansijski instrument ili njegov ekvivalent.

Očekivani kreditni gubitak modelira se za period trajanja finansijskog instrumenta. Period trajanja finansijskog instrumenta jednak je ugovornom periodu do dospeća dužničkih instrumenata, korigovanim za očekivane prevmene otplate, ukoliko ih ima. Kod kreditnih obaveza i ugovora o finansijskim garancijama se radi o ugovornom periodu tokom kojeg banka ima sadašnju ugovornu obavezu da odobri kredit.

Rukovodstvo modelira ECL tokom veka trajanja finansijskog sredstva, odnosno gubitke koji nastaju usled svih mogućih događaja neizvršenja obaveza tokom preostalog veka trajanja finansijskog instrumenta. 12-mesečni ECL predstavlja deo ECL tokom veka trajanja finansijskog sredstva koji je rezultat događaja neizvršenja obaveza po finansijskom instrumentu, koji je moguć u okviru 12 meseci nakon datuma izveštavanja, ili preostalog veka trajanja finansijskog instrumenta, ukoliko je isti kraći od godinu dana.

Modeliranje ECL se ne razlikuje za POCI finansijska sredstva u momentu priznavanja, osim kada (a) se bruto knjigovodstvena vrednost i diskontna stopa baziraju na novčanim tokovima koji su bili naplativi pri inicijalnom priznavanju sredstva, a ne na osnovu ugovornih novčanih tokova i (b) je ECL uvek ECL tokom veka trajanja finansijskog sredstva. POCI su finansijska sredstva koja su umanjena za kreditne gubitke pri inicijalnom priznavanju, npr. obezvređeni krediti iz nekog ranijeg poslovnog aranžmana.

Za potrebe odmeravanja PD, Banka događaj neizvršenja definiše kao situaciju u kojoj izloženost ispunjava jedan ili više navedenih kriterijuma:

- Kašnjenje u izmirenju dospelih obaveza prema ugovoru u periodu dužem od 90 dana,
- Ako se radi o restrukturiranom problematičnom finansijskom sredstvu (nenaplativo) zbog povećanog kreditnog rizika,
- Kreditni rejting D (definisani Metodologijom za klasifikaciju dužnika i potraživanja)
- Finansijska sredstva koja su u NPL statusu.

Za potrebe obelodanjivanja, Banka u potpunosti primenjuje definiciju događaja neizvršenja na sredstva umanjena za kreditne gubitke. Gorenavedena definicija događaja neizvršenja se primenjuje na sva finansijska sredstva Banke.

Za instrument se smatra da više nije u docnji (tj. da je uredan) kada ne ispunjava nijedan od kriterijuma neizvršenja tokom perioda od naredna tri meseca. Period od tri meseca je utvrđen na osnovu ekspertske procene i najboljih bankarskih praksi.

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

Procena da li je ili nije od inicijalnog priznavanja došlo do značajnog porasta kreditnih rizika (SICR) se vrši na pojedinačnoj osnovi i na nivou portfolija. Za kredite pravnim licima, SICR se procenjuje na pojedinačnoj osnovi praćenjem okolnosti koje izazivaju dole navedeno. Za ostala finansijska sredstva, SICR se procenjuje ili na nivou portfolija ili na pojedinačnoj osnovi, zavisno od postojanja modela scoringa. Odeljenje za upravljanje rizicima prati i periodično sagledava podesnost kriterijuma koji se primenjuju za identifikovanje SICR. Pretpostavka da je SICR od inicijalnog priznavanja bio značajan onda kada su finansijska sredstva u kašnjenju više od 30 dana još nije opovrgnuta.

Banka je odlučila da ne primeni izuzetak od procene niskog kreditnog rizika na finansijska sredstva koja imaju investicioni rejting. Zbog toga se čak i kod sredstava sa investicionim rejtingom procenjuje da li je bilo SICR.

Banka smatra da je finansijski instrument pretrpeo SICR kada su ispunjeni jedan ili više kvantitativnih i kvalitativnih kriterijuma ili kriterijuma zaštite:

- 30 dana u docnji;
- dodeljen je rejting rizika *Posebno praćenje* i kredit je uključen na *watch* listu, na osnovu internog procesa praćenja kreditnog rizika;
- restrukturiranje kredita u urednoj otplati usled povećanja kreditnog rizika;
- niži rejting, iz kategorija u skladu sa tabelom prikazanom dole

Inicijalni rejting	Novi rejting
A1	B3
A2	B3
A3	B3
A4	V1
B1	V1
B2	V2
B3	V3
V1	G1
V2	G1
V3	G2
G1	G2
G2	n/a

Nivo ECL koji se priznaje u ovim finansijskim izveštajima zavisi od toga da li je kreditni rizik zajmoprimca značajno porastao od inicijalnog priznavanja. Ovo je model odmeravanja ECL u tri faze. Finansijski instrument koji pri inicijalnom priznanju nije umanjen za kreditne gubitke, a njegov kreditni rizik nije značajno porastao od inicijalnog priznanja, ima obezvređenje na osnovu 12-mesečnog ECL (faza 1). Ukoliko je od inicijalnog priznanja identifikovan SICR, finansijski instrument se pomera u fazu 2, ali se i dalje ne smatra da je umanjen za kreditne gubitke, a ispravka vrednosti za kreditni gubitak se bazira na celom vremenu trajanja ECL. Ukoliko je finansijski instrument kreditno obezvređen, finansijski instrument se premešta u fazu 3, a ispravka vrednosti za kreditni gubitak se bazira na celom vremenu trajanja ECL. Posledica faze 3 je da subjekt prestaje da priznaje prihod od kamata na osnovu bruto knjigovodstvene vrednosti, a prilikom obračuna prihoda od kamata primenjuje efektivnu kamatnu stopu sredstva na knjigovodstvenu vrednost, umanjenu za ECL.

Kriterijumi za vraćanje izloženosti iz faze 2 na niži nivo rizika faze 1 su: nakon perioda od tri meseca ako se ne identifikuje novi pad kvaliteta kredita, i ako se u posmatranom periodu od tri meseca od identifikacije promene kategorije kvaliteta kredita, finansijsko sredstvo ostaje u redovnoj otplati. ECL za POCI finansijska sredstva se uvek meri na ukupan period trajanja. Banka stoga priznaje samo kumulativne promene očekivanih kreditnih gubitaka tokom ukupnog veka trajanja sredstva.

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

ECL za finansijska sredstva POCI se uvek meri na osnovu veka trajanja finansijskog sredstva. Banka iz tog razloga priznaje samo kumulativne promene očekivanih kreditnih gubitaka tokom veka trajanja sredstva.

Banka primenjuje tri odvojena pristupa za merenje i prepoznavanje očekivanih kreditnih gubitaka: (i) opšti pristup koji se primenjuje na sve kredite i potraživanja koja nisu podobna za druge pristupe ili se drugi pristup ne zahteva; (ii) pojednostavljeni pristup koji je zahtevan za potraživanja i sredstva po ugovoru koja ne sadrže značajnu komponentu finansiranja pod MSFI 15, ili opciono potraživanja i sredstva po ugovoru koja sadrže značajnu komponentu finansiranja pod IFRS 15 i zakup potraživanja, (iii) "kreditno prilagođen pristup" koji se odnosi na kredite koji su kreditno obezvređeni pri početnom priznavanju (npr. krediti stečeni uz velike popuste zbog njihovog kreditnog rizika).

Procena ECL na pojedinačnoj osnovi se vrši ponderisanjem procena kreditnih gubitaka za različite moguće ishode u odnosu na verovatnoću svakog od ishoda. Banka definiše najmanje dva moguća ishoda za svaki kredit koji je predmet procene, pri čemu jedan scenario vodi do kreditnog gubitka, čak i ako je verovatnoća takvog scenarija možda veoma mala. Individualna procena se primarno bazira na ekspertskoj proceni iskusnih analitičara iz Odeljenja kreditne analize. Ekspertske procene se redovno testiraju kako bi se umanjila razlika između procenâ i stvarnih gubitaka.

Kada se procena vrši na nivou portfolija, Banka utvrđuje faze izloženosti i na grupnoj osnovi meri umanjjenja za kreditne gubitke. Banka svoje izloženosti analizira prema segmentima utvrđenim na osnovu zajedničkih karakteristika kreditnih rizika, npr. kada izloženosti u okviru jedne grupe imaju homogene ili slične rizike. Ključna zajednička kreditna karakteristika je rejting kreditnog rizika. Različiti segmenti takođe prikazuju razlike u parametrima kreditnih rizika, kao što su PD i LGD. Odeljenje za upravljanje rizicima prati i periodično sagledava podesnost grupisanja.

Uopšteno govoreći, ECL je zbir množenja sledećih parametara kreditnih rizika: EAD, PD i LGD, koji se definišu kako je već opisano, i koji se diskontuju na sadašnju vrednost primenom efektivne kamatne stope na dati instrument. ECL se utvrđuje predviđanjem parametara kreditnih rizika (EAD, PD i LGD) za svaku godinu u budućnost tokom veka trajanja svake pojedinačne izloženosti ili grupnog segmenta. Ove tri komponente se množe i usklađuje se verovatnoća da će one nastaviti da važe (tj. izloženost je otplaćena ili je bila u docnji tokom nekog ranijeg meseca). Faktički, na ovaj način se računa ECL za svaki budući period, za koji se onda vraća diskont na dan izveštaja, a potom i sabira. Diskontna stopa koja se koristi za obračun ECL je prvobitna efektivna kamatna stopa ili njena približna vrednost.

Ključni principi izračunavanja parametara kreditnih rizika. EAD se utvrđuju na osnovu očekivanog profila otplate, koji se razlikuje po vrsti proizvoda. EAD se bazira na ugovorom definisanim otplatama koje zajmoprimac mora da izvrši tokom perioda od 12 meseci ili veka trajanja proizvoda, što se koristi kao osnova za amortizovanje proizvoda ili za odjednom izvršenu otplatu celog proizvoda. Za revolving kreditne proizvode, predviđanje EAD se vrši primenom faktora kreditne konverzije na trenutno povučen iznos i dodavanjem, koji predstavlja očekivano povlačenje preostalog iznosa do trenutka nastanka docnje. Ove pretpostavke se razlikuju zavisno od vrste proizvoda, trenutnog korišćenja limita i drugih specifičnosti ponašanja konkretnog zajmoprimca.

Za obračun ECL se koriste dve vrste PD: 12-mesečni PD i PD tokom veka trajanja finansijskog sredstva. Procena 12-mesečnog PD bazira se na razvijenom internom statističkom modelu kreditnog rejtinga. PD tokom veka trajanja predstavlja procenjenu verovatnoću slučaja neizvršenja koji nastane tokom preostalog veka finansijskog instrumenta. Banka PD tokom veka trajanja obračunava primenom ekstrapolacije 12-mesečnog PD na osnovu migracionih matrica.

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

LGD predstavlja očekivanje Banke u smislu veličine gubitaka po izloženostima koje su u docnji. LGD se razlikuje po vrsti druge ugovorne strane, vrsti i prioritetu potraživanja i dostupnosti kolaterala ili ostalih sredstava kreditne podrške. 12-mesečni LGD i LGD tokom veka trajanja finansijskog sredstva se utvrđuju na osnovu faktora koji utiču na očekivanu naplatu nakon nastanka događaja neizvršenja. Pristup odmeravanju LGD može se podeliti u tri moguća pristupa:

- odmeravanje LGD na osnovu specifičnih karakteristika kolaterala;
- obračun LGD na nivou portfolija, na osnovu statističkih podataka o naplati; ili
- pojedinačno definisani LGD zavisno od različitih faktora i scenarija.

Banka obračunava LGD na osnovu specifičnih karakteristika kolaterala, kao što su projektovana vrednost kolaterala, istorijski diskonti po osnovu prodaje i drugi faktori kod kredita obezbeđenih nepokretnom imovinom, gotovinom i likvidnim HoV. LGD se obračunava na grupnoj osnovi, prema poslednjim dostupnim statističkim podacima o naplati, za preostali deo portfolija kredita pravnim licima.

Odmeravanje ECL za garancije i kreditne obaveze. Odmeravanje ECL za ove instrumente obuhvata iste korake kao one koji su opisani za bilansne izloženosti, a razlikuje se u smislu obračuna EAD. EAD je proizvod faktora kreditne konverzije (CCF) i iznosa obaveze. CCF za nepovučene kreditne linije korporativnih klijenta i garancije se definiše na osnovu ekspertske procene i regulatornih smernica. CCF za dozvoljena prekoračenja se definišu kao 0% zato što Banka u svakom trenutku može klijentima da ukine limit.

Principi procene na osnovu eksternih rejtinga. Određene izloženosti imaju eksterni rejting kreditnog rizika, koji se koristi za procenu parametara kreditnih rizika za PD i LGD na osnovu statističkih podataka o docnjama i naplati, objavljenih od relevantnih rejting agencija. Ovaj pristup se primenjuje na izloženosti prema vladi i institucijama, ukoliko postoje.

Informacije o budućim kretanjima ugrađene u ECL modele. Procena SICR i obračun ECL bi trebalo da obuhvata informacije o budućim kretanjima, koje se mogu potvrditi. Banka je u ECL model ugradila informacije o budućim kretanjima kako je opisano u Napomeni 27.

Banka svoju metodologiju i pretpostavke redovno sagledava kako bi smanjila razlike između procenjenih i stvarnih kreditnih gubitaka. Ova tzv. *back-testing* analiza se vrši najmanje jednom godišnje.

O rezultatima *back-testing* analize metodologije odmeravanje ECL se obaveštava rukovodstvo Banke, a dalji koraci u cilju kalibracije modela i pretpostavki se definišu nakon razgovora među ovlašćenim licima.

Tržišni rizik. Banka se izlaže tržišnim rizicima. Tržišni rizici nastaju usled (a) otvorene devizne pozicije i (b) otvorene kamatne pozicije, koje su bile izložene opštim i specifičnim tržišnim kretanjima. Rukovodstvo utvrđuje limite za vrednost tržišnog rizika koji može biti prihvaćen, a ovo se prati na dnevnoj osnovi. Međutim, primena ovog pristupa ne sprečava nastanak gubitaka van tih limita, u slučaju nastanka značajnijih tržišnih pomeranja.

Devizni rizik. U smislu deviznog rizika, rukovodstvo utvrđuje limite na nivou izloženosti po valuti, ali i ukupno i za prekoćne pozicije i pozicije u toku dana, što se prati na dnevnoj bazi.

U cilju zaštite od deviznog rizika, Banka svakodnevno na finansijskom tržištu prati trendove u smislu kursa valuta, ali i primenjuje politiku niske izloženosti deviznom riziku. Odeljenje sredstava svakodnevno prati trendove na deviznom tržištu i upravlja deviznom pozicijom Banke kako u celini, tako i pojedinačno po značajnim valutama.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) predlaže Izvršnom odboru Banke mere za korekciju obaveza i sredstava u stranoj valuti, kako bi se osigurala povoljna devizna pozicija za segment svake valute. Nezavisno Odeljenje za upravljanje rizicima vrši nezavisnu analizu procesa upravljanja deviznom pozicijom tako što prati usklađenost sa ustanovljenim sistemom limita.

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

Dopunu upravljanju deviznim rizikom predstavlja praćenje:

- Uticaj rasta/pada stavki aktive/pasive u stranoj valuti na otvorenu poziciju i pokazatelj deviznog rizika, i
- Osetljivost bilansa uspeha Banke na različite scenarije varijacija deviznog kursa. Osetljivost bilansa uspeha je efekat pretpostavki koje se odnose na promene deviznog kursa na neto prihod po osnovu promena deviznog kursa.

U tabeli u nastavku je dat pregled izloženosti Banke riziku promene deviznog kursa na poslednji dan izveštajnog perioda:

U hiljadama dinara	Na dan 31. decembra 2023.				Na dan 31. decembra 2022.			
	Monetarna fin. sredstva	Monetarne fin. Obaveze	Derivati	Neto pozicija	Monetarna fin. sredstva	Monetarne fin. obaveze	Derivati	Neto pozicija
EUR	2.078.318	1.977.428	(234.347)	(133.457)	2.393.288	2.273.503	(117.322)	2.463
USD	2.217	2.213	-	4	2.142	2.005	-	137
CHF	21.582	21.642	-	(60)	22.203	21.816	-	387
AED	11.496	532	-	10.964	-	-	-	-
Ukupno	2.113.613	2.001.815	(234.347)	(122.549)	2.417.633	2.297.324	(117.322)	2.987

U tabeli u nastavku je prikazana osetljivost bilansa uspeha i kapitala na razumno moguće promene deviznog kursa, na kraju izveštajnog perioda, a koje se odnose na funkcionalnu valutu Banke, kao i ostale varijable koje su konstantne.

Stres test (razuman) deviznog rizika U hiljadama dinara	Na dan 31. decembra 2023.		Na dan 31. decembra 2022.	
	Uticaj na bilans uspeha	Uticaj na kapital	Uticaj na bilans uspeha	Uticaj na kapital
Efekat jačanja EUR za 2% na neto prihod	(2.669)		49	
Efekat slabljenja EUR za 2% na neto prihod	2.669		(49)	

Kamatni rizik. Banka u svojoj finansijskoj poziciji i novčanim tokovima prihvata izloženost efektima promena preovlađujućih nivoa kamatnih stopa. Kamatne marže mogu porasti usled ovih promena, ali se mogu i smanjiti ili dovesti do gubitaka, u slučaju da dođe do neočekivanih pomeranja. Rukovodstvo svakodnevno prati i utvrđuje limite kamatne neusklađenosti i promena KS koje mogu biti prihvaćene.

Ključni alat koji se koristi za odmeravanje i upravljanje kamatnim rizikom je izveštaj o kreditnom riziku koji sadrži standardnu analizu kamatno osetljivog jaza, kretanje pokazatelja uticaja ekonomske vrednosti i kretanja pokazatelja uticaja neto prihoda od kamata.

Izveštaj o kamatnom riziku se priprema na kvartalnom nivou, a izveštaj nosi datum koji je poslednji dan u datom mesecu. Odeljenje za upravljanje rizicima je nadležno da ALCO-u prezentuje izveštaje, iznosi analize i daje preporuke (po potrebi) radi preduzimanja određenih mera koje će umanjiti kamatni rizik. Odeljenje za upravljanje rizicima je dužno da ALCO-u i Izvršnom odboru banke predloži usvajanje ključnih pokazatelja rizika i limite za upravljanje kamatnim rizikom.

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

Usklađenost Banke sa vrednostima limita osigurava adekvatno upravljanje kamatnim rizikom, održavanje banke u zoni prihvatljivog rizika, kao i usklađenost sa regulatornim limitima. Sistem limita Banke se sastoji od dva nivoa: prvog i drugog nivoa vrednosti internih limita. U situaciji kada Odeljenje za upravljanje rizicima utvrdi da je prvi ili drugi nivo internih limita premašen, ono je u obavezi da izvrši analizu uzroka koji su doveli do prekoračenja. Članovi ALCO o ovakvoj situaciji moraju biti obavešteni u najkraćem mogućem roku. Upravni odbor na kvartalnom nivou dobija informacije o izloženosti Banke kamatnom riziku, a takođe su uključene informacije o usklađenosti Banke sa internim limitima prvog i drugog nivoa.

Banka ublažava ili umanjuje izloženost kamatnom riziku ili prirodnom zaštitom, ili zauzimanjem pozicija kako bi osigurala zaštitu. Sektor korporativnog bankarstva i Odeljenje sredstava su respektivno zaduženi za sprovođenje pomenutih aktivnosti, u skladu sa zaključcima koje je doneo ALCO.

U tabeli u nastavku dat je pregled izloženosti Banke kamatnim rizicima. Prikazani su zbirni iznosi finansijskih sredstava i obaveza Banke, po knjigovodstvenoj vrednosti, koji su kategorizovani prema ranijem od: novougovorenih KS ili datuma dospeća:

<i>U hiljadama dinara</i>	Po viđenju i na manje od 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 12 meseci do 5 godina	Preko 5 godina	Nemonetarni	Ukupno
31.12.2023.							
Ukupno finansijska sredstva	1.664.853	595.584	1.511.305	1.446.127	290.000	120.218	5.628.088
Ukupno finansijske obaveze	1.291.494	379.438	1.368.901	281.991	-	26.562	3.348.386
Neto gep kamatno osetljive aktive, 31. decembar 2023.	373.359	216.146	142.404	1.164.136	290.000	93.657	2.279.702
31.12.2022.							
Ukupno finansijska sredstva	937.980	663.473	2.009.790	755.675	1.023.754	65.086	5.455.758
Ukupno finansijske obaveze	1.598.351	389.661	970.153	198.371	-	12.394	3.168.930
Neto gep kamatno osetljive aktive, 31. decembar 2022.	(660.371)	273.812	1.039.637	557.304	1.023.754	52.693	2.286.828

Da su na dan 31. decembra 2023. godine, kamatne stope bile 100 baznih poena niže (2022. godine: 100 baznih poena niže), a sve ostale varijable bile iste, gubitak za tu godinu bi bio za 6.340 hiljada RSD (2022. godine: 1.073 hiljade RSD) viši, uglavnom usled nižeg prihoda od kamate na sredstva po kojima se obračunava promenljiva KS.

Ostali cenovni rizici. Banka nije izložena riziku promene cene akcijskog kapitala.

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

Rizik geografske koncentracije. Geografska koncentracija finansijskih sredstava i obaveza Banke na dan 31. decembra 2023. godine je prikazana u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	Srbija	Evropa	Ostale države	Ukupno
Finansijska sredstva				
Gotovina i sredstva kod centralne banke	860.115	-	-	860.115
Hartije od vrednosti	-	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.710.214	-	-	1.710.214
Kredit i potraživanja od komitenata	522.790	520.878	11.496	1.055.164
Ostala finansijska sredstva	1.990.349	-	1	1.990.349
Ukupno finansijska sredstva	5.094.029	522.552	11.507	5.628.088
Finansijske obaveze				
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, dr. fin. org. i centralnoj banci	267.776	-	-	267.776
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	2.882.480	59.781	138.349	3.080.610
- tekući i računi poravnanja	1.573.478	59.781	138.267	1.771.526
- oročeni depoziti	1.309.002	-	82	1.309.084
Ukupno finansijske obaveze	3.150.256	59.781	138.349	3.348.386
Neto pozicija u vanbilansnim finansijskim instrumentima	1.943.773	462.771	(126.842)	2.279.702

Sredstva i obaveze su prikazani na osnovu države u kojoj je sedište druge ugovorne strane.

Geografska koncentracija finansijskih sredstava i obaveza Banke na dan 31. decembra 2022. godine je prikazana u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	Srbija	Evropa	Ostale države	Ukupno
Finansijska sredstva				
Gotovina i sredstva kod centralne banke	752.352	-	-	752.352
Hartije od vrednosti	2.297.368	-	-	2.297.368
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	80.562	116.677	-	197.239
Kredit i potraživanja od komitenata	2.193.517	-	-	2.193.517
Ostala finansijska sredstva	13.858	1.424	-	15.282
Ukupno finansijska sredstva	5.337.656	118.101	-	5.455.758
Finansijske obaveze				
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, dr. fin. org. i centralnoj banci	210.316	-	-	210.316
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	2.759.810	29.072	169.732	2.958.614
- tekući i računi poravnanja	1.492.977	29.072	169.650	1.691.699
- oročeni depoziti	1.266.833	-	82	1.266.915
Subordinirane obaveze	-	-	-	-
Ukupno finansijske obaveze	2.970.125	29.072	169.732	3.168.929
Neto pozicija u vanbilansnim finansijskim instrumentima	2.367.531	89.029	(169.732)	2.286.829

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

Rizik likvidnosti. Rizik likvidnosti je rizik koji nastaje kada se subjekt suoči sa teškoćama prilikom izmirenja finansijskih obaveza. Banka je svakodnevno izložena zahtevima u smislu raspoloživih gotovinskih sredstava po osnovu prekonocnih depozita, tekućih računa, depozita koji dospevaju, povlačenja iznosa kredita, garancija i marži, kao i drugih zahteva u smislu izvedenih (derivativnih) finansijskih instrumenata. Banka ne drži gotovinska sredstva koja bi pokrila sve ove obaveze zbog toga što dosadašnje iskustvo pokazuje da minimalan iznos reinvestiranja u sredstva koja dospevaju može biti predviđen sa visokom stepenom sigurnosti. ALCO upravlja rizikom likvidnosti.

Banka nastoji da održi stabilnu bazu izvora finansiranja, koja se prevashodno sastoji od iznosa prema drugim bankama i depozita korporativnih klijenata i stanovništva. Banka ulaže u sredstva u diversifikovanim portfolijima likvidnih sredstva kako bi bila u mogućnosti da brzo i lako odreaguje u situacijama kada su likvidna sredstva nepredviđeno potrebna.

Upravljanje likvidnošću Banke zahteva razmatranje nivoa likvidnih sredstava koja su potrebna radi izmirenja obaveza o njihovom dospeću; održavanje pristupa različitim izvorima finansiranja; postojanje planova u smislu likvidnosti u slučaju nepredviđenih situacija; i praćenje pokazatelja likvidnosti u odnosu na regulatorne zahteve. Banka svakodnevno obračunava pokazatelje likvidnosti u skladu sa zahtevima Narodne banke Srbije.

Odeljenje sredstava dobija informacije o profilu likvidnosti finansijskih sredstava i obaveza. Odeljenje sredstava se potom stara da osigura adekvatan portfolio kratkoročnih likvidnih sredstava, koji se u najvećoj meri sastoje od kratkoročnih HoV kojima se trguje, depozita kod drugih banka i drugih međubankarskih pozajmica, kako bi se osigurao dovoljan nivo likvidnih sredstava u celoj Banci.

Pozicija dnevne likvidnosti se prati, a Odeljenje sredstava i Odeljenje za upravljanje rizicima redovno vrše stres-testove sa različitim scenarijima, koji uključuju kako uobičajene tako oštrije tržišne uslove.

Tabela u nastavku prikazuje obaveze na dan 31. decembra 2023. godine, prikazane prema preostaloj ugovornoj ročnosti. Iznosi obaveza obelodanjeni u tabeli ročnosti su ugovorni nediskontovani novčani tokovi, bruto obaveze po kreditima i garancijama. Ovi nediskontovani novčani tokovi se razlikuju od iznosa iz bilansa stanja zbog toga što se bilans stanja bazira na diskontovanim novčanim tokovima.

Tabela u nastavku prikazuje analizu ročnosti nederivativnih finansijskih sredstava po njihovoj knjigovodstvenoj vrednosti i na osnovu ugovornih ročnosti, osim za sredstva koja se odmah mogu prodati, ukoliko se za tim ukaže potreba usled gotovinskih odliva po finansijskim obavezama. Ova finansijska sredstva su uključena u analizu ročnosti na osnovu očekivanog datuma njihovog otuđenja. Krediti umanjeni za kreditne gubitke su uključeni po knjigovodstvenim vrednostima, umanjenim za rezervisanja po osnovu obezvređenja, a na osnovu očekivanog vremena gotovinskih priliva.

Kada iznos koji treba da bude plaćen nije fiksna, obelodanjeni iznos se utvrđuje na osnovu uslova koji važe na kraju izveštajnog perioda. Plaćanja u stranoj valuti se preračunavaju po spot kursu, na kraju izveštajnog perioda.

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

Analiza ročnosti finansijskih instrumenata na dan 31. decembar 2023. godine je data u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	Po viđenju i na manje od 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 12 meseci do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Sredstva						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	640.234	27.607	161.941	29.130	1.204	860.115
Hartije od vrednosti	-	-	-	-	-	-
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	-	-	1.448.744	261.470	1.710.214
Kreditni i potraživanja od komitenata	1.032.914	-	17.416	-	4.835	1.055.164
Ukupno	1.829.521	289.902	945.780	2.270.217	267.509	5.602.928
Obaveze						
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4.927	-	156.253	106.596	-	267.776
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	1.817.863	153.592	913.458	181.991	-	3.066.905
- tekući i računski poravnani	1.757.903	-	-	-	-	1.757.903
- oročeni depoziti	59.961	153.592	913.458	181.991	-	1.309.002
Subordinirane obaveze	-	-	-	-	-	-
Bruto kreditne obaveze	23.085	-	-	-	92.338	115.423
Plativе garancije	279.180	-	-	-	2.512.616	2.791.795
Ostale finansijske obaveze	532	-	-	-	256.987	257.519
Ukupno potencijalna buduća plaćanja po osnovu fin. obaveza	2.125.586	153.592	1.069.712	288.587	2.861.941	6.499.418
Gep likvidnosti po osnovu fin. instrumenata	(296.065)	136.310	(123.932)	1.981.629	(2.594.432)	(896.490)

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

Analiza ročnosti finansijskih instrumenata na dan 31. decembar 2022. godine je data u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	Po viđenju i na manje od 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 12 meseci do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Sredstva						
Gotovina i sredstva kod centralne banke	455.842	39.938	239.762	15.676	1.133	752.352
Hartije od vrednosti	270.906	-	412.132	625.547	988.782	2.297.368
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	175.418	-	17.120	-	4.701	197.239
Kredit i potraživanja od komitenata	28.379	452.096	667.155	933.750	127.418	2.208.799
	930.546	492.034	1.336.170	1.574.973	1.122.035	5.455.758
Ukupno						
Obaveze						
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	9.975	80.000	-	115.000	5.341	210.316
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	1.502.537	175.370	1.190.299	83.371	7.010	2.958.588
- tekući i računski poravnania	1.131.752	85.612	385.254	-	5.146	1.607.764
- oročeni depoziti	370.785	89.758	805.045	83.371	1.864	1.350.823
Subordinirane obaveze						
Bruto kreditne obaveze	8.970	-	-	-	35.882	44.852
Plativе garancije	256.942	-	-	-	2.312.482	2.569.425
Ostale finansijske obaveze	6.516	-	-	-	99.852	106.368
Ukupno potencijalna buduća plaćanja po osnovu fin. obaveza	1.784.941	255.370	1.190.299	198.371	2.460.567	5.889.548
Gep likvidnosti po osnovu fin. instrumenata	(854.395)	236.664	145.871	1.376.602	(1.338.532)	(433.790)

Kada je reč o pozivima na plaćanje po garancijama, zahtevi u smislu likvidnih sredstava su znatno manji od iznosa tih obaveza koji su obelodanjeni u tabeli analize ročnosti zato što Banka generalno ne očekuje da će treća strana povući sredstva po ugovorima. Ukupan iznos ugovornih obaveza u smislu odobrenja kredita, kako je prikazano u gornjoj tabeli ročnosti, nužno ne predstavlja buduće potrebe za gotovinom zato što će mnoge od tih obaveza isteći ili biti ukinute pre nego što i budu finansirane. Vanbilansne izloženosti u tabeli su raspoređene u odgovarajuće periode shodno internoj proceduri za upravljanje rizikom likvidnosti.

27. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA (nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (nastavak)

Usklađenost i/ili kontrolisana neusklađenost ročnosti i kamatnih stopa sredstava i obaveza je od fundamentalnog značaja za upravljanje Bankom. Nije uobičajeno da u bankama u bilo kom momentu postoji potpuna usklađenost budući da poslovne transakcije često imaju neizvestan rok, a i različitih su vrsta. Neusklađenost pozicija potencijalno poboljšava profitabilnost, ali ujedno može povećati rizik nastanka gubitaka. Dospeća sredstava i obaveza, kao i sposobnost da se, uz prihvatljive troškove, kamatonosne obaveze zamene o njihovom dospeću, su značajni faktori prilikom procene likvidnosti Banke i njene izloženosti riziku na osnovu promena kamatnih stopa i kursa valute.

Rukovodstvo smatra da uprkos tome što su značajan deo računa komitenata računani po viđenju, diversifikacija ovih depozita po broju i vrsti deponenta, kao i ranija iskustva Banke, ukazuju na to da ovi računici deponentata za Banku predstavljaju dugoročan i stabilan izvor finansiranja.

28. UPRAVLJANJE KAPITALOM

Ciljevi Banke u smislu upravljanja kapitalom su (i) da bude usklađena sa kapitalnim zahtevima definisanim od strane Narodne banke Srbije; (ii) da sačuva mogućnosti kontinuiranog nastavka poslovanja Banke i (iii) da održi dovoljnu kapitalnu osnovu kako bi se ostvario pokazatelj adekvatnosti kapitala od najmanje 8%, u skladu sa Bazelskim sporazumom. Usklađenost sa pokazateljima adekvatnosti kapitala koje definiše Narodna banka Srbije se prati mesečno, a izveštaje koji opisuju način njihovog obračuna sagledava Izvršni odbor. Ostali ciljevi upravljanja kapitalom se procenjuju kvartalno.

Prema trenutno važećim kapitalnim zahtevima koje definiše Narodna banka Srbije, banke moraju da održavaju nivo pokazatelja regulatornog kapitala prema ponderisanoj aktivni („statutorni pokazatelj adekvatnosti kapitala“) iznad propisanog minimalnog nivoa. Iznos kapitala kojim je Banka na dan 31. decembra 2023. godine upravljala je 4.806.296 hiljada RSD (2022. godine: 4.806.296 hiljada RSD), regulatorni kapital iznosi 2.235.863 hiljada RSD (2022. godine: 2.313.438 hiljada RSD), a tokom 2023. i 2022. godine, Banka je bila usklađena sa svim eksternim kapitalnim zahtevima.

Sastav kapitala Banke obračunat u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala Narodne Banke Srbije je naveden u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Osnovni kapital (Tier 1)		
Akcijski kapital	4.806.297	4.806.296
(-) Gubitak	(2.488.449)	(2.375.207)
Revalorizacione rezerve i ostali nerealizovani dobitak/gubitak	(21.573)	(45.273)
(-)Ostala nematerijalna ulaganja umanjena za relevantne odložene poreske obaveze	(60.412)	(72.378)
(-) Iznos rezervisanja za procenjene gubitke po bilansnoj aktivni i za gubitke po vanbilansnim stavkama Banke se oduzima od akciskog kapitala	-	-
Ukupno osnovni akcijski kapital (Tier 1)	2.235.863	2.313.438
Dopunski kapital (Tier 2)		
Revalorizacione rezerve	-	-
Subordinirane obaveze	-	-
Ukupno dopunski kapital (Tier 2)	-	-
Ukupno kapital	2.235.863	2.313.438
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	68,18%	79,96%

29. SUDSKI SPOROVI

Sudski sporovi. Protiv Banke s vremena na vreme, u okviru redovnog poslovanja, mogu biti pokrenuti sudski sporovi. Na dan 31. decembar 2023. godine, Banka je bila strana u sporovima za koje je izvršeno rezervisanje u iznosu od 25.385 hiljada RSD, na osnovu indikacija, eksternih profesionalnih saveta, da je moguće da će gubitak nastati. Pogledati Napomenu 16.

Potencijalne poreske obaveze. Rukovodstvo Banke smatra da ne postoji rizik bilo kakvih poreskih implikacija na finansijske pozicije Banke, te shodno navedenom u ovim finansijskim izveštajima nisu izvršena rezervisanja po tom osnovu.

Rukovodstvo je sprovedo interne kontrole koje odgovaraju zakonodavnim propisima o transfernim cenama, tako da ne postoji razlog da se u ovom delu procenjuju bilo kakvi rashodi po osnovu poreza.

Obaveze po osnovu kapitalnih troškova. Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka je imala ugovorne kapitalne troškove u vezi sa softverom i ostalim nematerijalnim sredstvima u iznosu od 4.960 hiljada RSD (2022. godine: 4.124 hiljada RSD).

Banka je već izdvojila resurse koji su potrebni u smislu ovih obaveza. Banka smatra da će budući neto prihod i sredstva finansiranja biti dovoljni da pokriju ovu i sve slične obaveze.

Budući odlivi gotovine po osnovu lizinga na dan 31. decembar 2023. godine. U slučajevima kada je Banka zakupac, budući odlivi gotovine, kojima je Banka potencijalno izložena a koji nisu uključeni u obaveze po lizingu na dan 31. decembar 2023. godine. Troškovi iznajmljivanja za takve zakupe u 2023. godini iznosili su 3.116 hiljada RSD (Napomena 24).

Usklađenost sa ugovornim odredbama. Banka nije predmet bilo kakvih ugovornih odredaba u smislu pozajmica.

Potencijalne kreditne obaveze. Primarni cilj ovih instrumenata je da osiguraju da klijentu sredstva budu dostupna na njegov zahtev. Garancije predstavljaju neopozivo uveravanje da će Banka izvršiti plaćanja u slučaju da klijent nije u mogućnosti da izmiri svoje obaveze prema trećim licima, pri čemu garancije nose iste kreditne rizike kao i krediti.

Potencijalna kreditna obaveza predstavlja neiskorišćene delove ovlašćenja za isplatu kreditnih proizvoda u formi kredita, garancija i akreditiva. U smislu kreditnog rizika po osnovu potencijalnih kreditnih obaveza, Banka je potencijalno izložena gubitku u iznosu koji je jednak ukupnom iznosu neiskorišćenih obaveza, ukoliko bi neiskorišćeni iznosi bili povučeni. Međutim, verovatni iznos gubitka je manji od ukupnih neiskorišćenih obaveza budući da većina obaveza odobrenja izdavanja odobrenog kreditnog proizvoda zavisi od toga da li klijenti ispunjavaju specifične kreditne standarde.

Banka prati rok do dospeća potencijalnih kreditnih obaveza, budući da dugoročnije obaveze generalno nose veći stepen kreditnih rizika nego obaveze kraćeg roka.

Preostale potencijalne kreditne obaveze su navede u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Ukupno neopozive kreditne obaveze	115.423	44.852
Finansijske garancije	733.285	347.455
Umanjeno za: Rezervisanja za garancije	(759)	(539)
Umanjeno za: Rezervisanja za kreditne obaveze	(117)	(50)
Umanjeno za: Obaveze sa gotovinskim kolateralom	-	10.000
Ukupno kreditne obaveze umanjene za rezervisanja i izloženosti sa gotovinskim kolateralom	847.831	401.719

29. SUDSKI SPOROVI (nastavak)

Analiza kreditnih obaveza, prema kreditnom kvalitetu, na osnovu rejtinga kreditnog rizika na dan 31. decembra 2023. godine data je u nastavku:

<i>U hiljadama dinara</i>	Faza 1 (12-mesečni ECL)	Faza 2 (Lifetime ECL za SICR)	Faza 3 (Lifetime ECL umanjen za kreditne gubitke)	Ukupno
Izdane garancije				
- Odličan	354.843	-	-	354.843
- Dobar	194.632	-	-	194.632
- Zadovoljavajući	10.000	-	-	10.000
- Posebno praćenje	171.810	2.000	-	173.810
Nepriznati bruto iznos	731.285	2.000	-	733.285
Rezervisanja za garancije	(759)	-	-	(759)
Potencijalne kreditne obaveze				
- Odličan	-	-	-	-
- Dobar	68.230	-	-	68.230
- Zadovoljavajući	47.193	-	-	47.193
Nepriznati bruto iznos	115.423	-	-	115.423
Rezervisanja za potencijalne kreditne obaveze	(117)	-	-	(117)

Ukupni iznos ugovornih obaveza po nepovučenim kreditnim linijama, akreditivima i garancijama ne predstavlja nužno buduće potrebe za gotovinom, budući da ti finansijski instrumenti mogu isteći ili biti ukinuti pre nego što i budu finansirani.

30. PREBIJANJE FINANSIJSKIH SREDSTAVA I FINANSIJSKIH OBAVEZA

Banka nije izvršila netiranje („prebijanje“) finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u bilansu stanja ni 31. decembra 2023. godine ni 31. decembra 2022. godine.

31. TRANSFER FINANSIJSKIH SREDSTAVA

Banka tokom posmatranog, niti ranijih perioda nije vršila transfere finansijskih sredstava kroz transakcije koje su ili nisu ispunjavale uslove za prestanak priznavanja.

32. EKONOMSKO OKRUŽENJE

U 2023. godini, srpska ekonomija se pokazala otpornom u godini punoj izazova usled višedimenzionalne krize koja traje više od 3 godine. Prema dosadašnjim podacima, globalno usporavanje uzrokovano pandemijom Kovida 19, krizom izazvanom ratom u Ukrajini i uopšte rastućim geopolitičkim tenzijama, imalo je manje negativnih posledica po Srbiju u odnosu na većinu evropskih zemalja, pre svega zbog ekonomske strukture, makroekonomske stabilnosti i zbog ranije kreiranog fiskalnog ambijenta iz kojeg je proistekla finansijska pomoć države privrednicima.

Prema preliminarnoj proceni Republičkog zavoda za statistiku, u 2023. godini privreda Srbije je ostvarila rast privredne aktivnosti od 2,5%, mereno realnom stopom rasta BDP. Pozitivan doprinos ovom rastu je potekao od svih proizvodnih i većine uslužnih sektora, i pored divergentnog kretanja pojedinačnih uslužnih oblasti u prvoj polovini godine. Prema proceni Republičkog zavoda za statistiku, poljoprivredna sezona je bila bolja od prethodne i njen doprinos rastu BDP iznosio je 0,5 procentnih poena. Gotovo podjednak doprinos dali su i građevinarstvo usled rasta investicija države u saobraćajnu infrastrukturu, a delom i niske baze iz prethodnih godina, kao i industrija, pre svega kao rezultat oporavka proizvodnje u sektoru energetike i rasta eksploatacije rude bakra. Pozitivan doprinos je potekao i od prerađivačke industrije, uprkos pogoršanim performansama proizvodnog sektora naših najznačajnijih spoljnotrgovinskih partnera, a naročito stanje tehničke recesije u kom se nalazi Nemačka.

Prema projekciji MMF, projektovani realni rast BDP za 2024. godinu je 3,0%, a za 2025. godinu 4,5%. Narodna banka Srbije očekuje da se realni rast BDP u 2024. godini kreće u rasponu 3-4%, a u 2025. godini se očekuje ubrzanje rasta po stopi 4-5%, čemu treba da doprinese i realizacija investicija planiranih za održavanje specijalizovane izložbe Ekspo 2027.

Najveći izazov pred kojim se stanovništvo Srbije nalazi u 2024. godini jesu poremećaji na strani ponude i tražnje osnovnih životnih namirnica, koje čine veći deo potrošačke korpe. Olakšavajuću okolnost predstavlja činjenica da su cene ovih proizvoda kontrolisane i u određenoj meri stabilizovane, ali treba imati u vidu da su ovi instrumenti

pre svega kratkoročni i da u dugom roku mogu imati neželjene efekte. S druge strane, pretnju po ostvarivanje ciljane stope rasta u ovoj godini za našu privredu predstavljaju i: visoka inflacija, pooštavanje monetarnih uslova, što usporava kreditnu aktivnost privrede i stanovništva, geopolitički rizici (ukrajinska kriza i dešavanja na Bliskom istoku), intenziviranje krize na KiM, prekidi globalnih lanaca snabdevanja itd.

Stopa inflacije je u padu od aprila 2023. godine, nakon što je u martu dostigla svoj vrhunac od 16,2%, a u decembru 2023. godine, u poređenju sa istim mesecom 2022. godine inflacija je iznosila 7,6%. Stopa inflacije se postepeno približava ciljanom opsegu (1,5%-4,5%), ali je taj proces dug i spor. Visoka inflacija u prvoj polovini 2023. godine pretežno je vođena rastom cena hrane i bezalkoholnih pića, kao i rastom cena energenata. U skladu sa stopom inflacije, Narodna Banka Srbije je u 2023. godini šest puta povećavala referentnu kamatnu stopu koja trenutno iznosi 6,50%, s tim da ova stopa nije menjana u drugoj polovini 2023. godine. Odluka da se referentna kamatna stopa zadrži na nepromenjenom nivou u drugoj polovini godine bila je motivisana daljim opadanjem globalnih inflatornih pritisaka, silaznom putanjom domaće inflacije i njenim očekivanim vraćanjem u okvire ciljanog koridora ($3\pm 1,5\%$) do sredine 2024. godine. Povratak stope inflacije u granice cilja se očekuje sredinom 2024. godine, a približavanje centralnoj vrednosti cilja (3,0%) se očekuje krajem 2024. godine.

Dinar je u 2023. godini ostao stabilan, apresirajući 0,13% prema evru na kraju godine u odnosu na kraj prethodne godine. Prosečni devizni kurs u periodu januar-december 2023 iznosio je 117,2513 dinara za jedan evro, kao i 108,4143 dinara za jedan američki dolar. Uprkos ekonomskim i geopolitičkim izazovima tokom 2023. godine, dinar je pokazao visok stepen stabilnosti prema evru, dok je bilo oscilacija u odnosu na američki dolar, što je najviše posledica aktuelne monetarne politike na globalnom nivou. Iz Narodne Banke Srbije se navodi da u narednom periodu treba očekivati stabilan devizni kurs, bez većih oscilacija u odnosu na vodeće svetske valute.

32. EKONOMSKO OKRUŽENJE (nastavak)

Ukupna spoljnotrgovinska robna razmena Srbije u periodu januar-novembar 2023. godine iznosila je 60,0 mlrd evra, što predstavlja pad od 1,6% u odnosu na isti period 2022. godine. Izvezeno je robe u vrednosti 26,4 mlrd evra (rast 4,3%), dok je uvoz robe iznosio 33,6 mlrd evra (pad 5,9%). Pokrivenost uvoza izvozom iznosi 78,6% i povećana je za 8 procentnih poena u odnosu na isti period prethodne godine. Smanjenje deficia je posledica pada cene energenata na svetskom tržištu, ali i usled manjih nabavki sirovina i repromaterijala poput đubriva, ruda metala i mnogih drugih proizvoda.

Narodna banka Srbije je na međubankarskom deviznom tržištu neto kupila rekordnih 3.940 miliona evra, znatno doprinoseći daljem uvećanju deviznih rezervi. Bruto devizne rezerve NBS na kraju decembra 2023. godine iznosile su 24.909,1 milion evra, što je najviši nivo bruto deviznih rezervi krajem meseca, a ujedno i krajem godine od kada se prate podaci na ovaj način (od 2000. godine). Ovim nivoom deviznih rezervi obezbeđuje se pokrivenost novčane mase M1 od 166,4 odsto i 6,7 meseci uvoza robe i usluga, što je više nego dvostruko iznad propisane adekvatnosti.

Fiskalni uslovi su ostali održivi. Poslednja dva meseca u 2023. godini obeležilo je nekoliko jednokratnih isplata, uključujući isplate od 20.000 dinara penzionerima, 10.000 dinara za srednjoškolce, 1.000 dinara za studente i 10.000 dinara za primaocce socijalnih davanja, što je činilo oko 0,5% BDP-a. Ova neplanirana potrošnja gurnula je budžet u deficit. Predviđa se da je budžetski deficit dostigao 2,8% BDP-a u 2023. Javni dug je na kraju novembra 2023. iznosio 35,6 milijardi evra i uvećan je za 2,3 milijarde evra u prvih jedanaest meseci. Učešće javnog duga u (projektovanom) BDP-u iznosilo je 51,5%, ostajući ispod Mاستrihtskog kriterijuma od 60%. Za 2024. godinu projektovan je deficit od 3,0 mlrd evra (4,0% BDP-a), usled očekivanog ubrzanja investicionog ciklusa.

Međunarodni Monetarni Fond doneo je odluku o uspešnom završetku drugog razmatranja rezultata ekonomskog programa Republike Srbije u decembru, koji je podržan stendbaj aranžmanom, dok je Vlada odlučila da ga u preostalom periodu tretira kao aranžman iz predostrožnosti.

Sve tri rejting agencije (Fitch Ratings, Standard & Poor's, Moody's) su potvrdile kreditni rejting Srbije na jedan nivo ispod investicionog (BB+, BB+, Ba2) uz stabilne izgleda da u narednom periodu dođe do poboljšanja. Iz S&P su naveli da su neizvesnosti iz međunarodnog okruženja i dalje značajne, ali da Srbija uspeva da eksterne izazove amortizuje povoljnim domaćim kretanjima i adekvatnim ekonomskim politikama. Agencija navodi da stabilni izgledi Srbije za dalje poboljšanje rejtinga uvažavaju činjenicu da domaća privreda i dalje beleži rast, iako u zemljama evrozone, koje su naši najvažniji trgovinski partneri, usporava ekonomska aktivnost.

Kada je u pitanju bankarski sektor Srbije, zadržana je visoka adekvatnost kapitala (pokazatelj adekvatnosti kapitala iznosi 22,21%), uz povoljnu strukturu (preko 92% čini najkvalitetniji osnovni akcijski kapital). Očuvani su svi relevantni pokazatelji likvidnosti bankarskog sektora, koji i dalje beleže dvostruko veće vrednosti od minimalno propisanih. Apsolutni nivo NPL-a je nastavio da miruje tokom godine i ostao je znatno ispod pretkriznog nivoa. Očekuje se da banka ostane visoko likvidna i kapitalizovana i u narednoj godini.

33. RIZICI KLIMATSKIH PROMENA

Pitanja vezana za životnu sredinu, socijalna pitanja i korporativno upravljanje (ESG) postaju sve važnija za finansijski sektor. Usled uticaja klimatskih promena, u Srbiji su takođe prisutni određeni rizici od klimatskih promena koji počinju da utiču na finansijske institucije i njihove klijente.

Klimatski rizici obuhvataju dva glavna pokretača rizika:

- Fizički rizik odnosi se na finansijski uticaj klimatskih promena, uključujući češće ekstremne vremenske događaje i postupne promene klime, kao i degradaciju životne sredine.
- Prelazni rizik odnosi se na finansijski gubitak koji može direktno ili indirektno da proističe iz procesa prilagođavanja ka održivoj ekonomiji i smanjenju emisije štetnih gasova, što može biti uslovljeno izmenama u politikama očuvanja životne sredine, tehnološkim razvojem ili preferencijama tržišta.

U ovom trenutku, imajući u vidu ugovoreno dospeće portfolija Banke, nije izvesno da Banka u narednom sagledivom periodu može pretrpeti značajne gubitke po osnovu uticaja klimatskih promena.

U narednom periodu Banka će nastojati da identifikuje pravac i kanale potencijalnog uticaja ESG rizika na Banku, u skladu sa razvojem okvira za ESG rizike u bankarskom sektoru u Srbiji.

34. VANBILANSNE STAVKE

(a) Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku

U hiljadama dinara	Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku 2023.	Rezervisanja po vanbilansnim stavkama izloženim kreditnom riziku
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze	2.907.218	29.425
Druge vanbilansne stavke	2.076.659	-
Stanje na dan 31. decembra	4.983.877	29.425
U hiljadama dinara	Vanbilansne stavke izložene kreditnom riziku 2022.	Rezervisanja po vanbilansnim stavkama izloženim kreditnom riziku
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze	2.614.277	4.596
Druge vanbilansne stavke	2.117.447	-
Stanje na dan 31. decembra	4.731.724	4.596

(b) Garancije i ostale preuzete obaveze

U hiljadama dinara	2023	2022
Plative garancije:		
– u dinarima	597.310	243.481
– u stranoj valuti	135.975	103.974
	733.285	347.455
Činidbene garancije:		
– u dinarima	1.292.506	1.283.109
– u stranoj valuti	766.005	938.861
	2.058.511	2.221.970
Nepokriveni akreditivi u stranoj valuti	-	-
Avali i akcepti menica	-	-
Jemstva	-	-
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite	115.423	44.852
Ostale preuzete neopozive obaveze	-	-
	115.423	44.852
Stanje na dan 31. decembra	2.907.218	2.614.277

(c) Druge vanbilansne stavke

U hiljadama dinara	2023	2022
Preuzete opozive obaveze za nepovučene kredite	2.076.659	2.117.447
Stanje na dan 31. decembra	2.076.659	2.117.447

35. OBELODANJIVANJE FER VREDNOSTI

Odmeravanje fer vrednosti se analizira prema nivou u sledećoj hijerarhiji fer vrednosti: (i) nivo 1 odmeravanja – vrednovanje po kotiranoj ceni (nekorigovana) na aktivnom tržištu za ista sredstva ili iste obaveze, (ii) nivo 2 odmeravanja – tehnike vrednovanja zasnovane na dostupnim tržišnim podacima o sredstvima i obavezama, bilo direktno (tj. cene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cena) i (iii) nivo 3 odmeravanja – vrednovanja koja nisu zasnovana na dostupnim tržišnim podacima (tj. nedostupnim tržišnim podacima). Rukovodstvo vrši pažljivu ocenu prilikom klasifikovanja finansijskih instrumenata primenom ove hijerarhije fer vrednosti. Ukoliko se za odmeravanja fer vrednosti koriste dostupni tržišni podaci koji zahtevaju značajne korekcije, to odmeravanja se smatra nivoom 3 odmeravanja. Značaj informacija koje se koriste za vrednovanje se procenjuje na osnovu odmeravanja fer vrednosti u celini.

U hiljadama dinara	31.12.2023.				31.12.2022.					
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno fer vrednosti	Ukupno knjigovo dstvena vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno fer vrednosti	Ukupno knjigovo stvena vrednost
Sredstva										
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	860.115	-	860.115	860.115	-	752.352	-	752.352	752.352
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	-	1.055.164	1.055.164	1.055.164	-	-	197.239	197.239	197.239
Kredit i potraživanja od komitenata	-	-	1.738.851	1.738.851	1.990.35-	-	-	2.000.348	2.000.348	2.193.517
Finansijska sredstva po FVOCI	-	-	-	-	-	-	2.297.368	-	2.297.368	2.297.368
Obaveze										
Depoziti i ostale obaveze prema bankama i drugim finansijskim organizacijama	-	-	267.776	267.776	267.776	-	-	210.316	210.316	210.316
Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	-	1.771.608	1.251.083	3.022.691	3.080.61	-	1.609.654	1.306.996	2.916.650	2.958.614
Subordinirane obaveze	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Fer vrednosti iz nivoa 2 i nivoa 3 hijerarhije fer vrednosti su procenjene primenom tehnike diskontovanih novčanih tokova. Za fer vrednost instrumenata na koje se primenjuje plivajuća stopa, a koji nisu kotirani na aktivnom tržištu procenjeno je da je jednaka knjigovodstvenoj vrednosti. Fer vrednost nekotiranih instrumenata na koje se primenjuje fiksna kamatna stopa procenjena je na osnovu procenjenih budućih novčanih tokova, za koje se očekuje da će biti primljeni, diskontovani za trenutno važeće kamatne stope za nove instrumente sa sličnim kreditnim rizikom i preostalim dospećem. Pogledajte Napomenu 4 za metod vrednovanja koji je Banka primenivala u određivanju fer vrednosti finansijske imovine kroz FVOCI.

36. PREZENTOVANJE FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA PREMA KATEGORIJI ODMERAVANJA

Za potrebe odmeravanja, finansijska sredstva su prema MSFI 9 – Finansijski instrumenti – klasifikovana u sledeće kategorije: (a) finansijska sredstva po FVTPL; (b) dužnički instrumenti po FVOCI, (c) vlasnički instrumenti po FVOCI i (d) vlasnički instrumenti po AC. Finansijska sredstva po FVTPL imaju dve podkategorije: (i) sredstva koja obavezno moraju da se mere po FVTPL i (ii) sredstva prikazana kao takva nakon inicijalnog priznavanja ili naknadno. Pored ovoga, potraživanja po osnovu finansijskog lizinga čine zasebnu kategoriju.

U tabeli u nastavku je prikazano usaglašavanje finansijskih sredstava sa kategorijama odmeravanja na dan 31. decembra 2023. godine:

<i>U hiljadama dinara</i>	Dužnički instrumenti po FVOCI	AC	Ukupno
Sredstva			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	860.115	860.115
Hartije od vrednosti	-	-	-
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	1.710.214	-	1.710.214
Kredit i potraživanja od komitenata	-	1.055.164	1.055.164
Ostala finansijska sredstva	-	1.990.350	1.990.350
Ukupno finansijska sredstva	1.710.214	3.905.629	5.615.843

U tabeli u nastavku je prikazano usaglašavanje finansijskih sredstava sa kategorijama odmeravanja na dan 31. decembra 2022. godine:

<i>U hiljadama dinara</i>	Dužnički instrumenti po FVOCI	AC	Ukupno
Sredstva			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	-	752.352	752.352
Hartije od vrednosti	2.297.368	-	2.297.368
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	197.239	197.239
Kredit i potraživanja od komitenata	-	2.193.517	2.193.517
Ostala finansijska sredstva	-	313	313
Ukupno finansijska sredstva	2.297.368	3.143.421	5.440.789

Na dan 31. decembra 2023. godine i 31. decembra 2022. godine, sve finansijske obaveze Banke, s izuzetkom hartija od vrednosti vodile su se po AC.

37. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA

Lica se generalno smatraju povezanim ukoliko su pod zajedničkom kontrolom, ili jedna strana ima mogućnost da kontroliše drugu stranu ili izvrši značajan uticaj na drugu stranu prilikom donošenja finansijskih ili operativnih odluka. U razmatranju svakog mogućeg odnosa povezanih lica, pažnja je usmerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu. Za Banku, konkretno, povezanim licima se smatraju matična kompanija i svi entiteti koji za Banku i matičnu kompaniju čine: (i) zavisno lice, (ii) pridružen entitet, (iii) zajednički poduhvat, i (iv) osobu ili bliske članove porodice, ukoliko je ta osoba član ključnog rukovodstva. Banka pod ključnim rukovodstvom podrazumeva sve članove Upravnog odbora i članove Izvršnog odbora.

37. ODNOSI SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Na dan 31. decembra 2023.godine i 31. decembra 2022. godine, stanja po osnovu odnosa sa povezanim licima prikazana su kako sledi:

<i>U hiljadama dinara</i>		
Bilans stanja na dan 31. decembar	2023.	2022.
Subordinirane obaveze	-	-
Kredit i potraživanja od komitenata	473.536	388.430

Pozicije bilansa uspeha iz odnosa sa povezanim licima uključivale su sledeće:

<i>U hiljadama dinara</i>		
Bilans uspeha	2023.	2022.
Rashodi od kamata (subordinirane obaveze)	-	788
Prihodi od kamata (kredit i potraživanja od komitenata)	31.897	10.731
Prihodi od naknada i provizija	5.119	608
<i>U hiljadama dinara</i>	2023.	2022.
Bruto zarade	35.438	35.741
Izvršni odbor	27.128	27.911
Upravni odbor	8.310	7.830
Neto zarade	26.858	27.580
Izvršni odbor	21.998	23.059
Upravni odbor	4.860	4.521

Kredit i potraživanja od komitenata, kao i prihodi od kamata nastali u transakcijama sa povezanim licima rezultat su redovnih poslovnih aktivnosti. Kamata na potraživanja Banke se obračunava po uobičajenim kamatnim stopama.

Bruto i neto zarade u Bilansu uspeha odnose se na članove Izvršnog odbora i Upravnog odbora.

38. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

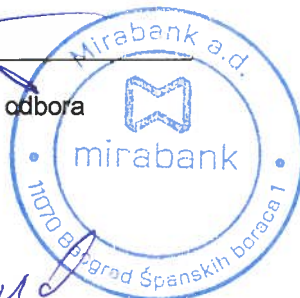
Nije bilo značajnih događaja nakon datuma izveštajnog perioda koji bi zahtevali obelodanjivanje u napomenama uz priložene finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

39. SKRAĆENICE

Spisak skraćenica korišćenih u ovom finansijskom izveštaju dat je u nastavku:

Skraćenica	Značenje
AC	Amortizovana vrednost
ALCO	Odbor za upravljanje aktivom i pasivom
CCF	Faktor kreditne konverzije
EAD	Izloženost po neispunjenju obaveza
ECL	Očekivani kreditni gubitak
EIR	Efektivna kamatna stopa
FVOCI	Fer vrednost kroz ostali rezultat
FVTPL	Fer vrednost kroz bilans uspeha
FX, Forex	Strana valuta
HTM	Koji se drži do dospeća
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja
L&R	Kredit i potraživanja
LGD	Gubitak zbog neispunjenja obaveza
LTV	LTV pokazatelj
PD	Verovatnoća neplaćanja
POCI finansijska sredstva	POCI finansijska sredstva – <i>finansijska sredstva kupljena ili izdata sa kreditnim obezvređenjem</i>
SICR	Značajan porast kreditnih rizika
SPPI	Isključivo plaćanja glavnice i kamate
SPPI test	Procena da li novčani tokovi finansijskih instrumenata predstavljaju isključivo plaćanja glavnice i kamate

 Nikola Mihailović
 Predsednik Izvršnog odbora

 Slađana Bobar
 Rukovodilac Odeljenja računovodstva

 Marijana Trifković
 Član Izvršnog odbora

**GODIŠNJI IZVEŠTAJ O
POSLOVANJU ZA
2023
MIRABANK A.D.
BEOGRAD**

Mart 2024

Sadržaj

1.	Uvod	1
1.1.	KLJUČNI FINANSIJSKI INDIKATORI	1
1.2.	MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE	2
1.3.	BANKARSKI SEKTOR SRBIJE	4
2.	O Mirabank	8
2.1.	Osnivanje	8
2.2.	GLAVNI STRATEŠKI CILJEVI	9
2.3.	TIM	9
2.4.	ORGANIZACIONA STRUKTURA	10
2.5.	ULAGANJA U ODRŽIVU ŽIVOTNU SREDINU I DRUŠTVENU ODGOVORNOST	11
2.6.	ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ	11
3.	Proizvodi i usluge	11
3.1.	KORPORATIVNO BANKARSTVO	11
3.2.	POSLOVANJE SA STANOVNIŠTVOM	12
4.	Naš poslovni fokus 2021-2023	12
5.	Upravljanje rizicima	12
5.1.	PROFIL RIZIKA I APETIT RIZIKA	12
5.2.	PROBLEMATIČNI KREDITI I NAPLATA	13
6.	Događaji nakon datuma bilansa stanja	13

1. Uvod
1.1. Ključni finansijski indikatori

Mirabank a.d. Beograd			
u hiljadama dinara	2023	2022	Promena
Bilans uspeha			
Neto prihod od kamata	225.613	155.243	45%
Neto prihod od provizija i naknada	58.749	54.428	8%
Ostali nekamatni prihodi	-	-	0%
Operativni rashodi	(374.325)	(355.701)	5%
Neto gubitak od umanjenja vrednosti finansijske imovine	(27.377)	(45.446)	-40%
Dobit / (Gubitak) nakon oporezivanja	(113.242)	(191.723)	-41%
Bilans			
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija Kredit i potraživanja prema bankama	1.055.164	197.239	435%
Kredit i potraživanja od klijenata	1.990.350	2.193.517	-9%
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnim bankama Depoziti i ostale obaveze banaka	267.776	210.316	27%
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema klijentima Depoziti i ostale obaveze klijenata	3.080.610	2.958.614	4%
Kapital	2.282.799	2.293.654	0%
Ukupna bilansna imovina	5.856.590	5.562.077	5%
Adekvatnost kapitala			
Ukupna imovina ponderisana rizikom	3.279.375	2.893.338	13%
Regulatorni kapital	2.235.862	2.313.438	-3%
Koeficijent adekvatnosti kapitala	68,18%	79,96%	-15%
Ključni indikatori učinka			
Racio troškova i prihoda	-139,21%	-191,22%	-27%
ROA (Povrat sredstava nakon oporezivanja)	-1,93%	-3,45%	-44%
ROE (povrat na kapital nakon oporezivanja)	-4,96%	-8,36%	-41%
Odnos kredita i depozita	64,61%	74,14%	-13%
Aktiva / Broj zaposlenih	136.200	142.617	-4%
Trošak rizika	1,36%	2,05%	-34%
Resursi			
Broj zaposlenih	43	39	10%
Broj filijala	1	1	0%

1. Uvod (nastavak)

1.2. Makroekonomsko okruženje

Srbija se kao i većina zemalja sveta, u poslednje tri godine suočila sa jednim od najvećih izazova u novijoj istoriji – pandemijom virusa korona a u 2022. godini i ekonomskom krizom izazvanom sukobima u Ukrajini. Prema objavljenim podacima, COVID-19 i konflikt u Ukrajini imaju manje posledice na Srbiju u odnosu na većinu evropskih zemalja zbog postignute makroekonomske i finansijske stabilnosti, prethodne dinamike rasta, stvorenog fiskalnog prostora, pravovremenog i sveobuhvatnog paketa mera kao i strukture ekonomije.

U 2023. godini stopa inflacije i kamatne stope na globalnom nivou ostale su visoke, sa uticajem na devizni kurs i druge makroekonomske faktore. U Srbiji je visoka inflacija dostigla svoj vrhunac u prvom kvartalu 2023. godine uglavnom zbog porasta cena hrane i energenata. Od aprila je inflacija u opadanju i u oktobru se vratila na jednocifreni nivo, dok je u decembru 2023. godine iznosila 7,6%. Ciklus pooštavanja monetarne politike sa rastom referentne kamatne stope, kao mere Narodne banke Srbije usmerene na usporavanje inflacije i vraćanje u granice cilja, završen je u julu 2023. godine sa povećanjem referentne kamatne stope na 6,5. Od avgusta 2023. godine referentna kamatna stopa je nepromenjena. Dodatno, NBS je u septembru povećala stope obavezne rezerve na deviznu osnovicu za po 3 pp (do 23% i 16% za obaveze sa ugovorenim rokom dospeća do i preko 2 godine, respektivno) uz povećanje stopa dinarskog izdvajanja devizne obavezne rezerve⁹ za po 8 pp (do 46% i 38%, u zavisnosti od dospeća obaveza). Stope obavezne rezerve na bazi dinarskih obaveza povećane su za po 2 pp (na 7% i 2%, za depozite sa rokom dospeća do i preko 2 godine, respektivno).

Prema podacima koje je objavila Narodna banka Srbije, prosečna inflacija tokom 2023. godine iznosila je 12,1% dok je međugodišnja inflacija u decembru 2023. godine iznosila 7,6%. Očekivanje je da će inflacija nastaviti da pada u 2024. godini i sredinom 2024. godine vratiti u granice cilja.

Prema proceni Republičkog zavoda za statistiku Republike Srbije, Srbija je u 2023. godini ostvarila realni rast bruto domaćeg proizvoda od 2,5% (2022: 2,3%). Rast je bio vođen oporavkom uslužnih sektora, rastom industrije i povećanja neto poreza, dok je zabeležen pad građevinarstva i poljoprivrednog sektora. Projektovani rast BDP-a za 2024. godinu je u rasponu od 3-4%. Dodatni rast BDP-a očekuje se 2025. i 2026. godine, ubrzanje do raspona od 4-5% posle novog investicionog ciklusa povezanog sa projektom EXPO 2027.

Priliv stranih direktnih investicija (SDI) dostigao je nivo od oko 4,5 mlrd eura u 2023. SDI su i geografski diversifikovane sa dominantnim učešćem iz azijskog regiona pored zemalja iz Evropske Unije. Pored SDI poslednjih godina uspostavljena su još tri snažna stuba finansiranja investicija: profitabilnost privrede, investicioni krediti i državne investicije.

Niže cene energenata, kao i rast izvoza proizvodnje, električne energije i usluga doprineli su značajnom smanjenju tekućeg deficita u 2023. godini, sa 4,2 milijarde EUR (6,9 odsto BDP-a) u 2022. na 1,8 milijardi EUR (2,6 odsto BDP-a) u 2023. godini.

Stopa nezaposlenosti u Q3 2023 iznosila je 9% što je ispod proseka za prve tri kvartala 2022 godinu (9,6%).

Agencija Fitch potvrdila je i zadržala kreditni rejting Srbije u 2023 na BB+ sa stabilnim projekcijama. Glavni faktori koji su uticali na očuvanje rejtinga su povoljni izgledi za privredni rast u srednjem roku, priliv stranih direktnih investicija, kredibilna monetarna politika, otpornost ekonomije na rizike iz okruženja, stabilne javne finansije i sprovođenje strukturnih reformi.

Udeo NPL-a u novembru 2023. godine iznosio je 3,14% usled mera 'naplate, otpisa kao i prodaje trećim licima. Na kraju novembra 2023. glavni udeo u NPL-u imao je sektor stanovništva sa 55,5% i privrede sa 30,4%

1. Uvod (nastavak)

1.2. Makroekonomsko okruženje (nastavak)

NBS podstiče zaduživanje i finansiranje u dinarima na način da obezbeđuje nisku i stabilnu inflaciju, održavajući relativnu stabilnost kursa stranih valuta, kroz unapređenje upravljanjem deviznim rizikom u privatnom sektoru, i kroz ostale mere. Vlada doprinosi dinarizaciji poreskom politikom i razvojem tržišta dinarskih HOV.

Donja tabela prikazuje glavne makroekonomske pokazatelje koje je NBS objavila / procenila.

Srbija						*NBS	*NBS
	2018	2019	2020	2021	2022	projekcija	projekcija
	2023*	2024*					
Realni BDP, g / g %	4,5	4,3	-0,9	7,7	2,5	2,5	3,5
Privatna potrošnja, u%	3,1	3,7	-1,9	7,8	4,0	0,4	3,0
Privatne investicije, u%	12,3	13,9	-5,5	10,2	4,0	5,1	5,6
Državna potrošnja, u%	3,8	2,0	2,9	4,3	0,4	-0,8	1,5
Državne investicije, u%	45,3	30,7	11,0	32,4	-3,4	5,4	7,0
Izvoz, u%	7,5	7,7	-4,2	20,5	16,6	5,0	4,2
Uvoz, u%	10,8	10,7	-3,6	18,3	16,1	0,3	7,1
Stopa nezaposlenosti, u%	13,7	11,2	9,7	11,1	9,5	9,6	n/a
Nominalne plate, u%	6,5	10,6	9,4	9,6	13,8	15,0	n/a
Novčana masa (M3), u%	14,5	8,4	18,1	13,3	6,9	12,4	n/a
Indeks potrošačkih cena	2,0	1,9	1,6	4,0	11,9	12,1	4,5
Referentna stopa Narodne banke Srbije, u%	3,0	2,3	1,0	1,0	5,0	6,5	6,5
Deficit tekućeg računa BPM-6 (% BDP-a)	-4,8	-6,9	-4,1	-4,2	-6,9	-2,6	-4,0

Tabela: Makroekonomski pregled; Izvor: NBS

1. Uvod (nastavak)

1.3. Bankarski sektor Srbije

Stabilnost bankarskog sektora očuvana je uprkos krizi i u 2023. godini. Značajne rezerve kapitala kao i dobra struktura kapitala (95% čini osnovni akcijski kapital) omogućavaju da se banke uspešno nose sa kreditnim rizikom.

Srbija	2018	2019	2020	2021	2022	nov.23
Broj banaka	27	26	26	23	21	20
Zaposleni	22.830	23.087	22.823	22.550	21.995	21.977
Ekspoziture	1.598	1.598	1.576	1.515	1.371	1.350
Učešće stranih banaka,%	75,4	75,7	86,0	87,0	83,6	76,1
Aktiva (neto), EUR m	31.931	34.731	39.177	42.943	46.525	49.766
Kapital, EUR m	5.725	6.002	6.098	6.121	6.138	6.928
Kreditni (bruto), EUR m	19.406	21.111	23.439	25.939	28.142	28.754
Od čega bruto NPL, EUR m	1.105	862	871	927	848	903
Bruto NPL racio,%	5,7	4,1	3,7	3,6	3,0	3,1
Ispravke vrednosti bruto NPLa,%	60,2	61,5	59,0	56,3	58,1	59,5
Depoziti, EUR m	23.115	25.197	28.984	32.483	35.506	37.784
Profit pre oporezivanja, EUR m	595,8	543,5	357,5	419,7	748,1	1091,1
CAR,%	22,3	23,4	22,4	20,8	20,2	22,2
CET1 racio,%	21,1	22,3	21,6	19,7	18,8	20,5
Leveridž,%	12,6	13,6	12,4	11,1	10,3	10,8
Racio likvidnosti	2,0	2,2	2,2	2,1	2,2	2,4
Racio pokriva likvidnom aktivom,%	213,3	199,3	211,8	199,8	177,5	179,4
FX racio,%	4,5	1,5	1,0	1,0	1,8	1,9
ROA,%	2,1	1,7	1,1	1,1	1,9	2,5
ROE,%	11,3	9,8	6,5	7,5	13,8	18,2
Neto kamatna marža,%	3,6	3,3	3,0	2,7	2,9	4,0

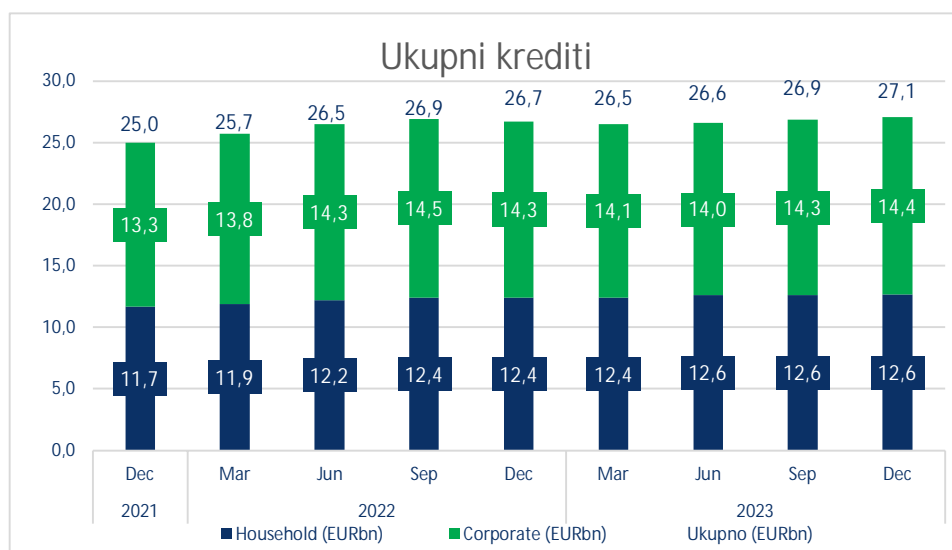
Tabela: NBS pregled bankarskog sektora; Izvor: NBS

Pokazatelj leveridža na kraju septembra 2023. godine (10,8%) govori u prilog visoke solventnosti bankarskog sektora. Pokazatelji likvidnosti su konstantno viši od regulatornog minimuma. Likvidna sredstva činila su 43,9% ukupne aktive bankarskog sektora na kraju novembra 2023. godine. U prilog stabilne strukture finansiranja i uopšte likvidnosti bankarskog sektora govori i odnos kredita i depozita klijenata koji je na kraju novembra 2023. godine iznosio 76,6%.

Referentna kamatna stopa je u 2023. godini dostigla nivo od 6,5% čime je NBS nastavila da pooštava monetarne uslove kao odgovor na pojačane inflatorne pritiske. Od avgusta 2023. godine referentna kamatna stopa je nepromenjena.

1. Uvod (nastavak)

1.3 Bankarski sektor Srbije (nastavak)

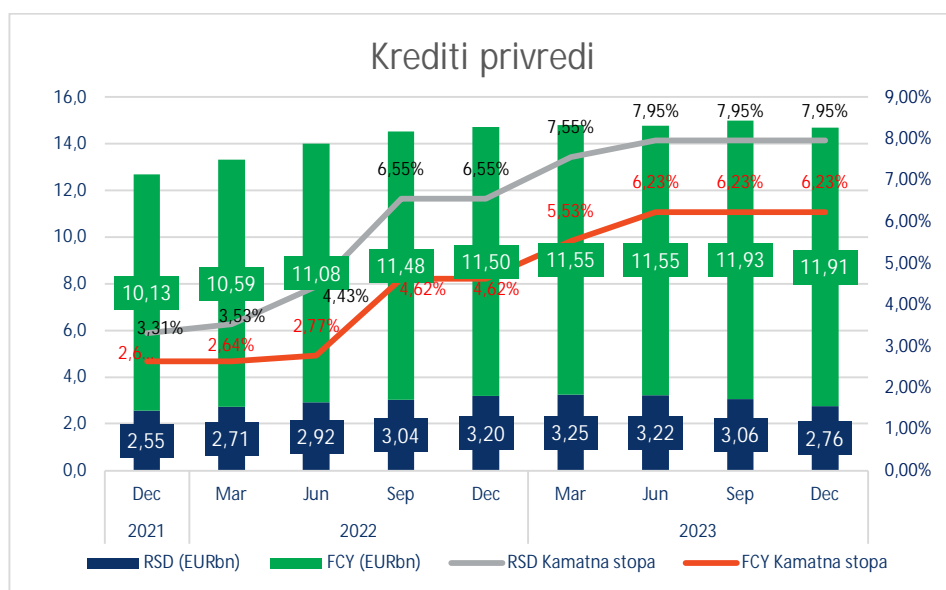

Grafikon: **Kreditu sektoru privrede i sektoru stanovništva**; Izvor: NBS

Rast kreditiranja zabeležen u 2023. godini bio je usporen, niži u odnosu na prethodnu godinu, zbog viših kamatnih stopa na dinarske i evro-indeksirane kredite, dospeća korporativnih kredita odobrenih po garantnim šemama i strožih kreditnih pravila banaka. Aktivnost pozajmljivanja se blago ubrzala u Q4 2023, povećal se za 1,1% na godišnjem nivou. Slične stope rasta zabeležene su i za korporativne i za kredite stanovništvu. Ubrzanje krajem 2023. godine odraz je rasta kredita privredi u decembru, dok su krediti stanovništvu zabeležili smanjenje zbog računovodstvenog tretmana kredita stanovništvu kao rezultat primene odluke NBS o ograničenju kamata nastambene kredite fizičkim licima.

Kreditu za likvidnost i obrtna sredstva su najzastupljenija kategorija u sektoru privrede, zatim slede investicioni krediti, dok su u sektoru stanovništva najzastupljeniji stambeni krediti.

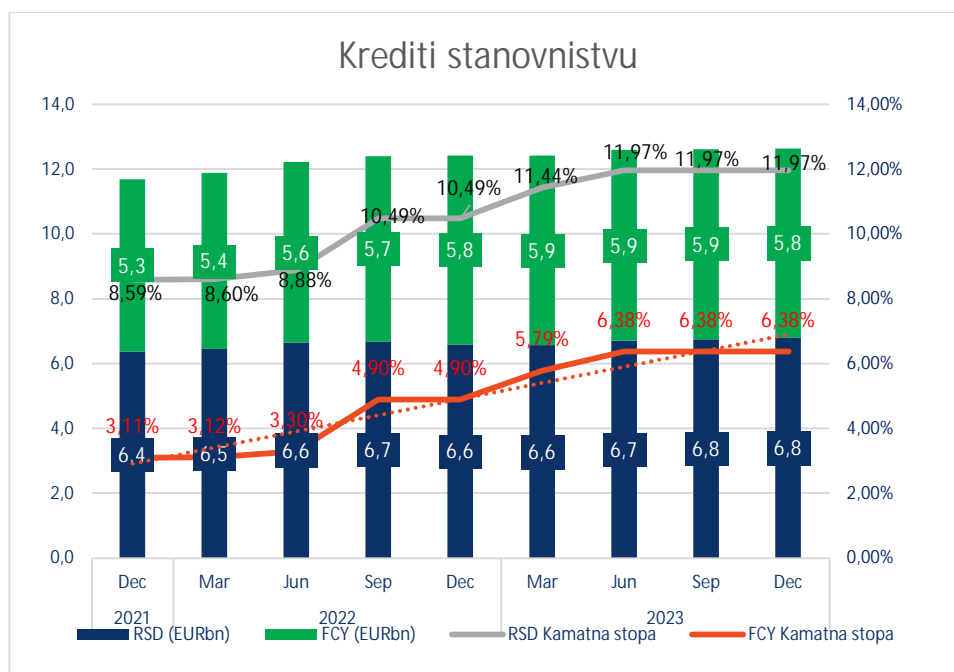
Kamatne stope na dinarske plasmane u Q4 2023. godini blago su pale i u sektoru stanovništva i sektoru privrede. Pooštavanje monetarne politike ECB u 2023. godine praćeno je rastom kamatnih stopa na kredite privredi u eurima dok su kamatne stope za evor kredite za stanovništvo pale u Q4 2023 kao rezultat primene odluke NBS.

Grafikon: **Kreditu sektoru privrede - valute i kamatne stope**; Izvor: NBS

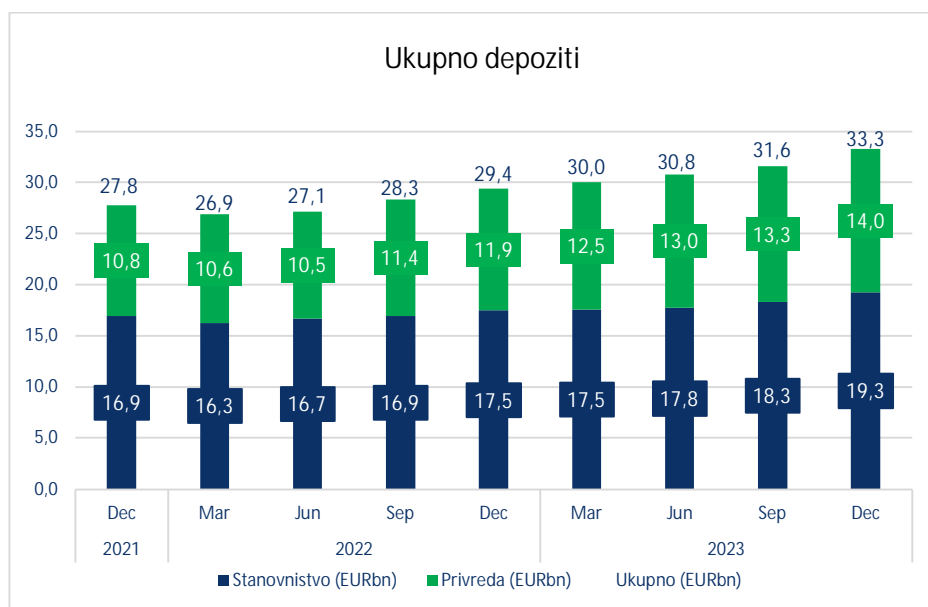
1. Uvod (nastavak)

1.3 Bankarski sektor Srbije (nastavak)

Grafikon: **Kreditni sektoru stanovništva - valute i kamatne stope**; Izvor: NBS

Privremeno smanjenje dinarske štednje u prvim mesecima 2022. u uslovima rastuće neizvesnosti izazvane eskalacijom geopolitičkih tenzija na međunarodnom nivou prekinuto je u junu od kada se dinarska štednja ponovo nalazi na uzlaznoj putanji sa povećanjem od 43,2% u 2023. godini. Depoziti stanovništva beleže kontinuiran rast u poslednje tri godine kako u domaćoj tako i u stranoj valuti.

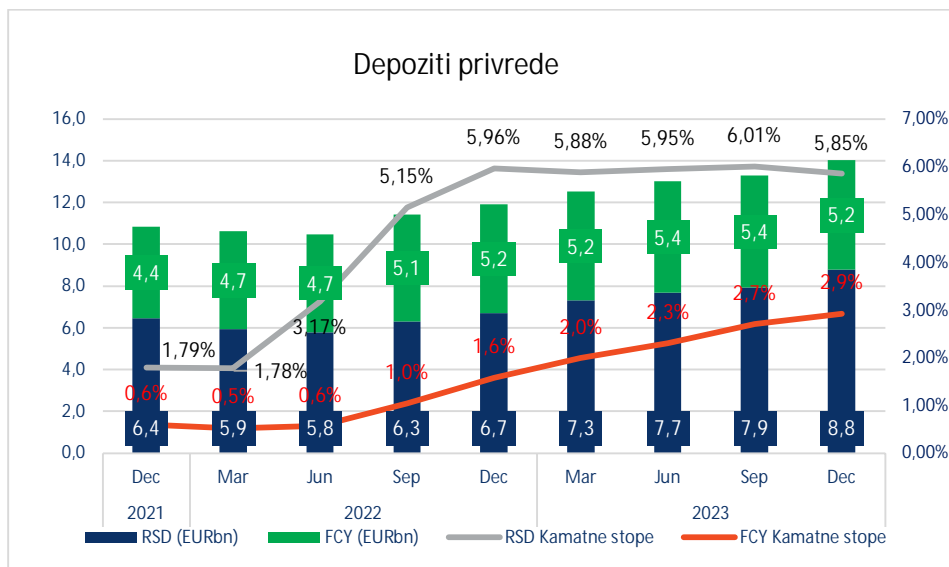

Grafikon: **Depoziti sektor privrede i sektor stanovništva**; Izvor: NBS

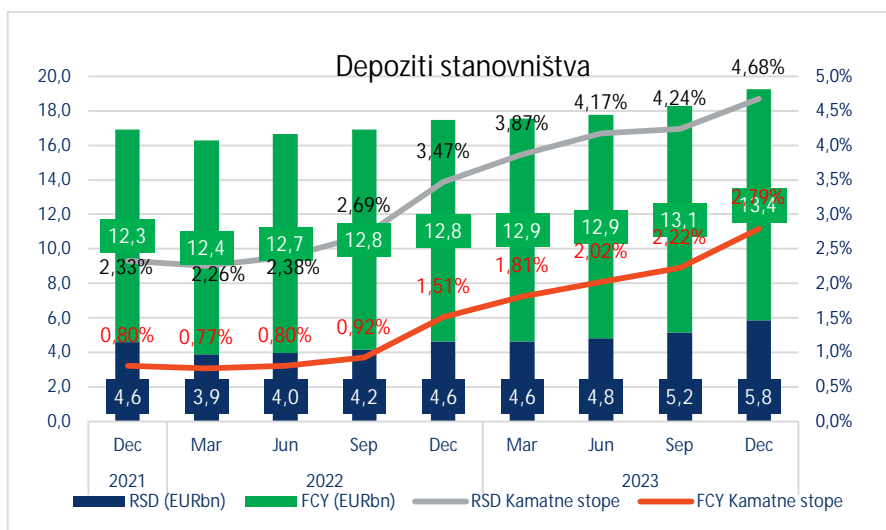
1. Uvod (nastavak)

1.3 Bankarski sektor Srbije (nastavak)

Kamatne stope na depozite privrede u 2023. godini ostale su relativno stabilne za dinarsku štednju dok su povećane u slučaju deviznih depozita. Za depozite stanovništva zabeležen je rast i za dinarske i devizne depozite.

Grafikon: **Depoziti sektor privrede** – valute i kamatne stope; Izvor: NBS

Grafikon: **Depoziti sektor stanovništva** – valute i kamatne stope; Izvor: NBS

Ukupni depoziti u stranoj valuti porasli su u Q4 2023 sa rastom u depozitima stanovništva koji su dostigli 13,4 bn EUR dok su korporativni depoziti u stranoj valuti zabeležili smanjenje u Q4 2023. godine.

2. O Mirabank

2.1 Osnivanje

Osnivač Mirabank a.d. Beograd (u daljem tekstu: Banka), Duingraaf Financial Investments BV, Hoogoorddreef 15, 1101BA Amsterdam, Holandija (u daljem tekstu: Osnivač), dobila je preliminarnu dozvolu za inkorporiranje Banke odlukom Narodne banke Srbije br. IO NBS 32 od dana 18. avgusta 2014.

Narodna banka Srbije izdala je Odluku br. IO NBS 58 od 16. decembra 2014. godine, čime je Banci odobrila dozvolu za rad.

Nakon dobijanja saglasnosti Narodne banke Srbije za akta osnivačke skupštine Banke (Odluka o imenovanju predsednika i članova odbora direktora Banke, Odluke o imenovanju predsednika i članova Upravnog odbora banke, Izvršnog odbora Banke, Odluke o usvajanju Statuta Banke, Odluke o prvom delu emisije Banke, Odluke o usvajanju strategije i poslovne politike Banke), Banka je upisana u Registar privrednih društava na osnovu Odluke Agencije za privredne registre BD 8779/2015 od 05.02.2015.

Osnivač Banke i Banka nisu članovi bankarske grupe. Osnovni kapital Banke je 15 miliona EUR u dinarskoj protivvrednosti; konverzija kapitala izvršena je 6. aprila 2015. godine, nakon otvaranja računa Banke kod Narodne banke Srbije, nakon čega je Banka počela da obavlja svoje poslovanje preko tog računa i platnih transakcija, a istovremeno je pokrenula proces izveštavanja Narodnoj banci Srbije.

Dana 11. maja 2016. godine, uz registraciju u Centralnom registru i Kliringu hartija od vrednosti, kapital Banke se povećao kroz II emisiju akcija u iznosu od 1.840.500 običnih akcija nominalne vrednosti 1.000 dinara po akciji, nakon čega je ukupan akcijski kapital (zajedno sa inicijalnom emisijom u iznosu od 1.790.700 hiljada dinara) iznosio 3.631.200 hiljada dinara. Na osnovu Odluke BD 39191/2016 od 16. maja 2016. godine, Agencija za privredne registre završila je registraciju promena / povećanja osnovnog kapitala.

Dana 03. decembra 2021. godine, registracijom u Centralnom registru hartija od vrednosti, povećan je kapital Banke kroz III emisiju akcija u iznosu od 587.797 običnih akcija nominalne vrednosti 1.000 dinara po akciji, nakon čega je ukupan akcijski kapital Banke iznosi 4.218.998 hiljada dinara. Odlukom BD 100464/2021 Agencija za privredne registre je 10. decembra 2021. godine izvršila registraciju promene/povećanja osnovnog kapitala.

Dana 15. septembra 2022. godine, registracijom u Centralnom registru hartija od vrednosti, povećan je kapital Banke kroz IV emisiju akcija u iznosu od 587.299 običnih akcija nominalne vrednosti 1.000 dinara po akciji, nakon čega je ukupan akcijski kapital Banke iznosi 4.806.296 hiljada dinara. Odlukom BD 82179/2022 Agencija za privredne registre je 21. septembra 2022. godine izvršila registraciju promene/povećanja osnovnog kapitala.

Sedište Banke je u Beogradu, u ulici Španskih boraca 1 na Novom Beogradu, a njena delatnost se odvija u jednoj ekspozituri na teritoriji Republike Srbije na istoj adresi.

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka je imala 43 radnika (na dan 31. decembra 2022. godine bilo je 39 zaposlenih).

Matični broj Banke je 21080608. Poreski identifikacioni broj koji je dodeljen Banci je 108851504.

U toku 2023. godine Banka nije vršila otkup sopstvenih akcija, odnosno udela, niti ih ima.

2. O Mirabank (nastavak)

2.2 Glavni strateški ciljevi

Kao krajnji cilj vizije, menadžment Banke definiše glavne strateške ciljeve za naredne tri godine:	Vizija Mirabanke je da postane prepoznatljiv partner od poverenja u ciljnim privrednim granama i centralna tačka ekonomskih odnosa između UAE i Srbije
	Fokusiranje - izbor nekoliko privrednih grana u kojima će se izgraditi konkurentska prednost
	Angažman u zajednici - potpuna integracija u odabrane zajednice kako bi se stvorile prilike umesto da se traga za postojećim prilikama
	Razvoj jasnog JPP-a (Jedinstvenog Predloga Prodaje)

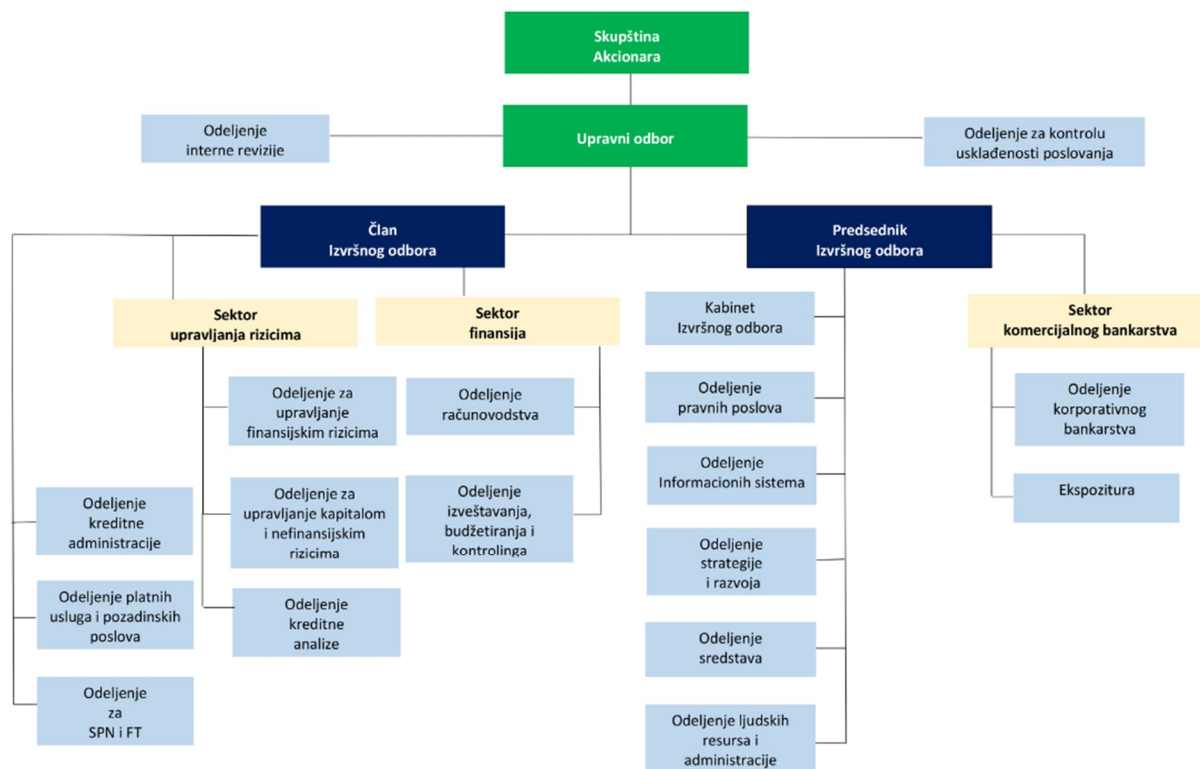
2.3 Tim

Upravni odbor	Gospodin Majed Fuad Mohammad Odeh, <i>Predsednik Upravnog odbora</i>
	Gospodin Ram Chandra, <i>Član Upravnog odbora</i>
	Gospodin Mustafa Ghazi Kheriba, <i>Nezavisni član Upravnog odbora</i>
	Gospodin Murshed Abdo Murshed AlRedaini, <i>Nezavisni član Upravnog odbora</i>
	Gospodin Dejan Nikolić, <i>Nezavisni član Upravnog odbora</i>

Izvršni odbor	Gospodin Nikola Mihailović, <i>Predsednik Izvršnog odbora</i>
	Gospođa Marijana Trifković, <i>Član Izvršnog odbora</i>

2. O Mirabank (nastavak)

2.4 Organizaciona struktura

2. O Mirabank (nastavak)

2.5 Ulaganja u održivu životnu sredinu i društvenu odgovornost

Mirabank je posvećena unapređenju životne sredine kroz kontinuiranu digitalizaciju svojih procesa i smanjenje potrošnje resursa u redovnom poslovanju. Jedan od naših glavnih ciljeva u ovoj oblasti je transformacija razmene dokumentacije sa klijentima i trećim licima kako bi se smanjila upotreba štampe i papirnih formi u elektronske obrasce, kako za internu komunikaciju, tako i u razmeni sa klijentima i trećim licima. U slučajevima kada je stampanje na papiru apsolutno neophodno, mi biramo, kad god je to moguće, reciklirani papir umesto standardnog.

Pored toga, jedan od naših poslovnih fokusa je sektor obnovljivih izvora energije, gde je tokom 2023. godine Mirabank nastavila da podržava najveći projekat vetroparka u zemlji i jedan od najvećih u regionu.

2.6 Istraživanje i razvoj

Tokom 2023. godine, Banka je nastavila da istražuje mogućnosti za dalji razvoj fleksibilnih i digitalno izrađenih poslovnih modela u cilju promovisanja efikasnosti, upravljanja rizicima i održivog rasta.

3. Proizvodi i usluge

3.1 Korporativno bankarstvo

Naš glavni cilj je da pojednostavimo kontakt naših klijenata sa Bankom na način što ćemo im pružiti što jednostavnija i efikasnija rešenja koja zadovoljavaju njihove potrebe na pravovremeni i profesionalan način.

Paleta proizvoda i usluga koje nudimo korporativnim klijentima sastoji se od:

Finansiranja

- Krediti za obrtni kapital
- Investicioni krediti

Usluge upravljanja gotovinom

- Domaća plaćanja
- Međunarodna plaćanja
- Tekući računi
- O / N (prekonoćni) depoziti
- Oročeni depoziti
- Devizni poslovi
- Usluga elektronskog bankarstva

Dokumentarni poslovi

- Garancijska pisma
- Akreditivi

Kako je svaki klijent jedinstven, prilagođavamo našu ponudu i uslugu njegovim specifičnim potrebama, uzimajući u obzir sve aspekte. Klijenti vrednuju naš personalizovani pristup, pouzdanost kao partnera i jedinstveno iskustvo koje im pružamo.

3. Proizvodi i usluge (nastavak)

3.2 Poslovanje sa stanovništvom

Proizvodi i usluge koje se nude klijentima fizičkim licima su:

Usluge vođenja računa

- Tekući računi (dinarski i devizni)
- Usluga elektronskog bankarstva
- Usluga mobilnog bankarstva

Depoziti

- Štednja po viđenju
- Oročeni depoziti

4. Naš poslovni fokus 2023-2025

Ciljevi vizije Mirabank 2025 usmereni su na izgradnju ugleda, dokazivanje samoodrživosti i pokazivanje potencijala za dalji rast. Banka nastoji da se razvije u pravcu prepoznatljivosti kao partner od poverenja u odabranim industrijama i ključna tačka ekonomskih odnosa između UAE i Srbije.

Banka ima za cilj da poveća kreditni portfolio, osigura stabilno finansiranje, poboljša marže i razvije aktivnosti upravljanja gotovinom kako bi povećala prihode od provizija.

5. Upravljanje rizicima

5.1 Profil rizika i apetit rizika

Ključni ciljevi sistema Banke za upravljanje rizicima jeste identifikovanje rizika kojima Banka može biti izložena i usklađivanje njenih poslovnih planova i izloženosti rizicima kao direktne posledice tih planova sa ciljanim odnosno planiranim rizičnim profilom Banke. Banka teži optimizaciji odluka o preuzimanju rizika u odnosu na očekivani prinos, kao i obezbeđivanje jake i nezavisne kontrolne funkcije unutar Banke, koja može da odgovori na izazove u organizaciji i okruženju, kao i obezbeđivanje da rast obima poslovanja bude adekvatno podržan efikasnom infrastrukturom za upravljanje rizicima.

U svom poslovanju Banka aktivno preuzima rizike i njima upravlja, oslanjajući se na sledeća načela:

- nivo preuzetog rizika je u granicama sklonosti Banke ka riziku i toleranciji prema rizicima;
- svaki rizik mora da bude odobren kroz sistem upravljanja rizicima;
- nagrada iz poslovnog poduhvata treba da nadoknadi rizik u vezi sa tim poduhvatom;
- rizik treba kontinuirano pratiti; i
- treba promovisati svest o riziku i jačati kulturu upravljanja rizicima, jer to doprinosi jačanju otpornosti Banke.

Pod rizičnim profilom Banke smatra se procena Banke o strukturi i nivoima svih rizika kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju. Poslovna strategija Banke predviđa poslovanje Banke koje nužno utiče i na izlaganje Banke određenom skupu rizika. Ključni rizici kojima je Banka izložena jesu: kreditni rizik, rizik likvidnosti, operativni rizik, kamatni rizik, devizni rizik i ostali rizici. Navedeni rizici su detaljno opisani u

Napomenama uz finansijske izveštaje (sekcija: 27 Upravljanje finansijskim rizicima).

Sklonošću Banke ka rizicima smatra se nivo rizika koji Banka namerava da preuzme radi ostvarivanja svoje poslovne strategije i strateških ciljeva. Tolerancija prema rizicima podrazumeva najviši prihvatljivi nivo rizika koji će Banka preuzeti u svom poslovanju.

Sposobnost za preuzimanje rizika zavisi od finansijskog stanja, stanja likvidnosti i kapitala Banke odnosno ograničenja tih faktora. Spremnost Banke za preuzimanje rizika zavisi od gledišta akcionara Banke u pogledu njenog profila i pozicioniranja.

5.1. Profil rizika i apetit rizika (nastavak)

Sklonost Banke ka rizicima utvrđuje se kao funkcija potrebnog propisanog kapitala za sve rizike kojima je izložena, kao i funkcija potrebnog propisanog kapitala za pojedinačne rizike kojima se Banka izlaže. Utvrđena sklonost ka rizicima određuje sposobnost Banke za preuzimanje rizika u svojim poslovnim aktivnostima.

5.2. Problematični krediti i naplata

U svojoj Strategiji upravljanja rizicima Banka je precizirala svoje dugoročne ciljeve u vezi sa visinom rizične aktive. Rizična aktiva Banke su nenaplative izloženosti, u skladu sa definicijom Politike upravljanja kreditnim rizikom Banke, a koja je u skladu sa Odlukom NBS o klasifikaciji bilansne aktive banaka i vanbilansnih stavki. Banka je odredila osnovna načela upravljanja rizičnom aktivom kao i najveći prihvatljivi nivo rizične aktive.

Na dan 31. decembar 2023. godine, Banka ima jedan problematičan kredit (NPL). Za period planiranja strategije, nivo problematičnih kredita je planiran na relativno niskom nivou (niži od proseka za bankarski sektor u Srbiji). Ovo predstavlja jedan od ciljeva i najvažnijih principa upravljanja rizičnom aktivom.

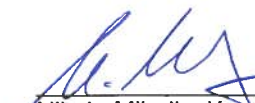
Banka koristi širok spektar tehnika upravljanja kreditnim rizikom kako bi održala nivo problematičnih kredita u skladu sa definisanim nivoima, kao što je dobro definisan kreditni proces, robustna kreditna analiza, odobravanje izloženosti prema klijentima u odnosu na njihovu kreditnu sposobnost, strogo praćenje kreditnih izloženosti nakon puštanja kredita, rano otkrivanje pogoršanja klijenata, dobro strukturiran proces naplate, uslovi u pogledu instrumenata kreditne zaštite i dr.

U cilju efektivnog upravljanja rizičnom aktivom, Banka je odredila poziciju u okviru svoje organizacione strukture specijalizovanu za ovu oblast i uvela set internih akata kojima se uređuju aktivnosti i pravila Banke u okviru ovog segmenta. Plan oporavka Banke igra važnu ulogu u ublažavanju rizika koji proizlaze iz rizične aktive Banke, za sve rizike koji nastaju zbog nepovoljnog razvoja poslovanja banke ili spoljnih faktora koji utiču na bankarsko poslovanje.

6. Događaji nakon datuma bilansa stanja

Nije bilo značajnih događaja nakon datuma izveštajnog perioda koji bi zahtevali obelodanjivanje u napomenama uz priložene finansijske izveštaje Banke za 2023. godinu.

U ime Izvršnog odbora za objavljivanje odobrili i potpisali dana 15. marta 2024. godine

Nikola Mihailović
Predsednik Izvršnog odbora

Slađana Bobar
Ruководilac Odeljenja računovodstva

Marijana Trifković
Član Izvršnog odbora

